

Proletari din toate țările, uniți-vă

Femeia

Anul X Nr. 11 Noiembrie
1957

REVISTA SOCIAL POLI-
TICĂ ȘI CULTURALĂ
EDITATĂ DE COMITE-
TUL FEMEILOR DEMO-
CRATE DIN R.P.R.

DIN CUPRINS:

Pe:
Nouitatea 1917 2

Fiice ale claselor —
reportaj de E. MORARU 2

Te slăvesc, Octombrie
eroul — versuri de Cle-
mentina VOINESCU . 4

Intervi cu scriitorii ro-
mini despre figuri de
femei din literatura
sovietică 9

Din amintirile bătrinei
revoluționare Aleksan-
dra Artuhina . . . 10

Drumul unei actrițe . . 11

Printre cei ce vor să
cunoască necunoscu-
tul 13

Întâlnirea soarelui cu
pământul — reportaj de
Ana LUNGU 16

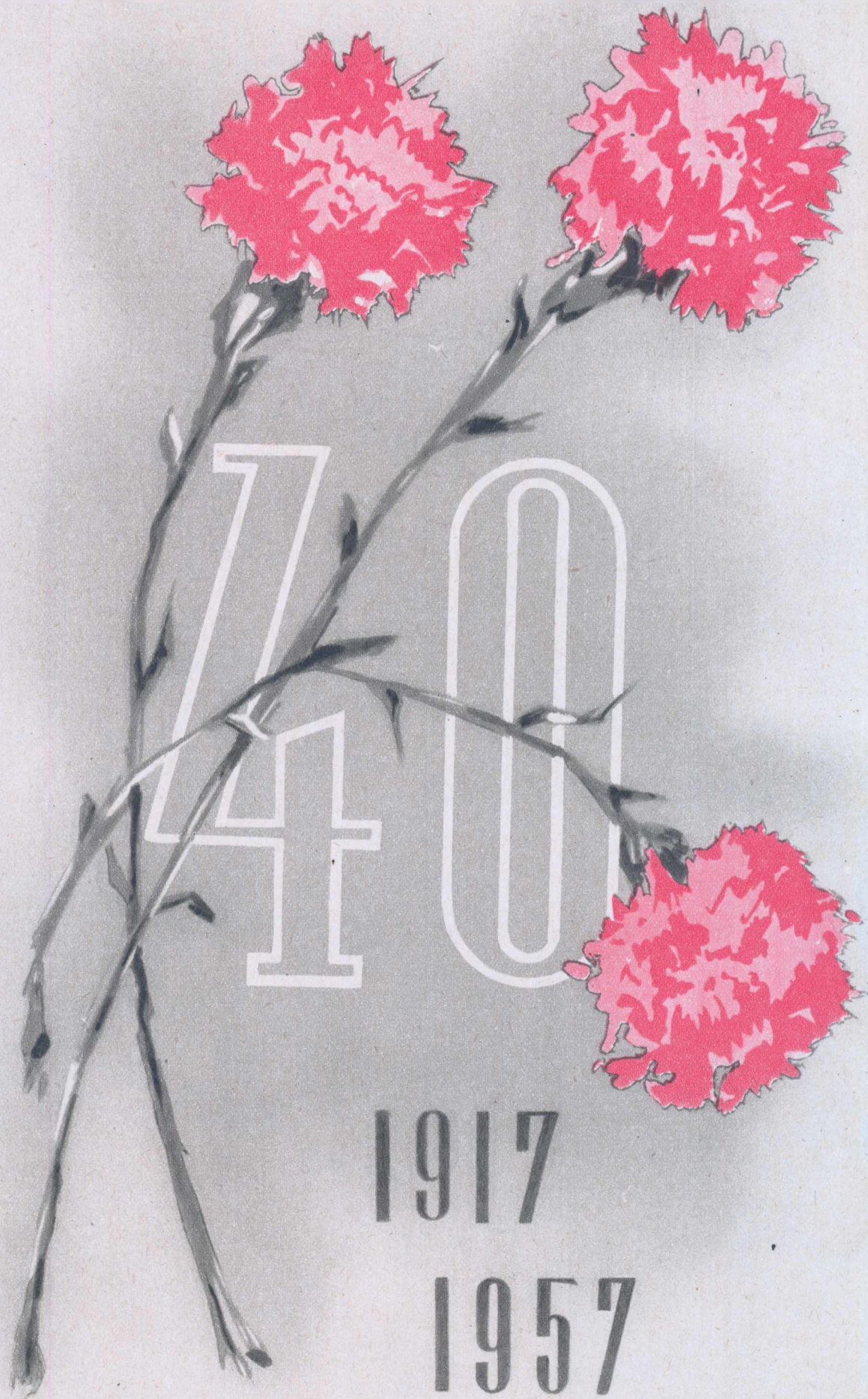
Femei 1917 — versuri de
Ioa BRAD 17

Întrebări mari întrebări
— de Elena EDROIU . 19

O familie obișnuită —
reportaj de Luiza VLĂ-
DESCU 20

Pentru copiii noștri . 20
Moda 22

Supliment

Femeia

„...Soarta revoluției și soarta păcii democratice este în mâinile voastre! Trăiască revoluția !...”

După 40 de ani, cuvintele lui Lenin sînt tot atît de vii și răsunătoare ca atunci, la Smolnii. Trăiesc în conștiința noastră, în munca noastră, ne luminează viitorul.

7 Noiembrie - zi fără seamăn

de mare și frumoasă

„7 Noiembrie! Zi pe care nici un muncitor nu trebuie s-o uite! Ziua aceasta e o zi fără seamăn de mare și frumoasă pentru clasa noastră! Astăzi se împlinește un an de la revoluția bolșevică... Un an se împlinește astăzi de când în Rusia cuvîntul de «burghez» (trăitor din munca altuia) e o insultă, și cînd, pentru înfrîna oară în istorie, muncitorii, ei însăși, cîrmulesc statul...»

Este fraza de început a unui manifest editat în țara noastră în 1918, cu semnătura: „MUNCITORII SOCIALIȘTI”.

Ce cuvinte vor exprima mai cuprinzător bucuria și mîndria de a sărbători a 40-a aniversare a lui 7 Noiembrie, decît, „zi fără seamăn de mare și frumoasă pentru clasa noastră”!

O zi care cade în anotimp tîrziu de toamnă, cînd natura mai păstrează prea puțină lumină, cînd din toată strălucirea de o vară a soarelui, au mai rămas doar pete de culoare caldă în frunzele căzute pe jos...

Iată-l însă pe 7 Noiembrie, lumină învăpăiată — ca un alt soare al omenirii — fremătînd în steaguri de luptă, în steaguri de sărbătoare. Se înalță tot mai sus pe bolta existenței omenirii acest soare nou, sfîrtecînd întunecimile lumii clădite pe exploatarea omului muncitor! În rolul lui este simbolizat sîngele vărsat de generații și generații de proletari în grele lupte de clasă, scînteiază îndrăzneala și limpezimea de cuget a lui Marx și Lenin, strălucesc nădejile și certitudinile viitorului.

... Cînd a țîșnit soarele acesta din salvele „Aurorii”, legitimîndu-se în fața lumii cu cuvintele lui Lenin: „Toată puterea Sovietelor! — Trăiască pacea între popoare!”... aceasta a însemnat în fapt ivirea unui nou vlăstar al istoriei omenirii. Tînăr de tot pe lîngă mileniiile istoriei, cum este colțul abia răsărit din ghindă pe lîngă stejarii de vîrstă imemorabilă, uriași și rămu-roși, vlăstarul cel nou s-a născut cu rădăcini mai tari decît cremenea și decît oțelul, rădăcini plămădite de visele muncitorilor, de năzuința lor către țelul eliberării, de jertfele lăsate pe multe și crîncene baricade. A dat și ramuri noul vlăstar, ramurile limpezirii de conștiință

a tuturor făuritorilor de bunuri și frumuseți de pe pămînt.

O undă a acelei limpeziri de conștiință, o găsim și în manifestul din 1918, al „muncitorilor socialiști” din România:

„Împodobiți-vă plepturile, muncitori, cu cocarde roșii, avîntați pălărilile în văzduh, umpleți-l cu strigăte de bucurie și de victorie, pentru că viitorul clasei muncitoare de prelungă durată — socialismul — se înfăptuiește...”

Trăiască Republica Socialistă Romînă!

Republica socialistă romînă! Atunci aceasta părea un vis. Era o credință în viitor, o chemare la luptă. Trăiască republica socialistă romînă! Burghezia a răspuns cu răfuiele sîngeroase: 13 Decembrie, arestări și schingiuri, scoaterea Partidului Comunist Român în afara legii, Tatar Bunar, Lupeni, Grivița... Și pentru că din Uniunea Sovietică ajungeau nestăvilite pînă la poporul nostru adierile proaspete, ca un mesaj de nădejde, burghezia romînă înhăitată cu hitlerismul a sfîrșit prin a azvîrli armata în rușinoasa agresiune din 1941. Și chiar acesta i-a fost sfîrșitul!

Cine știe cîți din semnarii manifestului din 1918 au răzbit prin deceniile de luptă și au ajuns să-și vadă visul realitate! Noi îl vedem, îl trăim. Scumpa noastră Romînie este republică populară, unul din fronturile cîștigate ale revoluției socialiste, un membru al marii familii a popoarelor care au ieșit definitiv din orbita neagră a domniei capitalului. Cu burghezia ne mai înfrînim, dar nu ca robi ai săi. Ne mai gîndim la ea acolo, unde și cînd rămășițele ei ne mai împiedică în construcția socialistă; cuvîntul „burghez” n-a dispărut din vocabularul nostru, e un cuvînt de ocară, care vestește moravuri de neiertat în lumea noastră nouă...

Frumoasa și măreața zi de 7 Noiembrie! În lumina ei ni se arată mai limpede ca oricînd sensul vieții pe care o trăim. Trăind într-o nouă țară a socialismului avem tot dreptul să ne mîndrim de treapta la care am ajuns. Noi sîntem oameni ai muncii, de aceea înțelegem bine nu numai ce am realizat în frontul comun al socialismului și sub conducerea partidului

nostru marxist-leninist, ci și cît mai avem încă de lucru. Răspunderea noastră este îndoită: o dată răspundem pentru neîncetata îmbunătățire a vieții noastre, pentru dispariția definitivă a tot ce a lăsat nefast burghezia; a doua oară răspundem față de toți oamenii muncii din țările asuprite încă de burghezie, față de popoarele care în lupta lor de eliberare simt succesele noastre ca un imens ajutor moral.

Frumoasa zi de 7 Noiembrie! Înscriindu-și cea de-a 40-a existență în istorie, e mai măreață ca oricînd pînă acum.

În 1917, bubuituri de tun vesteau cu ecouri prelungi că în sfîrșit, într-o țară, steagul roșu s-a înălțat biruitor, că s-a ivit o nouă orînduire socială, fără exploatare, împotriva exploatarelor.

În 1957, o treime din omenire a pășit în era socialismului și „mica lună” sovietică aleargă în jurul pămîntului cu o viteză — altă dată posibilă numai în fantezii — de 8 kilometri pe secundă. Semnalele ei cristaline vestesc universului izbînda geniului creator al omului ieșit din robia capitalistă...

După 40 de ani, timp în care a încercat tot ce i-a stat în putință ca să sugrume creația Marii Revoluții Socialiste din Octombrie 1917, capitalismul se află în fața unui întreg lagăr socialist, fiind nevoit să-i recunoască uriașele succese.

Țara care, în numele intereselor întregii omeniri muncitoare a făcut primul pas de la capitalism spre socialism, patria primelor aplicații pașnice ale energiei nucleare, a vestitelor centrale termonucleare, “a celebrelor T. U., a făcut și primul pas în cosmos. De pe această treaptă sărbătoarea lui 7 Noiembrie apare în toată frumusețea și măreția sa... Văpăile lui de lumină răzbat departe, în viitor, cînd pe pămînt nu va mai fi un om al muncii care să nu poată spune liber și mîndru, așa cum spunem noi astăzi: Să trăiești patria mea socialistă! Atunci va fi împlinită în întregime neasemuita frumusețe și măreție a lui 7 Noiembrie.

Neuitatul 1917

Cînd am intrat în rândurile socialistilor aveam 18 ani. Era în preajma războiului imperialist. Mișcarea noastră muncitorească ducea o susținută campanie antirăzboinică. La aceste acțiuni am participat și eu în anii 1915-1916.

După intrarea României în război, cînd nemții înaintau spre București, m-am refugiat în orașul Roman. Acolo am continuat să activez într-un cerc marxist ce se întrunea în atelierul unui maistru eroitor, pe nume Sticlaru.

Multe întâmplări s-au pierdut în negura amintirilor, dar ziua de 1 Mai 1917 a rămas neștearsă. Ne pregătisem să o sărbătorim în cercul nostru, așa cum se putea atunci, cînd, deodată, răzbătu înspre noi melodia unui cîntec socialist cunoscut. Am ieșit afară. O coloană uriașă de soldați și ofițeri ruși cu cocarde roșii în piept, avînd în frunte două fanfare militare, manifesta pe stradă. „Uniți-ră, egalitate, libertate, frăție” erau lozincile scrise pe placardele ce le purtau.

M-am avîntat plin de entuziasm în mijlocul lor. Ne-am prins de braț ca vechi tovarăși și-am străbătut străzile Ștefan cel Mare, Bogdan Dragoș și

C.A. Rosetti. Atunci m-am împrietenit cu bolșevicii din Comitetul de soldați și ofițeri ai Armatei a 9-a ruse care își aveau reședința la Roman. Nu exista eveniment important din viața muncitorilor și țărănilor români care să nu-i intereseze și pe soldații ruși. Suferințele poporului nostru îi îndurerau profund. De teamă că masele de țărani și soldați români vor urma exemplul rus, clasele exploatoare din țara noastră au recurs nu numai la jăgăduieli mincinoase, ci și la aspre măsuri represive. În ziua de 26 mai 1917 au fost împușcați la Bacău 33 de luptători români, printre care socialiștii: Bucur Gheorghe, Max Vexler, Ilie Theodorescu, Constantin Bunescu, Constantin Dima, Nicolae Stoica, Ioan Preța.

Omorîrea lor a provocat o mare revoltă în sinul populației. Ostașii ruși s-au alăturat populației române. În ziua de 6 iunie 1917, soldații și ofițerii ruși din garnizoana Roman, în frunte cu toți delegații soldaților din armata rusă aflată pe teritoriul nostru, au făcut o uriașă manifestatie de protest. Ulterior, „Comitetul armatei ruse” a redactat și un manifest, pe care l-a tradus un moldovean, iar eu l-am stilizat și

l-am scris caligrafic în limba română. Acest manifest a fost reprodus în zeci de exemplare și afișat în toate orașele Moldovei.

Aflînd mai tîrziu de existența Comitetului revoluționar român din Odesa, am părăsit orașul Roman în cursul lunii august 1917 cu un convoi al armatei ruse. La Odesa am primit sarcina de a transporta ilegal în țară ziarul „Lupta”, organul comitetului. După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie am trecut ilegal granița cu ziarul care publica primul decret al sovietelor, decretul păcii.

Arestat la Iași în ianuarie 1918 am reușit să evadez după o detențiune de 6 luni. Ani îndelungați am fost nevoit să trăiesc pe meleaguri străine fiind condamnat în contumacie de Consiliul de război, la muncă silnică pe viață.

Azi sînt un om de 60 de ani. Nu mai sînt tînarul din 1917 care trecea ilegal granița ducînd ziarul și manifeste. Dar pasiunea revoluționară continuă să ardă în inima mea și nu știu dacă în această privință ea va îmbătrîni vreodată.

I. SORU

O FATĂ ÎNDRĂGOSTITĂ DE MESERIE, SHAKESPEARE ȘI MANUALUL INGINERULUI

În atelierul de bobinaj al uzinei „Progresul”, razele soarelui se revărsă din belșug prin ferestre luminînd chipuri de muncitoare tinere. Aici ele dețin „majoritatea absolută”. Băieții nu s-decît doi și aceia începători în ale meseriei. În atelier e curat și plăcut. Nimic aruncat, totul la locul lui.

Fetele poartă halate din satin sau doc și-s pieptănate îngrijit. La loc de cînte și prinse pe perete drapelul de producție, cîștigat în sectorul mecanicului-șef de atelierul de bobinaj.

— Acum luptăm să-l menținem, îmi spune bobinatoarea Jana Dumitrescu. Sîntem în întrecere cu brigada de lăcătuși a lui Nelu Pavel.

Atenția îmi este atrasă de o fotografie reprodusă din gazeta locală, reprezentînd brigada. Deasupra ei se află o diplomă de onoare decernată electricienei Atena Ghermenis pentru succese deosebite obținute în producție.

...În urmă cu 8 ani, Atena și prietena ei Petrica intrau în fabrică să se califice. Încă din primele zile, Atena începu să învețe cu sîrg. Plină de curiozitate să afle tainele meseriei, punea mereu întrebări: cum vine asta, cum vine cealaltă. Ștergea praful de pe motoare cu aceeași rîvnă cu care confecționa o bobină. Nu stătea oclipă locului. În schimb, Petrica lucra numai cît o vedea șeful și o sfîtuia și pe Atena să facă la fel:

— Ce te omori tu, oricum ne merge salariul!

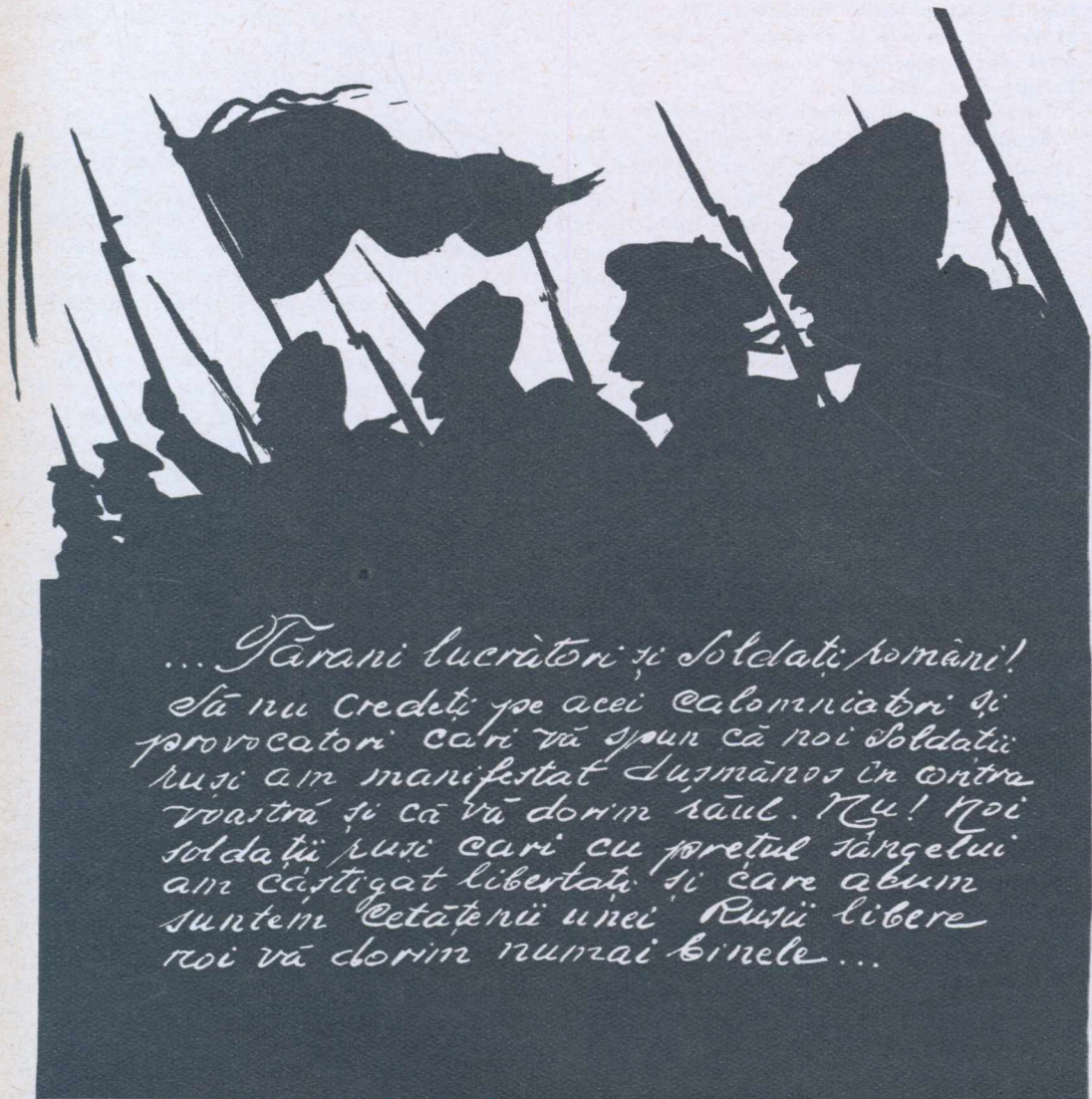
Petrica a schimbat de atunci vreo zece meserii și nici astăzi nu are nici una. Atena e calificată și încă ce calificată! Cunoaște nu numai practica, ci și teoria. S-a înscris la liceul seral dorînd să aibă cunoștințe de fizică, chimie, matematică. Seara după ce se întorcea de la liceu desena schițe de motoare și dimineața le prezenta maistrului.

Acum Atena e responsabilă brigăzii. Asta înseamnă să vegheze nu numai la ceea ce face ea, ci și la ceea ce face Jana, Elena, Niculina, să le împărtășească experiența ei, chiar dacă pentru acest lucru trebuie să-și sacrifice o oră, două din timpul liber. Asta înseamnă că n-are voie să rămînă în urmă cu tehnica, că trebuie să învețe mereu, mereu.

Liceul seral l-a terminat. Unii o întreabă de ce a învățat dacă n-are de gînd să devină inginer. La care Atena răspunde: „Învăț ca să fiu doctor în bobinaj. Se spune că în comunism muncitorii vor ajunge la nivelul inginerilor, că o să dispară hotarul dintre munca fizică și cea intelectuală... Eu mă pregătesc pentru comunism.”

Într-o după-amiază am vizitat-o acasă. I-am văzut biblioteca. În raftul de sus operele clasicilor marxism-leninismului, apoi multe cărți de specialitate, un dicționar tehnic legat în piele, manualul inginerului — o carte iarăș scumpă — și lîngă ele operele lui Shakespear, Molière, Balzac, Dickens, Goethe, Tolstoi, Gorki, Sadoveanu, Cezar Petrescu — tot ce a apărut mai bun în ultimii ani. Cu această fată cu minile aspre, înfepate de sîrmă, am discutat mult, despre cărți și eroii lor, despre pictură și muzică.

Am ascultat-o vorbind despre Margareta din „Faust”, i-am simțit emoția în fața unei reproduceri din pictura clasică. Sensibilitatea și gingașia în aprecierea operelor de artă comple-

... Țărani lucrători și soldați români!
Să nu credeți pe acei calomniatori și
provocatori cari vă spun că noi soldații
ruși am manifestat dușmăria în contra
voastră și că vă dorim răul. Nu! Noi
soldații ruși cari cu prețul sîngelui
am cîștigat libertate și care abum
suntem cetățenii unei Rusii libere
noi vă dorim numai binele...

tează armonios portretul acestei tinere muncitoare, care citește cu creionul în mână: „Motoarele electrice și exploatarea lor” de Rivlin.

De la opere de artă, discuția noastră s-a întors la uzină. Atena îmi povestește cu mindrie că din șapte fete câte sînt în brigadă, trei au fost primite în rândurile candidaților de partid, printre care și dînsa, că Jana Dumitrescu e propagandistă la cercul de cunoaștere a bogățiilor patriei, că Niculina Gheorghiu, cea mai nouă dintre ele, are să devină o bobinatoare excelentă fiindcă-i stăpînită de curiozitate și pasiune pentru meserie, că băieții din uzină nu și-ar permite niciodată să se poarte necuviincios cu tovarășele ei de brigadă, atîta respect și stimă și-au cîștigat...

...În ziua primirii Atenei în rîndurile candidaților de partid cei ce o cunosc au vorbit mult despre ea: cum își ajută tovarășele, cum le trezește interesul pentru tehnică și cultură, mîndria și dragostea pentru meseria lor. Despre aceasta mi-a povestit Jana Dumitrescu, căci Atena nu prea obișnuiește să vorbească despre ea însăși. Despre brigadă ar povesti însă și o zi întreagă.

O brigadă de 27 miezuitoare, un maestru care face inovații să le ușureze munca și o fată care nu-i nici utemistă, dar vrea să intre în partid.

Mai este la „Progresul” o brigadă formată numai din femei, brigada ce'or 27 miezuitoare de la turnătorie. Aflasem încă

înainte de a o vedea că-i brigadă fruntașă, că pe responsabilă o cheamă Lenuța Ion, că are 24 de ani, că de curînd a devenit comunistă, că-i membră în comitetul de întreprindere și comitetul orășenesc U.T.M. Destule fapte pentru o caracterizare.

În hala uriașă a turnătoriei am cunoscut o fetișcană mărunțică, negricioasă, cu ochii arzători, căreia nu-i dai mai mult de 16-18 ani. De la ea am aflat că anul trecut brigada lor dădea mereu rebuturi, dar că acum numărul lor a scăzut, fiindcă lucrează mai atent; că au fost în întrecere cu echipa de formatori a lui Sandu Leu și au cîștigat; că au un maestru bun; că amestecul de pămînt pentru miezuri pe care-l au acum se modelează mai ușor ca cel dinainte și că această compoziție este ideea mîistrului Plopeanu, care face inovații să le ușureze munca.

Mi-a împărtășit și necazul femeilor de la

turnătorie: că n-au un vestiar separat; că bărbații fac baie în fiecare zi, dar ele numai de două ori pe săptămîină; că o să lupte dînsa pentru a obține ca din fondul întreprinderii să li se facă cîteva dușuri. Și după ce a isprăvit de spus tot ce-i stătea la inimă, Lenuța mi-a făcut cunoștință cu membrele brigăzii, ducîndu-mă la locul de muncă al fiecăreia. Făcea prezentările pe scurt, însoțindu-le de caracterizări scurte, cam așa: tovarășa Maria Stavarache, fruntașă în producție, Fănica Sighinaș, candidată de partid...

Mi-am amintit că tovarășa Lidia de la comitetul de partid îmi vorbise despre o fată, Fănica, care lucrase la cantină și fusese sfătuită de ea să învețe o meserie... Se speriase atunci auzind de turnătorie, dar acum a îndrăgit munca de miezuitoare.

Fănica abia a implinit 19 ani.

O întreb ce a îndemnat-o să facă cerere de primire în partid. Fănica pare o clipă descumpănită.

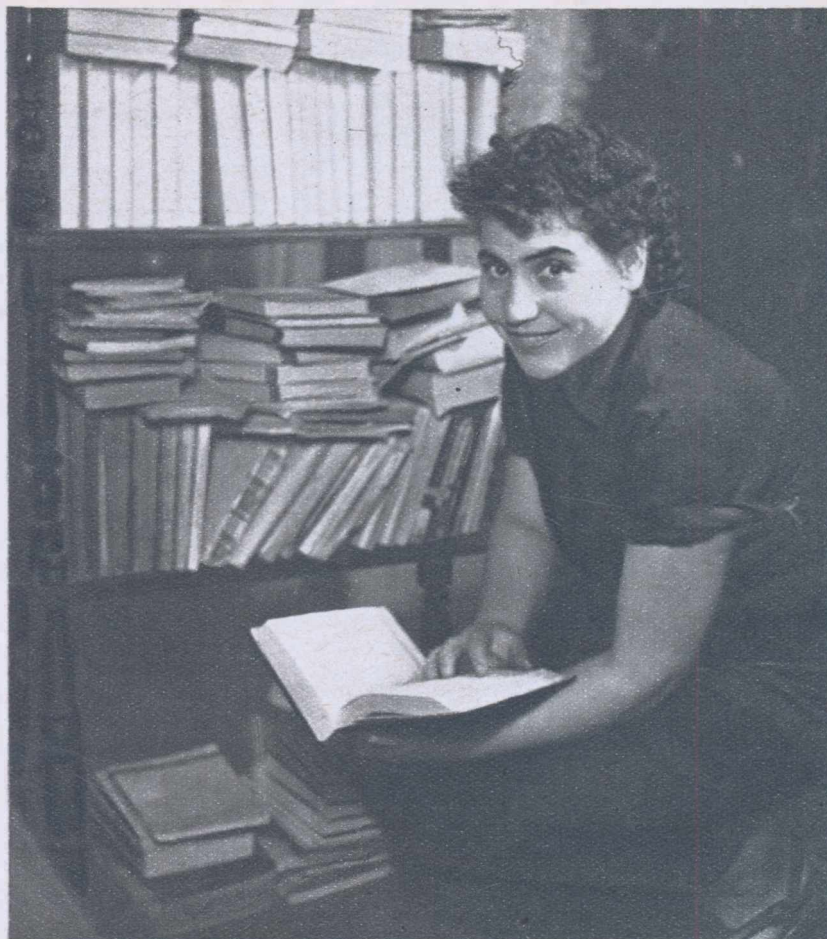
— Da' ce, eu nu sînt muncitoare? Și sora mea, Kety, de la mecanică grea, e candidată de partid. Ne-am sfătuit și cu mama. Dînsa a spus să ne înscriem că doar al nostru e partidul.

Neștiind ce ar mai putea adăuga, Fănica netezește iarăși pămîntul din formă. Totuși ochii ei spun că o frămîntă ceva. Se uită din cînd în cînd la noi, dar tace. Și deodată, într-o explozie de sinceritate specifică vîrstei, ne împărtășește temerile ei:

— În statut scrie că membrul și candidatul de partid trebuie să aibă nivel politic ridicat. Și eu, nu prea am. Oare o să mă confirme? Și tot ea își dă singură răspunsul. Mai am timp să învăț.

Cînd ne depărțăm puțin de ea,

Brigada fetelor de la bobinej. Cele care lipsesc din fotografie sînt în concediu

„Nu mai am loc pentru ele! Trebuie să-mi cumpăr neapărat o bibliotecă mai mare”, spune Atena Ghermenis

Lenuța îmi spune cu un glas care trădează bucuria:

— Organizația noastră de bază a primit în ultimul timp o mulțime de cereri. La unii oameni nici nu m-am așteptat. Theodora Menciuc, de la uscătoarele de miezuri, nici măcar utemistă nu-i și într-o zi mi-a spus să-i dau și ei o recomandare.

★

Lenuța mă conduce. Străbatem curtea imensă a uzinei, care seamănă cu un adevărat parc. Verdele gazonului, roșul aprins al canelilor își desfată ochii.

— Pe aici creșteau bălării, se socotește Lenuța datoare să-mi explice. Cu toate că era cea mai mare fabrică din Brăila „Franco-Romînă” nu avea decît o singură hală mare. Și acum priviți cîte sînt! Uzina s-a înălțat sub ochii noștri... Nu-i așa că-i frumoasă?... „23 August” din București e mai mare? Au și ei o presă hidraulică ca a noastră? Toți spun că a noastră este cea mai uriașă presă din sud-estul Europei.

„A noastră!” Cîte nu spune acest cuvînt. Oare îl rosteau vreodată muncitorii de la „Franco-Romînă”? Nu! Lenuța simte că-i stăpîină, una din milioanele de stăpîini; Atena simte același lucru, în plus că-i nevoie să fii „doctor” în meserie ca să mergi înainte pe drumul deschis prima oară acum 40 de ani de muncitorii din Rusia.

Atena, Jana, Lenuța, Fănica, Theodora cunosc exigențele partidului față de membrii săi și totuși au venit spre el cu inima fierbinte, au cerut să se înroleze în rîndurile lui disciplinate și strînse, convinse că așa vor lupta mai bine, pentru clasa lor, pentru poporul căruia îi aparțin.

CE
casei lor

Te slăvesc octombrie erou

CLEMENTINA VOINESCU

Renăscută de soarele nou,
Te slăvesc, Octombrie erou.
Pentru clipa când blazoanele trufăse
Păreau fluturi de cenușă peste orașe...
Pentru pământul meu descătușat,
Născut din cel pe care l-ai cutremurat...
Pentru aerul meu proaspăt ca un zefir,
Te slăvesc de câte ori respir.
Pentru matricola de foc pe care mi-ai pus-o
pe suflet,
Ca să mă recunoști după fapte, după umbrel,
Așa cum soarele își recunoaște razele colindă-
toare,
De lângă vatră și din depărtare.
Pentru tainele pe care mi le-ai dezvăluit,

Ca omul să fie liber și fericit,
Pentru ochii mei cărora tu le-ai arătat mi-
racolul luminii
Pentru bucurie, căreia i-ai dat statornicia
rădăcinii
Pentru inimile fărîlor nou născute,
Inima mea nu încetează să te slăvească, să
te sărute.
Pentru torța ta spre care beznă privește
temătoare,
Pentru manifestul de luptă din inima
nedescătușatelor popoare,
Pentru toate aceste împliniri, eu cea renăs-
cută de soarele nou,
Te slăvesc fierbinte, Octombrie erou.

„Letucii poiezd”

„Letucii poiezd”, trenul zburător se ivese când într-o parte când în alta a frontului de aud. Pe acoperiș și laterali, semnele distinctive ale Crucii Roșii erau scrise mare cu var, dar albiții nu se sinchiseră de ele. Vagoanele aveau pereții ciuruiți, geamuri sparte, scinduri rupte.

Noaptea împlinise stea. Bătea un vânt rece, tăios. Răniții gemeau, unii surd, printre dinți, alții țipau în gura mare. Sora Nina veghea lângă ei. Era o copilăndră, abia împlinise 16 ani, înălțuță, cu ochi căprui, nițel oblici, cu pomeții obrazilor ridicăți și nasul cîrn.

Intr-un colț al vagonului, înfășurată într-o manta subțire, dormea Klavdia, sora Ninei, mai mare cu câțiva ani decît ea. Plecaseră amîndouă pe front. Acasă la Rudnik Novosilkaia, o așezare minieră din Donbas, nu rămăseseră decît părinții. Frații luptau din primele zile ale revoluției în gărziile roșii.

Trenul sanitar se tira încet ca o omidă spre Caucaz. Deodată se opri sclîrțind puternic. Nina își aruncă privirea pe geam. Ajunseseră într-o gară (mai tîrziu a aflat că se numea Nevinominskaja). Pe peronul slab luminat se profilau o multime de siluete.

În aceeași clipă ușa vagonului fu dată cu putere înlătură și în prag se ivi comandantul trenului.

— Tovarăși, la arme! Gara e ocupată de albiți. Ne vom apăra! Se auziră împuscături și lătratul unei mitraliere. Klavdia înfăcă o pușcă și sări pe terasament, iar Nina se repezi în urma ei. Ofițerii, sanitarii, surorile, răniții, toți acei care puteau ține o armă în mînă luptau cu înverșunare.

Dar albiții erau mult mai numeroși. Se părea că soarta ostașilor din „Letucii poiezd” este pecetluită. Deodată se auzi șuieratul unei locomotive. Albiții o rupseră la goană. În gară intrase, ca printr-o minune, un tren blindat roșu.

În scurta încîierare ce avusese loc în stație căzuseră câțiva tovarăși, iar alții fuseseră răniți. Un soldat mărunțel, negricios, cu sprîncenele stufoase adunate la rădăcina nasului se îndreptă spre Nina, cu fața crispată de durere. Mina îi curgea fără vlagă.

„Rominește”

În noaptea aceea la lumina tremurîndă a unei lumînări, medicul fu nevoit să-i amputeze voluntarului Veștemeanu Ion degetul mare al mîinii drepte. Cum ajunsesse el acolo e o poveste lungă. Vom spune atîta doar că fusese aruncat dintr-un tren cu recruții într-o pădurice de lângă Tecuci, fiindcă

plutonierul scototise că-l bolnav de holeră, cînd el zăcea cu burta umflată deoarece 8 zile nu li se dăduse nimic de mîncare și se hrănise numai cu sfeclă coaptă. Acolo în pădurice l-au găsit soldații ruși și această întîlnire avea să schimbe sensul întregii sale vieți.

Era singurul român din „Letucii poiezd” și soldații îi botezaseră „Rominește”. Ion se rugă de doctor să rămînă în tren. Față de ceilalți rana lui era ușoară.

... Burnița. În vagoane era frig. Echipamentul de larnă lipsea. Sora Nina avea obrazii aprinși de febră. Se clătina pe picioare, avea dublă pneumonie.

— Ascultă, „Rominește”, tu tot n-ai ce face acum cu o singură mînă, îi spuse doctorul lui Veștemeanu. Condu-o pe Nina la spitalul din Piatigorsk.

Orașul acesta era la 60 km de locul unde staționa trenul. Dar ca să ajungi cu Nina acolo i-au trebuit trei zile și trei nopți.

Teroarea albă

Iarna lui 1919 fusese nespun de grea. Armata Roșie de pe frontul din Caucaz ducea lipsă de alimente și muniții. Oamenii stăteau cu mîinile gloante din plumb, își făceau arme în mod primitiv. Albiții presau din ce în ce mai puternic. Antanta le trimitea alimente, muniții, echipament.

Ion Veștemeanu abia se reîntorsesse pe front și se îmbolnăvi de tifos exantematic. Îi internară la spitalul din Piatigorsk.

... Afară viscoala. Vîntul urla la ferește ca o haită de lupi. Ion avea fierbîntea mare. Ca prin ceață zări un comandant roșu și-i auzi vocea neliniștită: „Tovarăși, albiții ocupă orașul! Nu mai avem timp să vă evacuem. Salvați-vă singuri cum puteți!”

Se iscă panică. Cel care puteau să meargă se pregătiră să plece. Ion se ridică din pat anevoie. Făcu câțiva pași și se prăbuși. Înțelese că nu mai are putere să meargă. Gîndul îi fugi acasă. Adio, țară iubită! Nu-mi este dat să te mai văd! Nu era singurul rămas în salon. În patul de lângă fereastra zăcea un matroz cu picioarele rețezate. Se ridicase într-un cot și-i încercă naganul. Avea privirea liniștită, ochii albaștri ca azurul. În clipa aceea Ion îi învîdia pe matroz. Putea cel puțin să meargă.

Ușa se deschise și un val de frig se strecură o dată cu mîgîldeata care intrase.

— „Rominește”, unde ești? se auzi un glas limpede de fată. Era Nina. Aflase întîmplător că Veștemeanu este bolnav de tifos.

— Hai, repede, albiții s-aproape. Îi înveli cu pătura și-l trase după ea.

— Nina, matrozul.

— Plecați, repede, se auzi vocea prurcătoare a acestuia.

Cînd ajunseră la o oarecare depărtare de spital o lumină roșatică se înălță spre cer.

— I-au dat foc cu rîniți cu tot! Nemernicii! Vezi, asta-i teroarea albă! Umerii Ninei se scuturau de plîns.

★

Aceste episoade mi-au fost povestite de însăși eroii lor, Nina Păenișnikova și soțul ei, Ion Veștemeanu. Dragostea lor s-a teut în focul luptelor și cînt de trainică este o asemenea legătură o dovedesc cei 38 de ani ai căsniciei lor.

Dorul de patrie

În 1921 Ion Veștemeanu și noua lui familie locuia la Krasnodar. Lucra la sovietul orașenesc. Îi chinuia însă dorul de patrie, cu toate că iubea din adîncul inimii prima țară a socialismului. Ninei nu i-a fost ușor să se hotărască să-l urmeze. Acolo, pe țărnuț Novorosiiskului, unde muzica cînta „Kazbek, Kazbek”, rămîneau părinții (Klavdia și frații cine știe unde pieriseră), rămînea libera Rusie, iar dinna pielea într-o țară unde barjii mai erau încă atotputernici.

Niciodată n-au uitat soții Veștemeanu idealurile pentru care luptaseră în anii revoluției și ai războiului civil. În casa lor comuniștii găseau oricînd adăpost. Cînd a început războiul împotriva Uniunii Sovietice, cînd comunicatele oficiale anunțau că trupele fasciste se află la portile Moscovei, soții Veștemeanu credeau ferm în victoria Uniunii Sovietice și, cu tot riscul ce și-l asumau, au făcut să creadă în acest lucru și pe alții.

Soții Veștemeanu au avut o tinerețe zbuciumată, dar au o bătrînețe liniștită. Cel patru feciori, dintre care doi sînt ofițeri și doi mecanici din la casele lor. Ion Veștemeanu e pensionar. Merge des la conferințe sau ține el însuși conferințe, în care deapănă amintirile din anii de luptă. Iar soția lui activează în grupa sanitară a Crucii Roșii într-un cartier al Capitalei. I se pare atuncî că n-are 55 de ani, că-i sprintena soră Nina din „Letucii poiezd”.

— Ah, voi, nostalgice amintiri! Ți-aduci aminte Ion cînd mergeam spre front cîntînd „Varșovianka” sau veselul „Iablocika”:

„Hei, hei mărule Verde-o jumătate Kolceak peste Ural Să treacă nu poște!” Parcă a fost ieri!

O DRAGOSTE ȚESUTA ÎN FOCUL LUPTELOR

Soții Veștemeanu

ZDRAVSTVUI AVRORA

de A. NEVOLIN

fragmente din cartea
„Bun găsit Aurora“

ASUPRA PALATULUI DE IARNĂ, FOCI

Discuția cu Sverdlov a sădit în comisarul nostru noi forțe și energie. Cât de slabi și dezorientați ne păreau acum ofițerii, chiar și comandantul vasului, în comparație cu Bieltșev, cu Lipatov și cu ceilalți bolșevici de pe „Aurora“.

Nici a doua zi atmosfera pe vas nu a fost mai puțin încordată. Așteptam obuzele făgăduite și, cu toate că ni se comunicase că se află pe drum, eram totuși neliniștiți: vor reuși oare șleurile să ajungă pînă la noi sau le vor reține iuncherii?

La amiază, pe „Aurora“ veni adjutantul ministrului Marinei, care fu întâmpinat de Bieltșev și de membrii comitetului de vas. El nu vru însă să stea de vorbă cu ei și înmînă un plic personal comandantului crucișătorului.

În plic era o nouă dispoziție: să ieșim neîntîrziat în larg. Erikson ridică din umeri și spuse că, din păcate, pe „Aurora“ nu el e stăpîn.

— Adică echipajul nu vi se supune nici dumneavoastră, nici ministrului?

— Nu numai ministrului, dar nici comandantului suprem.

— Dar ce-i asta — trădare? întrebă adjutantul speriat și buimăcit, grăbindu-se s-o șteargă. Nu mult după aceea, la porțile uzinei se iviră două automobile blindate.

— Cu alte cuvinte ne-au pus sub pază, spuse Lipatov privind posomorît mașinile.

Marinarii s-au năpustit în dormitoare și au luat puștile.

Un iuncher, se pare comandantul unuia din automobilele blindate, se iți afară din turelă și ceru îndeplinirea imediată a ordinului ministrului. Mitrălierele automobilelor blindate se întoarseră amenințător spre „Aurora“. Dar atunci răsună comanda lui Bieltșev:

— Tunul de la pupă, asupra automobilelor blindate!

Auzind acest ordin, iuncherii întoarseră repede mașinile și, în hohotele de rîs ale întregului echipaj, dispărură dincolo de porțile uzinei. Mai cu poftă decît toți a rîs însă tunarul nostru, Ogniosev: el doar știa că tunurile nu erau încărcate. Obuzele n-au ajuns pe crucișător decît abia spre seară.

Între timp s-a aflat că Comitetul militar revoluționar și Centrobaltul au ordonat „Aurorei“ să nu părăsească Petrogradul.

Toți au înțeles că se apropie bătălia hotărâtoare pentru revoluția socialistă.

Imediat ce s-a terminat descărcarea șlepurilor și obuzele se aflau la bord, Biellșev a primit dispoziția ca „Aurora” să ridice ancora și să pornească spre podul Nikolaevski.

— Am primit ordin să-i gonim pe iunkerii de la pod, ni se adresează Biellșev. Ei au ridicat podul, dar noi îl vom coborî* pentru a stabili legătura cu cartierele muncitorești.

Dar iată că se mai ivi o piedică. Comandan- tul crucișătorului, Erikson, sprijinit și de ceilalți ofițeri, se opuse îndeplinirii ordinului motivând că adâncimea Nevei este prea mică. La auzul acestora, matrozii au sărit furioși:

— S-au dat de partea contrarevoluției; astea-s tertipuri ca să ne împiedice să îndeplinim ordinul.

Comitetul de vas, condus de comisar, a hotărât să pună capăt sabotajului făcând al ofițerilor, arestându-i. Comisarul Biellșev trebuia să conducă vasul la locul indicat.

Dar mai întâi era necesar să se facă un sondaj. Biellșev a încredințat această muncă de răspun- dere secretarului comitetului de vas, semnali- zatorul Serghei Zaharov.

— Te pricepi să faci sondajul? îl întrebă Timofei Lipatov pe semnalizator.

— Dacă trebuie, am să-l fac! răspunse acesta liniștit.

Imediat fu coborâtă o barcă, și în noapte se auzi mișcarea ritmică a vislelor. Mărturisesc că nu toți credeam într-o înapoiere fericită a bărcii, deoarece iunkerii care patrulau pe chei puteau să-i împuște de pe mal pe tovarășii noștri.

Vremea era proastă. Ploua cu găleata, dar marinarii nu păraseau puntea superioară, cău- tînd să străpungă întunericul cu privirea.

Încă niciodată nu ni se păruse că timpul trece așa de încet ca în noaptea aceea. Fiecare clipă dăinuia parcă o veșnicie. Picăturile mari de ploaie plescăiau ca gloanțele în apele reci ale Nevei. Valurile se spârgeau cu zgomot de bor- dul vasului. Biellșev, Lipatov și toți marinarii așteptau cu încordare înapoierea lui Zaharov. Dacă se dovedea că Erikson avusese dreptate, întreaga noastră pregătire s-ar fi dus pe apa simbetei, înșelînd speranțele pe care Smolniiul și le pusese în noi.

Cel mai liniștit dintre toți era Timofei Lipatov. Exemplul lui fu urmat și de înflăcă- ratul Andrei Podolski, care, cu câteva ceasuri în urmă, numai că nu sărise în sus de bucurie că se va putea bate cu iunkerii, pe care-i ura atît de mult. Acum stătea însă tăcut și îngrijorat. Sentimentul de ură împotriva iunkerrilor îi luase locul grija pentru viața semnalizatorului Serioja Zaharov, de care depindea totul: și plecarea de la cheiul uzinei, și îndeplinirea misiunii de luptă.

Nu știi cite minute apăsătoare au trecut, cînd iată că, prin plescăitul valurilor și zgomotul împușcăturilor care ajungeau înăbușit pînă la „Aurora”, din întunecimea nopții se smul- se barca. Vasii o zări primul și, parcă necre- zîndu-și ochilor, mă ghionti:

— Ea e, dumnezeule, ea e.

— Ea e!... Uite-o, draga de ea! strigă bucuros Timofei Lipatov, care sfredelea și el atent întunericul.

Sondajul a arătat că „Aurora” poate să se desprindă liniștită de la chei și să meargă acolo unde o va conduce comisarul.

Biellșev, Lipatov și Zaharov, admirați de echipaj nu numai pentru vitejia lor, dar și pentru priceperea de a fi făcut sondajul pe un astfel de timp, și-au ocupat posturile.

La timonă stătea un om de încredere, la tunuri erau tovarăși încercați.

Au fost date ordinele necesare pentru pornire, mașinile au început să duduie, iar fumul gros se învălătuca în aer. „Aurora” a trăsărit ușor și apoi a pornit încet în susul Nevei.

Crucișătorul înainta cu grijă; bătaia mașinilor lui se contopea cu bătaia inimilor noastre. Pe neașteptate, pe pasarela de comandă se ivi locotenentul major Erikson și ceru să i se îngăduie să conducă „Aurora” la podul Nikolaevski. Tînu să precizeze însă că nu se amestecă și nu se va amesteca în politică, dar ca marinar, în calitate de comandant care niciodată nu a încălcat îndatoririle slujbei, nu poate permite avarierea vasului sau rușinea înămolirii într-un banc de nisip...

Lungi sînt nopțile de toamnă la Petrograd. Dar această noapte de octombrie părea că nu mai ia sfîrșit.

Eu și cu Sepp ne găseam pe puntea superioară. Apoi ni se alătură și Podolski. Stăteam toți trei cu ochii ațintii în zare.

— Te-ai gîndit vreodată, Sașa, ce înseamnă cuvîntul „Aurora”? mă întrebă deodată Podolski.

— Nu, Andriușa, nu m-am gîndit, i-am răspuns eu cîstit.

— Păcat! Aurora înseamnă zorile dimineții... Mi-a povestit un om cu carte că era o zeiță cu numele asta la greci sau la romani. Cică se ivea din ocean înainte de răsăritul soarelui.

— Iar „Aurora” noastră a pornit în noapte, dar privește-o cum strălucește. Uită-te cum aleargă iunkerii încolo și încoace ca niște gîndaci negri speriați de lumină...

Și, într-adevăr, în fișa de lumină a reflecto- rului se vedea limpede cum iunkerii fugeau de pe chei și de la podul Nikolaevski.

Puțin după orele trei ale dimineții, „Aurora” a aruncat ancora în josul podului Nikolaevski.

Mecanicii noștri au coborît podul, dînd astfel detașamentelor revoluționare de soldați și matrozii posibilitatea să pătrundă în centrul orașului.

Pe „Aurora” a luat ființă un comandament al tuturor unităților marine și al tuturor vaselor care se găseau atunci la Petrograd, comanda- ment care era în legătură cu Smolnii.

A trecut și dimineața. Pe crucișător soseau noi și noi vești îmbucurătoare: ba într-un loc, ba într-altul gărzile roșii puneau stăpînire pe o altă clădire sau instituție guvernamentală. Trupele guvernului provizoriu se retrăgeau, concentrîndu-se spre Palatul de Iarnă. A trecut și ziua de 25 octombrie. Se întuneca. Deasupra Petrogradului cobora noaptea.

În sfîrșit, se întoarse pe „Aurora”, venind de la Smolnii, agentul special de legătură al comisarului. După ce i-a ascultat raportul, Biellșev se apropie de mine:

— Tu, Sașa, ai să comanzi astăzi un deta- șament. Băieții te ascultă. Aisă coboripe mal...

— Și ce să facem acolo?

— Ce să faceți? O să-i bateți pe iunkerii, se băgă în vorbă Sepp.

— Sarcina ta, continuă comisarul, este să cercetezi străzile învecinate cu cheiul Angliski, iar apoi să te duci la Palatul de Iarnă și să iei legătura cu matrozii din Kronstadt. Vezi de-ți alege băieții de nădejde, pe cei mai curajoși, și dă-i drumul. Nădăduiesc c-ai s-o duci la capăt.

M-am simțit năpădit de o bucurie fără margini.

— Mulțumesc pentru încredere, i-am spus emotionat lui Biellșev.

Pregătirile au fost scurte. Cînd detașamentul nostru începu să coboare în bărci, Lipatov se apropie de mine:

— Numai să ai grijă, Nevolin, nu vă băgați

în foc pentru orice fleac! Acum, băiele, fiecare om e cîntărit cu aur. Să nu îngădui anarhie. E limpede?

— Împede, tovarășe Lipatov!

Lipatov îmi aruncă o privire cercetătoare și, după cit se pare, rămase mulțumit.

— Ei, atunci să îți seamă de asta: dacă nu întîlnești în drum partizani de-ai guvernului provizoriu, du-te de-a dreptul la Palatul de Iarnă. E nevoie de oamenii noștri acolo.

— Voi executa întocmai, am răspuns eu.

Ocupîndu-ne locurile în bărci, am vislit spre chei, ca să debarcăm. Eram copleșit de însemnă- tatea sarcinii care mi se încredințase. La drept vorbind, pe atunci nu-mi era prea limpede cum aș putea eu, care nu aveam experiență, să comand un detașament. Văzîndu-mă atît de îngrijorat, Vasea Krug se apropie de mine și mă încurajă:

— Nu se naște omul învățat, Sașa. O să învă- țăm și să comandăm.

Încolonîndu-ne cîte patru în rînd, am pornit-o pe chei. Și cu toate că eram foarte mindri de misiunea primită, undeva în adîncul sufletului fiecăruia din noi sălășluia puțină durere că ne despărteam de vas în astfel de împrejurări.

Noaptea se lăsa posomorită, întunecoasă. Vîntul gonea pe cer norii plumburii care veneau neîncetat dinspre Golful Finic. Orașul părea mort. Nici pe străzi, nici în casele uriașe nu se zărea vreo lumină. Întunericul și tăcerea plină de neprevăzut făceau să crească și mai mult starea de neliniște. Din timp în timp, noaptea era tulburată de împușcăturile care se auzeau dinspre Palatul de Iarnă. Mergeam în tăcere, de parcă voiam să auzim zgomotul pe care-l fac pașii noștri.

Am trimis înainte o patrulă, în recunoaștere, ordonîndu-i să rețină pe toți cei care-i par suspecți.

Sepp, numit comandant al patrulei, mă

* Podurile de peste Neva se pot ridica pentru a lăsa să treacă vapoarele. — N.T.

ascultă cu atenție și, după ce se gîndi o clipă, întrebă:

Dar dacă-s iunkerii?

— Nu deschideți focul.

— Oriciți ar fi? întrebă Vasili.

— Oriciți ar fi. Aflați ce este înainte, care sînt forțele inamicului și vă întoarceți neîntirziat la detașament.

Cercetînd raionul învecinat locului de ancorare al crucișătorului și neîntîlnind iunkerii, detașamentul a pornit spre bulevardul Kono-gvardeiski. Pe drum am întîlnit de cîteva ori patrula ale gărzilor roșii care îndreptau detașamentele de soldați și muncitori revoluționari, într-o tăcere deplină, spre piața palatului. Recunoscîndu-i pe matrozii de pe „Aurora”, care mergeau în cadență, ne-au salutat cu exclamații de bucurie.

Schîmbul de focuri de la Palatul de Iarnă aci se întînea, aci se potolea. Apropiîndu-ne de grădina Alexandrovski, am întîlnit doi matrozi răniți, din Kronstadt. Încet, cu greu, sprijinindu-se unul de celălalt, căutau un post sanitar.

— De unde, fraților?

— De pe „Aurora”!

— Bine ați făcut că ați venit, e nevoie de oameni acolo! ne întîmpină unul din matrozi, arătînd cu mina spre Palatul de Iarnă. Din lucirea ochilor săi se vedea că avîntul luptei încă nu-l părăsise.

— Ai noștri au și ajuns în palat. Au trecut peste acoperișurile Ermitajului. Dar nu s-a ținut legătura cu ei, n-au fost sprijiniți! A vreme, și băieții au pierit în zadar...

Între timp se apropie de noi o patrulă de matrozi:

— De pe „Aurora”? Înaintați prin grădina Alexandrovski spre piață. Așa-i ordinul. Ai noștri eurăță acum Amiralitatea.

Răspîndindu-ne în lanț de trăgători, am

început să înaintăm prin grădină și, în cele din urmă, am ajuns în piața palatului. Acolo avea loc un violent schimb de focuri.

Alăturîndu-ne marinarilor din Kronstadt, și ei veniți în piață la ordinul Smolniiului, am deschis focul împotriva inamicului, adăpostit în spatele baricadelor.

În întuneric se contura clădirea uriașă a Palatului de Iarnă, înconjurată de baricade din bușteni, din spatele cărora porneau fără încetare focuri de pușcă și rafale lungi de mitralieră.

— Unde vă e comandantul? se auzi deodată glasul cuiva.

— Da'ce treabă ai cu el? l-am întreat eu.

— Sînt agentul de legătură al comandantului detașamentelor de marinari. E ordin să vă mențineți pe poziție, să nu vă retrageți, iar după salva de artilerie a „Aurorei” să porniți imediat la atac. Ce să raportez comandantului?

— Dar cine ți-e comandant?

— Matrozul Jelezneakov.

— De unde-i Jelezneakov ăsta?

— Membru al Centrobaltului din Kronstadt.

— Raportează matrozului Jelezneakov că ordinul a fost primit și va fi îndeplinit. Numai că îl rog pe tovarășul Jelezneakov să ne trimită o ladă-două cu grenade.

Între timp, marinarii detașamentului nostru au deschis un foc puternic de puști asupra baricadelor. Întreaga piață a palatului răsuna de împușcături. Mitralierele dinspre Palatul de Iarnă nu tăceau o clipă. Așteptam cu înfrigurare semnalul vasului drag, pe care rămăseseră tovarășii noștri de luptă.

M-am întors fără voie spre Neva, însă clădirea Amiralității ne ascundea acea parte a fluviului unde, la podul Nikolaevski, era ancorată „Aurora”. Știam că tunurile ei sînt îndreptate asupra Palatului de Iarnă și mă temeam să nu pierd clipa în care explozia salvei va lumina

cerul plumburiu al Petrogradului și va vesti începutul atacului nostru.

— Oare mult o să mai așteptăm? mă întrebă nerăbdător Karl, care era lungit în stînga mea. De ce tărăgănăm?

— Nu te infierbînta, am încercat eu să-l liniștesc, cu toate că eu însumi abia mă stăpîneam să nu fug la Jelezneakov să-i pun aceeași întrebare.

Trecu un ceas. Și mai trecu unul. De amîndouă părțile împușcăturile nu conțineau măcar o clipită. Dar dacă cei care erau în spatele baricadelor nu făceau altceva decît să se apere, noi ne pregăteam să trecem curînd la atac.

— Ce prostie, spuse Vasili, venind tîriș spre mine din partea dreaptă, stăm culcați și tragem și putem aștepta mult și bine...

Dar tocmai atunci o străfulgerare puternică luminează pentru o clipă cerul mohorit. Îi urmă de îndată, ca un tunet de primăvară, bubuitul tunurilor, acoperînd zgomotul luptei.

Din piepturile miilor de marinari, gărzilor roșii și soldaților care așteptau de jur împrejurul palatului ordinul de atac, izbucni un uragan de urale.

— În sfîrșit! Și-a spus cuvîntul și „Aurora” noastră!

Dar iată că a și răsunit comanda: „La atac, înaintee!” și întreaga masă a atacanților s-a năpustit, ca o avalanșă căreia nimic nu-i putea sta în cale, asupra ultimului bastion al guvernului provizoriu.

MONUMENT AL GLORIEI NEPIERITOARE

Mulți, foarte mulți ani au trecut din ziua în care am pășit pentru prima oară pe puntea legendarului crucișător „Aurora”. Dar și astăzi port tunica de marinar, deși sînt de mult rupt de Baltica cea dragă. Acum locuiesc la Kiev, unul din cele mai frumoase orașe ale patriei noastre.

O figură blândă, de bunici. Anii — necruțători — și-au lăsat semne pe chip — sănțelețe care-l brăzdează fruntea și obraji. Dar inima l-a rămas tânără. E suficient să-l ascuți povestind câteva clipe. Cuvintele se înalță într-o armonie desăvârșită, captivându-te. Împună cu ei pășești fermecat pe drumurile istoriei. Parcă navighezi pe „Aurora”. Trăiești agitatul februarie 1917, ești de față în clipe în care Sverdlov îl încredințează mandatul de comisar al „Aurorei”, te regăsești în vilioarea marelui Octombrie. În urechi îți răsună comanda comandantului de pe „Aurora”:

— Asupra Palatului de Iarnă, foc!
Salva istoriei. Vestitorul înnoirii lumii.
Comisarul de pe „Aurora” este acum un bătrân uscățiv. Dar ascultându-i glasul, ai impresia că te găsești la 25 octombrie 1917 pe puntea „Aurorei”. Așa l-am cunoscut pe Bielișev, al cărui nume este amintit cu respect și în romanul din care publicăm aici un fragment

E. O.

Și iată că într-o zi însoțită de octombrie am primit o scrisoare din Leningrad.

„... Țin să vă comunic — scria locțiitorul comandantului crucișătorului „Aurora” — că efectivul și comandantul vasului vor fi bucurosi să vă primească pe dumneavoastră, veteran al revoluției, pe bordul gloriosului crucișător „Aurora”. Cu prilejul aniversării de către întregul popor a Revoluției din Octombrie, organizăm totodată și sărbătorirea vasului nostru. În aceste zile am fi fericiți să vă avem în mijlocul nostru, alături de alți vechi membri ai echipajului „Aurorei”, printre care primul comisar Bielișev, membrul comitetului de vas, Lipatov și alții. În momentul de față, crucișătorul se găsește pe Neva, în dreptul școlii „Nahimov.”

Nahimoviștii! Schimbul nostru cel mai tânăr! De mult voiam să vizitez această școală și să văd cu ochii mei noua generație de marinari sovietici.

Citesc și recitesc scrisoarea primită. Înseamnă că Bielișev și Lipatov mai trăiesc. Și cine încă? Pe vas doar eram peste 500 de marinari și nu toți și-au pierdut viața în zilele îngrozitoare ale războiului civil și ale Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Unde sînt ei acum? Unde au dispărut prietenii și frații mei de arme?

Am început să răsfoiesc filele îngălbenite ale vechiului meu carnețel de însemnări. Prin ce ani grei a trecut și el împreună cu mine. În el găseam imaginea vie a zilelor de mult trecute ale tinereții mele, a primilor ani ai revoluției, a nașterii și gloriei flotei noastre sovietice.

De atunci s-au perindat aproape 40 de ani!

Cît s-o fi schimbat orașul și cum or mai fi arătînd oamenii alături de care am luptat împreună pentru puterea sovietelor. Leningradul a trecut prin timpuri grele, a pierdut mulți fii străluciți în anii eroici ai Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

Amintirile mă năpădiră. Alături de Afanasi Silci, mi s-a ivit în față chipul prietenului meu Vasili Krug. Dintr-o dată mi-am amintit de ziua morții tragice a Lizei, acea fată care a dat dovadă de atîta bărbăție și s-a acoperit de glorie. Abia așteptam să ajung la Leningrad, să mă plimb pe bulevardele sale, pe cheiurile de granit, să cutreier pe acele străzi și ulicioare unde au trăit prietenii mei, muncitorii de la uzina franco-rusă.

Străzile luminate din plin ale Kievului nu aminteau prin nimic de toamnă. Cînd noaptea caldă a sudului începu să coboare pe povirnișurile verzi ale orașului și pe malurile întunecate ale Niprului, am pornit grăbit spre trenul care mă va duce în nord, în orașul unde s-a născut Octombrie, în orașul lui Lenin.

Nici nu știu cînd a zburat și a doua noapte și iată-mă în Leningrad. Umblu pe străzile atît de cunoscute și totuși altele.

Valurile de ceață ale toamnei nu reușesc să ascundă săgeata amiralității și clădirile impunătoare ale orașului-erou. Merg fără țintă, fiindu-mi egal ce-am să văd mai înții, căci toate sînt dragi inimii mele. Străzile Leningradului sînt împodobite sărbătorește cu ghirlande luminoase, cu steaguri, portrete și placarde. Iar bulevardul Nevski le depășește pe toate în frumusețe. De-a lungul lui mă îndrept spre Neva, într-ocolo unde se afla „Aurora” noastră în neuitatele zile ale lui Octombrie 1917. Iată și locul acela! Acum în același loc sînt trase alte vase... dar în gînd eu văd „Aurora” cu tunurile îndreptate amenințător asupra Palatului de Iarnă, cu detașamentul nostru la bord, așteptînd cu încordare lupta.

Am izbîndit atunci în această luptă! Și tot ceea ce văd astăzi este rezultatul victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Traversez podul. Străbat insula Vasilievski pînă la Bursă, arunc o privire asupra coloanelor rostrate.

Iată, am și ajuns în cartierul Petrograd. Să nu cotesc oare spre casa aceea din colțul străzii Zelionai unde a locuit Afanasi Silci,

spre casa care, la timpul său, a fost pentru mine și pentru prietenul meu Matvei Osina ca un liman însoțit?... Dar unde-i oare casa! O bombă fascistă o distrusese. Leningrădenii au înlăturat ruinele și pe locul viran au sădit copaci.

Sufletul mi se întristă: nu l-am găsit nici pe Afanasi Silci, nici vecini pe care aș fi putut să-i întreb de soarta lui.

M-am întors spre Neva. Deasupra luciului ei plipiau sute de lumini multicolore. Nepuțin să mă smulg din loc, priveam fluviul mareț inundat de lumini, și prin fața mea trecu plutind, învăluită parcă într-un fum albăstrui, toată tinerețea mea.

Se întunecase de tot cînd m-am îndreptat spre școala „Nahimov”. Nu am intrat în clădirea înaltă și impunătoare; m-am simțit atras de „Aurora”, care stătea ancorată alături.

La scară, un matroz stă de pază cu o pușcă în mînă. Crucișătorul e iluminat ca de sărbătoare. Toate hublourile sînt inundate de lumină. Acordurile unui marș răsună de pe vas. M-am apropiat de matroz și m-am gîndit: „Într-o seară ca asta, frățioare, nu-i prea vesel să fii de cart”. Dar pe fața tînără, bătută de vînt n-am văzut nici un semn de nemulțumire, ci, dimpotrivă, în ochii lui strălucea mîndria. „Sînt într-un schimb de onoare, eu îi întîmpin pe oaspeți, mie mi-a revenit cîntea să salut pe vechii marinari ai „Aurorei” veniți în vizită”.

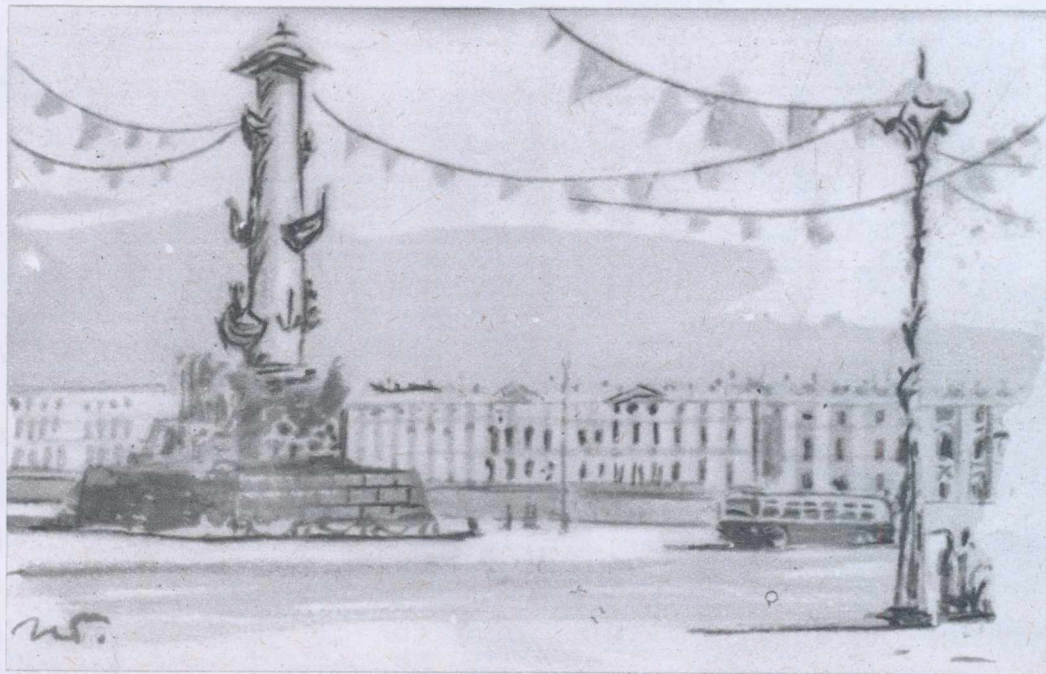
— La cine vreți să mergeți?

— La voi, pe crucișător...

Matrozul trase de o manetă, și ofițerul de serviciu pe vas coborî în goană scara pe mal. Aflînd cine sînt, m-a condus la comandantul vasului.

Și iată-mă din nou pe bordul „Aurorei”. Parcă nu s-ar fi schimbat nimic; aceeași punte strălucind de curățenie, tunurile în invelitori, drapelul flînd în bătaia vîntului de toamnă. În lumina puternică a proiecteurului lucrește ordinul „Steagul roșu”, cu care a fost decorată „Aurora” în 1927.

Cobor scara spre puntea cabinelor. Aici era odată cabina preotului vasului, dincoace cea a mecanicului-șef, iar în stînga... aici, ofițerul superior Ogranovici a încercat să-mi explice cu pumnii care e deosebirea între un matroz și un ofițer al țarului.

INTERVIU CU SCRITORII ROMÎNI DESPRE FIGURI DE FEMEI DIN LITERATURA SOVIETICĂ

Nu fusesem de prea multe ori în această parte a vasului. Locul meu era acolo, jos, cît mai departe de soare și de cabinele ofițerilor. Iar acum sînt condus direct la comandantul vasului, un căpitan de rangul întii, care, ca și mine, și-a petrecut întreaga viață în flotă și acum i s-a acordat marea cinste de a sluji pe „Aurora”.

— Fiți bine venit pe vasul nostru! mă întîmpină el bucuros. Ați sosit tocmai la timp: astăzi e o seară mare pentru noi. Luați loc! Acu vor fi aici și Lipatov, și Bielșev.

— Au sosit! raportă ofițerul de serviciu.

— Cine?

— Primul comisar al crucișătorului „Aurora”, Aleksandr Viktorovici Bielșev și fostul său locțiitor, Timofei Ivanovici Lipatov.

Comandantul școlii ieși în întîmpinarea lor. Peste cîteva minute pătrund cu toții în salonul ofițerilor.

— Nevolin! Bine, sănătos? Ai ajuns locotenent-colonel? exclamă Bielșev.

— Dar de ce te miri, Aleksandr Viktorovici, răspuse zîmbind Timofei Lipatov. Dintre frații noștri au ieșit și amirali. Păi nu-i glumă: mai bine de trei decenii în flotă.

— Eh, parcă ar fi fost abia ieri, spuse Bielșev.

Am fost invitați la clubul vasului, unde, conform tradiției, se ținea în fiecare an adunarea festivă în cinstea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Orchestra cînta. Pe pereți atîrnau tablouri, fotografiile, documente din zilele de demult. Pentru alți vizitatori, toate acestea erau istorie, dar pentru mine și pentru tovarășii mei era tineretea noastră, viața noastră.

Cînd președintele adunării a dat cuvîntul primului comisar al „Aurorei”, vasul a fost zguduit de aplauze.

— Dragi prieteni, încep încet Bielșev, pe o vreme la fel ca aceasta, marinarii lor de pe „Aurora” le-a revenit o mare cinste: să îndeplinească ordinul lui Lenin, să deschidă focul asupra Palatului de Iarnă. Salva de pe „Aurora” a slujit ca semnal pentru toți cei pe care comandamentul revoluției li pregătise pentru insurgenție. Noaptea aceea a devenit un hotărîre luminoasă, o linie de demarcație între lumea veche și lumea nouă, născută de Marea Revoluției Socialiste din Octombrie.

Aleksandr Viktorovici bău puțină apă, apoi în rășină cu privirea clubul umplut pînă la refuz. În fața lui ședea tineri în uniforma marinei ascultînd atenți glasul liniștit al tovarășului mai în vîrstă.

— Prieteni! Iată, noi, vechii matrozi de pe „Aurora”, am străbătut din nou astăzi vasul atît de cunoscut de la provă la pupă. Ne-am întors acasă aproape cum vă comportați și cum învățați voi, generația nouă de marinari. Comandantul a spus: „bine! și chiar foarte bine!” Există o expresie la noi: „ține-o așa!” Deci, tinerii mei prieteni, țineți-o așa! Nu pătați cîntea „Aurorei!”

Și sala îi răspunde prin glasurile tinere ale marinărilor și ale elevilor școlii „Nahimov”.

— Nu o vom păta!

Serata pe „Aurora” continua. Fetele invitate și nahimoviștii mai vîrstnici dansau, cîntau, se veseleau.

În aceste zile de sărbătoare, comandantul „Aurorei” a primit o mulțime de oaspeți. De la primele ore ale dimineții pe crucișător seoseau mereu delegații de muncitori din fabrici și uzine, grupuri de studenți și pionieri. Printre cei veniți erau și oaspeți de peste hotare. Ei mergeau cu carnețele în mîini, notau tot ce

Am avut deseori prilejul să stau de vorbă cu foarte mulți dintre poeții, prozatorii și dramaturgii din țara noastră despre figurile clocice ale eroilor literari zăgăzuiți în focul revoluției. În preajma mării aniversări — împlinirea celor 4 decenii de la Revoluția Socialistă din Octombrie —, m-am reîntîlnit cu cîteva dintre scriitorii noștri care mi-au destăinuit impresii profunde, păreri personale și gânduri pline de semnificație despre figura revoluționarei sovietice. Alexandru Șahighian, dramaturg și prozator, Mihai Novicov, critic literar, precum și poetul Marcel Breslașu mi-au încredințat impresii prețioase, observații care sînt rodul nu numai al unor emoții puternice, dar care semnifică mai ales o îndelungată meditație asupra sensului uman, de o factură neobișnuită a personalității revoluționarei, a luptei, a dragostei și frămîntărilor ei.

MIHAI NOVICOV

Dunea, soția lui Gleb Ciumatov — eroul principal din romanul „Cimentul” de Feodor Gladkov.

— Ce anume v-a atras îndeosebi în portretul pe care romanierul sovietic l-a făcut acestei femei?

— Pot spune chiar prima ei întîlnire în paginile cărții. Am văzut-o parcă aicea, venind spre mine cu basmau ei roșie, cu pasul sigur, cu o privire răzvrătită și hotărîtă, pe care o remarcasem pînă și soldații alături de care lupta. Figura acestei femei mi-a sugerat impresia integrității, a unei tenacități realizate cu toate puterile de care era capabilă femeia acelei epoci. Nu pot să uit scena aceea în care Dunea Ciumatova își afirmă facultățile ei umane perfecționale și ascuțite în zilele luptelor: cinstea, perseverența, o roșie de fier, puterea de a pune întotdeauna cauza obștească mai presus de propriile dorinți. Pînă și scenele intimei conviețuirii cu soțul ei, în care acesta crede că poate avea față de ea aceeași atitudine ca și în trecut sînt foarte revelatoare. Deși Dunea continuă să-l iubească, ea nu poate accepta pentru nimic în lume nici măcar un cuvînt, nici cea mai infimă șoaptă din mîndria trecutului, care să poată atenta la demnitatea ei, în sfîrșit redobîndită.

... Mi-a spus de la început că una dintre cele mai impresionante figuri din galeria revoluționarelor bolșevice din literatura lui Octombrie 1917 este pentru el

Iată de ce Dunea, imaginea acelei înflăcărate luptătoare pentru revoluție, din romanul lui Gladkov, mi s-a întipărit pentru totdeauna în minte.

ALEXANDRU ȘAHIGHIAN

... Mi-a vorbit despre una dintre eroinele lui preferate din istoria literaturii sovietice: Liubov Iarovaia — personajul central din piesa cu același nume a lui Konstantin Treniov.

— Ce anume v-a interesat din personalitatea Liubovei Iarovaia?

— Ca dramaturg, firește, am avut mult de admirat și însoțit din măiestria cu care Treniov a reușit să scoată în evidență, cu mijloacele artei dramatice, întregul tezaur de virtuți umane ale acestei revoluționare. Cu Liubov Iarovaia, Treniov aduce o prezență umană pe care nici una din femeile teatrului lui Bernard Shaw, Ibsen n-au reușit să realizeze pînă atunci. Liubov Iarovaia este doar femeia care-și dă soțul pe mîna tribunalului militar, cu bună știință, aștînd că face parte din labăra dușmanilor.

— V-ați întrebat, desigur, de unde vine această părere nemăpomenită la femeia acelor zile revoluționare.

— Exact. Și mi-am dat seama că puterea aceasta se nutrea dintr-o dragoste care nu poate fi măsurată cu dimensiunile obișnuite ale sentimentelor de dragoste sau prietenie; era dragostea pentru poporul care se trezea la o viață nouă. Am înțeles în personalitatea Liubovei Iarovaia semnificația profundă a

eliberării femeii de sub imperiul umilinței și al meschinăriei: mi-am dat seama că oameni după chipul și asemănarea ei au crescut în focul revoluției și au format un caracter cu adevărat revoluționar, deși aceasta s-a făcut cu prețul unor suferinșuri enorme.

MARCEL BRESLAȘU

... A ținut să sublinieze că mai presus de toate celelalte eroine ale literaturii clasice ale lui Octombrie 1917, Aksinia Melekhova, din romanul „Pe Donul liniștit” de Mihail

Solohov, a produs asupra lui o impresie deosebită.

— Din punct de vedere omnesc am simțit în personalitatea Aksiniei un personaj cu o puternică viață interioară. O femeie care trece prin focul unor încercări deosebite de grele pentru a-și căuta fericirea, dragostea ei, clarificarea definitivă a drumului pe care trebuia să pășească în viață.

Iar din punct de vedere literar am admirat în imaginea Aksiniei Melekhova o măiestrie lefice despre felul în care se poate construi un erou simplu și care să-și păstreze întreaga complexitate.

— Vă reamintiți poate o scenă revelatoare pentru impresiile pe care vi le sugerează și așdăzi figura eroinei preferate?

— Da. Mă gândesc de multe ori la scena morții Aksiniei și o consider o scenă de o valoare umană și estetică uriașă.

Scena aceasta, a morții, o pun alături de sfîrșitul tragediei „Romeo și Julieta”, pentru că în ambele momente, la Shakespeare și la Solohov se face simțită puternic atmosfera unui optimism robust al autorilor care risipește negurile morții. Scena de fericire a Aksiniei, a femeii greu încercate în anii revoluției, își găsește parcă o afirmare mai strălucitoare în această scenă finală. Aksinia a luptat ani de-a rîndul pentru-a-și găsi propriul drum în viață, pentru a fi alături de Grișă Melehov, omul pe care l-a iubit din tot sufletul și căruia i s-a dăruit toată pentru că a simțit în el o umanitate puternică, o dorință de fericire care o înflăcă și pe ea și pentru că a dorit puternic să-și realizeze împreună.

Miron DRAGU

vedeau, ce auzeau, pentru ca apoi să povestească la ei acasă despre legendarul crucișător „Aurora”.

Tinerii ofițeri sovietici și elevii mai mari povestiră cu multă însuflețire oaspeților ce ce afăleră de la educatoriilor lor despre drumul glorios al „Aurorei”. Iată că unul din cursanți, fără să mă observe, amintește numele meu. Și mi se pare că eu însumi n-aș fi putut povesti atît de bine și de amănunțit despre evenimentele la care participasem.

Comandantul vasului se apropie de mine.

— Îi vedeți pe băieții aceștia? arată el spre un grup de elevi veniți în excursie. Ne trimit munți de scrisori și toate se termină cu rugămintea de a fi primiți în școala Nahimov, pe „Aurora”. Și într-adevăr, „Aurora” noastră a devenit o bună școală pentru mulți viitori ofițeri ai flotei sovietice.

Acum „Aurora” a aruncat ancora pentru

totdeauna, nu mai brăzdează mările și oceanele, ci este păstrată de către guvern ca un monument al revoluției.

Înainte de a părăsi Leningradul, m-am îndreptat din nou spre Neva, să mai privesc încă o dată vasul al cărui nume a intrat pentru totdeauna în istorie. Am tăiat prin Cîmpul lui Marte și, prin Grădina de vară, am ieșit pe chei. Și iată că în fața mea se conturau, în umbrele inserării, liniile zvelte ale crucișătorului, care, prin „bubuțitul tunurilor sale, îndreptate asupra Palatului de Iarnă, a vestit la 25 Octombrie începutul unei ere noi — era Marii Revoluții Socialiste”.

În fața me se afla tineretea mea, tineretea patriei mele. Și, tulburat de amintiri, am șoptit:

— Să trăiești, draga mea „Aurora”, vestitoare a revoluției noastre, a vieții noastre, a victoriei noastre!

De prima pagină a carnetului meu de sindicalistă, la rubrica „stagiū”, figurează cifra 1908. Privind-o, mă întorc cu gândul la trecutul îndepărtat și ades o întimplare de demult îmi revine în minte.

... Nikolai Lebedev, secretarul sindicatului nostru, m-a chemat și mi-a spus: „Îți încredințăm ție sarcina de a face o dare de seamă, la adunarea generală, despre situația femeii în industria textilă”. — Mie?...

Aveam pe atunci 20 de ani. Nu mă numeam Aleksandra Artiuhina. Purtam încă numele meu de zată: Șura Sorokina. Eram tină, dar drumul făcut pînă atunci nu fusese ușor. Abia reușisem să fuc trei clase primare. La 12 ani începusem să muncesc în adevăratul înșeles al curîntului. Coseam de dimineață pînă seara cămăși de citșor și ciștigam cîte 20 de copeici pe zi. Eram singura susținătoare a familiei. Pe mama o dăduseră afară din fabrică fiindcă participase la o grevă. Și ea și tata umblau zadarnic să caute de lucru. Asta s-a întimplat în locul meu natal, un mic orășel industrial din gubernia Tver, azi regiunea Kalinin. Negăsind de lucru, părinții au plecat la Petersburg. Aici am reușit să ne angajăm cu toții la o fabrică de textile. Cea mai mare dorință a mea, cînd familia noastră s-a mai refăcut puțin, a fost să-mi termin școala.

În anii aceia se înfiinșase la Petersburg o așa-numită „Asociație a învățămîntului”. Iar eu am intrat la o școală serală de pe lîngă „Asociația învățămîntului”. Aici am făcut cunoștință cu muncitorul Anton Vasiliev, cu Ana Ivanova, cu Olga Isakova, Aleksandra Alekseeva. Sfătuită de ei, am intrat în sindicat — care pe atunci purta un nume straniu: „Uniunea substanțelor fibroase din Petersburg”. Eu m-am atașat foarte repede de aceste tovarășe și am aflat de la ele că sint bolșevice. Pe atunci, sindicatele și societățile de învățămînt erau conduse de menșevici. Iar partidul bolșevic, după indicația lui Lenin, îndrepta într-acolo activității săi ca să ducă muncă de agitație revoluționară și de propagandă în rîndurile muncitorilor, să pună mîna pe conducerea acestor organizații legate muncitorești.

Trecuseră cîteva luni de cînd îndeplineam diferite sarcini sindicale. Difuzasem ziarul nostru „Glasul textiliștilor”, adunasem fonduri pentru ziar. După aceea mi-au încredințat sarcina de a difuza foile partidului și proclamații. Toate acestea deveniseră munci obișnuite, pe măsura puterilor mele. Dar acum, mie, fetișcanei de 20 de ani, puțin știitoare de carte, îmi revenea sarcina să iau cuvîntul în fața a sute de oameni, să le vorbesc despre trista lor situație, să-i chem la lupta pentru un viitor mai bun — și să fac acest lucru eu înțelepciune și băgare de seamă, deoarece și de data asta, ca de fiecare dată, avea să fie de față și un reprezentant al poliției țariste.

A trecut de atunci aproape o jumătate de secol. Iar eu îmi amintesc totul, vîd, pareă acum s-ar desfășura adunarea acolo, în Petersburg, dincolo de Neva. Nu-mi amintesc însă deloc ce le-am spus oamenilor atunci. Știu doar că după ce-am vorbit m-am ascuns undeva într-un ungher și m-au podidit lacrimi de emoție. Iar Nikolai Lebedev s-a apropiat de mine și m-a încurajat încetitor, ca să mă liniștesc, asigurîndu-mă că totul a decurs cum nu se putea mai bine.

Am răscolit adîncurile aducerilor-amînte ca să reviu această ațit de îndepărtată zi nu numai pentru faptul că o dată cu ea a început îndelungata mea activitate de muncitoare și organizatoare a femeilor, ci fiindcă în acest episod, după părerea mea, s-au relevat foarte clar metoda și stilul leninist de muncă în rîndul femeilor — care în iureșul acelor zile transformau omul abia ridicat din întuneric și de curînd familiarizat cu ideile socialismului. Partidul ne-a organizat și, totodată, la primii noștri pași ne-a și făcut organizatori. E drept că n-am citit nicăieri o asemenea deviză, dar îndemnul era acesta: „Învață azi pe alții, ceea ce tu însuși ai învățat ieri”.

Martie 1910. Raionul Narvsk din Petersburg. M-au primit în rîndurile partidului bolșevic. „Părintele” care ne-a „botezat” a fost muncitorul putilovist Anton Vasiliev, care trăiește și azi la Moscova.

Uniunea textiliștilor m-a trimis ca delegată la biroul central al sindicatei din Petersburg — condus de bolșe-

vici —, centru ilegal sindical din capitală. Prima mea arestare. Peste un an, a doua arestare. Temnița. Exilul. M-am putut înapoia la Petersburg abia în 1913. Porțile fabricii de textile le-am găsit absolut închise pentru mine. Am intrat ca muncitoare necalificată la uzina „Aivaz”, unde pe atunci munca revoluționară era dusă de un grup de bolșevici în frunte cu Mihail Kalinin. Împreună cu alte femei am studiat în cercul lui și am desfășurat o activă muncă de partid. Am fost una dintre primele femei care au fost alese în conducerea celui mai mare sindicat al metalurgiștilor din Petersburg, a cărui conducere a trecut atunci din mîna menșevicilor într-a bolșevicilor. Un eveniment de neuitat care s-a petrecut în acea perioadă a fost scoaterea primului număr al revistei feminine „Rabotnița”, eveniment care a coincis cu ziua de 8 Martie a anului 1914. Multe forșe a închinat acestei cauze Nadejda Krupskaja și noi toate. Neluînd în seamă greutățile și piedicile, prima revistă a femeilor muncitoare din Rusia a putut să vadă lumina zilei.

Rubuitul revoluției l-am auzit într-un sat monoton din Tver, unde mă exilasem poliția țaristă cu un prunc în brațe.

Am trăit zilele de neuitat ale pregătirii și desăvîșirii lui Octombrie. Dar a vorbi despre ele pe scurt înseamnă a nu spune nimic.

Și iată-ne în noiembrie 1918 la Moscova. Se deschide primul Congres al muncitoarelor și țărancelor din întreaga Rusie. Printre delegatele care reprezentau muncitoarele fostei „Uniuni a substanțelor fibroase” mă aștam și eu. La tribună, Lenin. Vorbea. Spunea că nu poate fi vorba de o prefecere socialistă dacă femeile, acea uriașă parte a muncitorimii, nu vor avea o importanță participare în cadrul acestei transformări.

Ce cuvinte simple a rostit Lenin, dar ele au pătruns adînc în sufletul fiecăreia din noi. „Iată deci cum stau lucrurile” — vorbeau între ele delegatele. „Fără noi, te pomenești că nici Revoluția nu s-ar fi făcut? Fără noi, astea, așa cum sintem?” Pentru întreg partidul cuvintele lui Lenin au fost semnalul începerii unei noi munci de organizare și educare în rîndul femeilor.

Aș dori să spun cîteva cuvinte despre forma și conținutul acelei munci grandioase dusă de partid, care a transformat masele de femei din Rusia țaristă, și-nute în beznă, aprimate, într-o armată de constructoare de frunte a socialismului. Am condus această muncă pe diferite trepte — în raioane,

în regiuni și în întreaga Uniune Sovietică — în calitate de șefă a secției muncă cu femeile de la C. C. al Partidului și membră a C. C. al P. C. U. S.

Forma de bază, și cea mai de seamă, confirmată de viață au fost adunările delegatelor. Ele dădeau posibilitate femeilor să participe la construirea noii orînduirii sociale, care în același timp erau și o școală unde femeia se obișnuia cu arta de a conduce. Iar conținutul acestei munci se caracteriza prin imbinarea celor mai importante probleme politice, tot ațit de actuale pentru muncitori ca și problemele lor de toate zilele.

Îmi amintesc de primii ani ai puterii noastre societice.

...Iată, stau delegatele fostelor muncitoare din orășelul meu natal și ascultă o conferință despre situația internațională. Ele înșele sint flămînde și rebegite de frig, dar le doare sufletul pentru milioanele de oameni de pe întreg globul, ațit de greu loviți de soartă, și se gîndesc cum ar face să cucerească și pentru dinșii un viitor mai bun. După conferință se dezbate problema proastei aprovizionări a magazinului de pe lîngă fabrică, se discută despre munca la școală, despre necesitatea de a deschide noi creșe.

Și iată că din rîndul acestor delegațe participante la adunări au fost recrutate numeroase cadre feminine — specialiste, organizatoare —, cadre cu un mare rol în întreaga noastră muncă de construire a socialismului.

Eu sint bătrînă acum, dar uneori îmi îngădui o plăcere deosebită: să privesc cu ochii mei noua Moscova, care meren se reînnoiește. Mă uit spre clădirile ameșitor de înalte care se construiesc și vîd sus feșele arse de soare, dirze, încrezătoare în propriile lor puteri, ale tinerelor în salopete care ridică noi cartiere în capitală. Iată, chiar pe lîngă mine a trecut o mașină, iar la volanul ei era o femeie. Deasupra, în văzduh, se aud avioane și eu știu că la mașna unora din ele se așta femei. Întîlnesc în drumul meu femei ofișeri, mecanici de locomotivă, academiciene, căpitani de vapoare.

Și atunci îmi amintesc de Petersburgul țarist, de bariera Narvsk, de noi înșene, cîteva tinere muncitoare, care am pornit dirze pe drumul care ne ducea către un viitor luminos și-mi spun cu mindrie:

Iată cum a ridicat partidul nostru femeia!

Traducere de Ana LUNGU

ÎN VIAȚA SOVIETICĂ, FEMEILE REPREZINTĂ:

45,4% din întregul efectiv al industriei
53% din totalul absolvenșilor cu studii superioare
66% din titularii certificatelor de studii secundare
69% din economiști, statisticieni, ingineri și experși în mărfuri
76% din medici
91% din totalul personalului medical
31% din avocași
41% din agronomi, zootehnicieni, veterineri și silvicultori
348 femei sînt deputate în Sovietul Suprem
103 femei sînt vicepreședinși ai consiliilor de miniștri, miniștri și miniștri adjuncți.

DRUMUL unei actrițe

Ușa s-a deschis, și zîmbitoare a apărut o femeie cu ochii migdalați, cu trăsături delicate, ce evocă frumusețea asiatică. E Hadișe Bukeeva, artistă la Teatrul cazah de dramă din Alma-Ata. E în vizită în țara noastră. Pare puțin stingherită. Probabil, preferă jocul reflectoarelor la rampă în locul blitzurilor fotoreporterilor. Iar pe ziaristi îi dorește mai ales... spectatori.

O stringere de mînă, câteva cuvinte de salut, și iată-ne în jurul unei măsuțe pe care tronează o glastră cu flori. Discută cu simplitate firească, spontană. Șuvoiul de întrebări solicită răspunsuri, iar acestea nu se lasă mult așteptate. Actrița răspunde invitației ziaristilor, călătorind în lumea amintirilor ei.

— Cum am ajuns în teatru? Povestea e lungă. Am crescut într-un cămin de orfani. Acolo am învățat și o vreme am lucrat la radioul din Alma-Ata, la emisiunile pentru copii. N-aveam decît 14 ani. Într-o zi a anului 1934 a venit la Alma-Ata neuitatul Kirov. Pe el îl preocupa ideea creării unui teatru cazah pe scena căruia să joace artiști bine pregătiți. Teatrul cazah de stat exista din 1926, artiștii săi erau însă talente din popor, fără o pregătire specială. De aceea s-a hotărît ca 25 de tineri să fie trimiși la Leningrad să studieze la Institutul de teatru. A avut loc un concurs, iar printre cei care au reușit mă aflu și eu. În același an am început să studiez. Repet: n-aveam decît 14 ani.

— Și a fost greu?

— Fără îndoială. În primul rînd mă loveam de necunoașterea limbii ruse. Vorbeam doar cazahe. Dar timpul a trecut și iată-mă în 1939 absolventă a institutului. Am debutat pe scena unui teatru tînr din Cimkent, un centru industrial

situat nu departe de Alma-Ata.

— Ce roluri ați interpretat aici?
— Luiza din „Intrigă și iubire“, Beatrice din „Slugă la doi stăpîni“ și rolul titular din piesa cazahă „Enlik Kebek“. Este vorba de o legendă eroică din secolul al XVII-lea, care se joacă cu un mare succes de peste trei decenii.

— Ați rămas multă vreme la Cimkent?

— Un an. După aceea am interpretat primul rol într-un film. E vorba de filmul „Raihan“. Raihan este o fată cazahă pe care părinții voiau s-o căsătorească cu un chibur și care își părăsește căminul părintesc și fuge la oraș. Aci muncește, iar după victoria Revoluției devine una din femeile de frunte ale Cazahstanului.

— Care sînt rolurile dumneavoastră preferate?

— Iubesc două Caterine. Una este eroina shakespeariană. Acest rol mi-a adus gloria, iertată-mi fie lipsa de modestie. Poate părea ciudat, dar Shakespeare este foarte apropiat de inima cazahilor. Ne atrage la el forța pasiunilor. A doua Caterină este cea din „Furtuna“ de Ostrovski. Îmi sînt dragi rolurile de femei cu caractere puternice și lupte interioare profunde. Caterina din „Furtuna“ este una dintre aceste femei.

— Știm că sînteți laureată a Premiului Stalin...

— Da. În 1952 am fost premiată pentru interpretarea rolului principal din piesa „Abai“ de Muhtar Auezov.

— Ce rol interpretați în prezent?

— Înainte de venirea mea la București am jucat în piesa unui poet foarte talentat intitulată „Maira“. Este povestea adevărată a unei cîntărețe cazahe care la începutul secolului nostru era foarte populară. I se interzisese să cînte deoarece

în jurul ei se adunau mulțimi uriașe, iar țarismul se temea de manifestări. Maira n-a renunțat la cîntecul ei, a luptat și a izbîndit. Rolul l-am pregătit timp de patru luni și am stat de vorbă cu oamenii care au cunoscut-o.

— Proiecte de viitor?

— În mai 1958 va avea loc la Moscova decada artei cazahe. Este

evenimentul căruia îi dedic toate eforturile...

Timpul a trecut neobservat. Cîneva îmi atrage atenția că Hadișe Bukeeva intenționează să vadă un spectacol bucureștean. Deci... la revedere și mulțumiri în numele cititoarelor revistei „Femeia“.

Edgard OBERST

Gustav Hinard, participant la Comuna din Paris, și Pierre Degeyter în Piața Rosie în 1938

AȘA S-A NĂSCUT IMNUL PROLETARIATULUI

„În orice țară ar nimeri un muncitor conștient, în oricare colț al pămîntului l-ar arunca soarta, oricît de singur s-ar simți, necunoscînd limba și obiceiurile locului, el își va găsi lesne prieteni și tovarăși dacă va începe să cînte „Internaționala“.

Aceste rînduri le scria „Pravda“ bolșevică în anii premergători revoluției, despre vestitul imn proletar „Internaționala“.

Autorul muzicii „Internaționalei“, Pierre Degeyter, a murit în septembrie 1932 într-o localitate din suburbiile Parisului, în vîrstă de 84 ani. Degeyter era de meserie tîmplar de mobile și sculptor în lemn. Iubea nespus de mult muzica. Muncitorul maloman și poet compunea cu ușurință cuplete cărora le scria și muzica. Aceste melodii el le cînta în cofenelele periferice și în circumlocuțiile unde obișnuiau să se adune muncitorii.

Într-una din zilele anului 1888, în minile lui Degeyter a cîzut un volum de versuri ale poetului Eugen Potier, participant la Comuna din Paris. Printre aceste versuri era și „Internaționala“, scrisă de Potier, cîntînd după zdrobirea Comunei.

Amintindu-și de felul cum a creat „Internaționala“, Degeyter povestea: „De la bun început versurile mi s-au părut foarte potrivite pentru a fi puse pe muzică. Singurul inconvenient era acela că avînd 7 cuplete ar fi fost greu de cîntat în cor. În dimineața următoare, am compus și am transcris pe curat muzica pentru cuplete, iar a doua zi am izbutit să compun și refrenul...

„Hai la lupta cea mare
Rob ca rob să ne unim“...

ÎN PRIMĂVARA ANULUI 1958 VA AVEA LOC AL IV-lea CONGRES AL F.D.I.F.

Convorbire cu tovarăsa Aneta Marințescu, șefa secției mamei de partid în rândul femeilor a C.C. al P.M.R. și tovarăsa Anca Maghera, membre ale delegației române la Consiliul F. D. I. F. de la Helsinki.

1. Părerea dv. despre continua în- tărire și creștere a influenței F.D.I.F. Ce observații v-a prilejuit în această privință recenta sesiune a Consiliului F.D.I.F. de la Helsinki?

— Așa cum s-a constatat în cadrul Consiliului, în ciuda faptului că în perioada care s-a scurs de la ultimul Consiliu al F.D.I.F. care s-a ținut la Pekin anul trecut au avut loc represii împotriva unor organizații naționale de femei afiliate la F.D.I.F. (cum s-a întâmplat de pildă în Brazilia, în Germania occidentală) forțele Federației au crescut, ea a devenit mai activă, mai unită. La Consiliu au venit delegate ale unor mari organizații noi care și-au exprimat încrederea în F.D.I.F. și au cerut să i se afilieze ca: Uniunea Femeilor Sudaneze, Federația Organizațiilor Feminine Japoneze, Federația Națională a Femeilor din India, precum și o observatoare din partea Federației Asociațiilor Feminine din R.P.F. Iugoslavia.

Apelul pentru colaborarea diferitelor organizații de femei, transmis îndată după încheierea de la Pekin de către Secretariatul F.D.I.F., a fost primit favorabil de multe organizații, ca de pildă Liga internațională a femeilor pentru pace și libertate, Alianța universală a Uniunilor Creștine a tinerelor fete, Conferința Femeilor pe întreaga Indio etc.

Ceea ce face cu puțință unirea femeilor deasupra deosebirilor de tot felul, este faptul că grija pentru liniștea căminului lor, pentru sănătatea și fericirea copiilor lor, este un sentiment comun, care le însuflețește. „Gravele probleme ale păcii, a spus în cuvântul ei D-na André Marty Capres, delegata femeilor franceze, constituie pentru noi, ca de altfel pentru toate popoarele, cadrul în care se desfășoară activitatea.”

2. Femeile din țara noastră au aflat despre convocarea Congresului F.D.I.F. congres pe care îl așteaptă ca pe un eveniment deosebit de important. Vă rugăm ca și prin intermediul revistei noastre să le informați despre am- ploarea și actualitatea problemelor care urmează să le pună congre- sul pe ordinea sa de zi.

— Ca și până acum, țelurile F.D.I.F. sînt în linii mari: apărarea păcii, obținerea drepturilor egale pentru femei ca cetățene, munitori și mame, apărarea copiilor. Momentul de față însă, se caracterizează prin aceea că lupta pentru pace capătă un caracter acut, datorită faptului că marea descoperire a minții omenești, energia atomică, este folosită de cercetările conducătoare din unele state capitaliste drept mijloc de intimidare și șantaj, o groznică amenințare planînd asupra omenirii. Numai experiențele cu arma nucleară au distrus deja sănătatea unui anumit număr de

oameni și constituie un pericol pentru generațiile care vin.

Fiecare din delegate a raportat la Consiliu cum luptă femeile din țara respectivă împotriva acestui pericol. Cum era și firesc, în Japonia, al cărei popor a simțit direct efectele armei atomice, lupta pentru interzicerea armei atomice a luat o mare amploare. În Japonia a fost lansat de către Comitetul celor șapte (este vorba de 7 președinte a diferite organizații) un apel către secretarul general al O.N.U. Tot în Japonia s-a inițiat „Declarația mamei japoneze către mamele din alte țări”. Acestei declarații i-au răspuns, cu prilejul zilei de 8 Martie, femeile engleze din întreaga țară, din Londra, din Glasgow, din comitatul Surrey etc. Secțiunea Ghidelor cooperatiste din regiunea Sheerness s-a adresat primului ministru Mac Millan cerîndu-i interzicerea experimentării bombei cu hidrogen. Dl. Mac Millan a primit atîtea cereri de acest fel din partea femeilor, încît a fost silit să ia cuvîntul la radio ca să le răspundă.

Consiliul Femeilor Germane, care unește femei din toată Germania, s-a ridicat împotriva stocării de arme atomice în țara lor. În Germania occidentală 30 de organizații de femei din Hamburg au scris guvernului și O.N.U., susținînd apelul celor 18 savanți germani care cereau interzicerea armelor atomice și au chemat femeile din lumea întreagă să acționeze în acest sens. Uniunea Femeilor Franceze a tipărit în 200.000 de exemplare cărți poștale pe care le-a trimis femeilor japoneze în semn de solidaritate. În Franța, lupta contra războiului are un sens direct, dureros și apropiat, deoarece zilnic zeci de tineri francezi cad victime ale războiului sălbatic dus de guvern în Alger, sute și mii de familii franceze sînt deja indoliate. În același timp, bugetele de război împiedică satisfacerea acutei nevoi de școli, spitale și în special locuințe.

În cadrul aceleiași probleme, a luptei pentru apărarea păcii, a luat cuvîntul la Consiliu D-na Henrietta Faraggi, doctor în științe, fostă elevă și colaboratoare a lui Irène Joliot-Curie, care a explicat importanța și pericolul pe care le prezintă folosirea energiei atomice pentru sănătatea oamenilor.

În ce privește problema drepturilor femeilor, Consiliul a constatat cu satisfacție că lupta F.D.I.F., a organizațiilor naționale, a dat în această perioadă o serie de rezultate concrete. Astfel, de pildă, în această perioadă au mers pentru prima dată la vot femeile din Indonezia și Tunis, femeile din Egipt. În Tunis a fost interzisă potigamia (un bărbat se putea căsători cu 4 femei deodată) și la căsătorie acum este necesar și consimțămîntul fetei. O activitate deosebită pentru obținerea unui salariu egal la muncă egală o duc femeile din Italia, femeile din Germania occidentală, unde acestea cîștigă cu circa 40% mai puțin decît bărbații la muncă egală, în Argentina, unde în special muncitorii agricole sînt supuse adesea unui regim feudal: muncește întreaga familie, dar în contract figurează numai capul familiei etc. Așa cum se arată în raportul prezentat de D-na Eugénie Cotton, lupta se duce nu

pentru ca femeile să ia locul bărbaților, nu pentru ca să guverneze ele, ci pentru ca cele mai bune locuri să fie atribuite celor mai buni, după dreptate, bărbați sau femei. „Gradul de democrație al unei țări — se spune în raport — se măsoară după posibilitățile reale pe care le creează dezvoltării femeilor”.

Într-o serie de țări, printre care și țări dintre cele mai civilizate, o formă de discriminare deosebit de insuportabilă față de femeile muncitoare este angajarea de preferință a femeilor necăsătorite, concedierea lor cînd se căsătoresc sau rămîn gravide, și faptul că li se impune să semneze un acord permițînd să fie concediate fără preaviz în cazul cînd se căsătoresc.

Consiliul a subliniat necesitatea de a se duce mai departe lupta pentru drepturile femeilor, a cărei bază o constituie Charta Drepturilor Femeii, elaborată încă în 1953 cu prilejul Congresului de la Copenhaga.

În sfîrșit, în cadrul Consiliului s-a dezbătut problema atît de apropiată inimii femeilor, aceea a apărării drepturilor și vieții copiilor. În această privință, în lume domnește încă o situație nespuse de tragică. Astfel, două treimi din cei 900 milioane de copii din lume sînt subalimentați, prost îmbrăcați, nu trăiesc în

PRINTRE CEI CE

Nu departe de București, la marginea unui sat liniștit, într-un parc imens, învecinat cu vil, grădini de legume și porumbiși fosfoare, marele nostru Eminescu scria gingașele versuri:

Somnoroase pădurele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurile
Noapte bună.

Au trecut de atunci peste 70 de ani. Același peisaj rustic înconjoară parcul, același copaci adămbresc lacul de pe malul căruia a privit cum

Peste-a nopții șerpi
Se ridică mîndra lund,
Totu-i vis și armonie...

Acum însă armonia e mai completă: lacul e ocrotit de maluri elegante de beton, două chioșcuri se ascund în frunzișul din al copacilor bătrîni, iar sub cerul larg, clădiri multe și albe și înalță zidurile: construcții noi, clădate în almele ochiului: ateliere, laboratoare. Un adevărat oraș științific s-a născut și crește aici: Institutul de fizică atomică al Academiei R.P.R. Templul minții omenești, merit să contribuie la dezvoltarea furtunoasă a celei mai noi ramuri a științei contemporane — fizica nucleară.

La poarta parcului (de atunci a Institutului (de acum), un grup gălăgios de fete așteaptă autobuzul. Întreb o cunoștință mai veche: cine-a? Și alina: sînt absolvente. Cu entuziasmul lor tineresc, cu dirzenia de a afla, de a ști, de a învinge se vor înrola în detașamentul celor care, și în țara noastră, se încumetă să cucerească necunoscutul îmbogățind tezaurul științifice universale, contribuind la descoperirea comorilor ascunse ale naturii infinite, pentru ca viața oamenilor să fie mai frumoasă și mai bogată.

Înainte vreme, la noi în țară, studiarea problemelor de chimie-fizică era împiedicată de lipsa laboratoarelor a utlajului coștitor, a aparatelor rare. Din această pricină studiile care se făceau aveau mai mult un caracter teoretic și didactic.

Uniunea Sovietică a deschis calea cercetătorilor noștri cu ajutorul ei neprecupețit. Laboratoarele Institutului nostru sînt înzestrate cu aparate numeroase și fine, majoritatea furnizate de Uniunea Sovietică. Cele mai importante, ciclotronul și reactorul, au fost importate tot din U.R.S.S., și specialiștii sovietici au condus lucrările de instalare. Acestea în deosebi vor ajuta cercetătorilor noștri să facă pași în necunoscut, să pătrundă procesele cele mai intime ale materiei. Totodată vor fabrica izotopii radioactivi, folosiți în industrie, agricultură și medicină.

Îngăduiți-ne, dragi cititoare, să vă facem cunoștință cu câțiva trudituri și truditore din acest institut.

condiții sanitare multumitoare. În unele regiuni din nordul Braziliei de exemplu statisticile arată că 85% din noii născuți nu supraviețuiesc. În același timp, se arată în raport, „toți cei care au fost în Uniunea Sovietică, în China, în democrațiile populare, și-au putut da seama de grija ce o poartă statul copiilor de toate categoriile și de personalul calificat pe care îl formează pentru buna funcționare a creșelor, grădinițelor de copii etc”.

O altă problemă ridicată de raport este faptul că într-o serie de țări, se pune astăzi o îngrijorătoare problemă morală cu privire la tineret. Lupta împotriva literaturii nesănătoase, a filmelor dăunătoare, trebuie dusă încă cu toată tăria, deoarece ea se lovește de setea de câștig a unor case de afaceri. În această privință, Consiliul a propus organizațiilor naționale de femei colaborarea cu educatorii, cu artiștii, cu scriitorii, pentru a găsi metode de creștere și educare a copiilor în spiritul păcii și prieteniei între popoare. F.D.I.F. a primit nu de mult invitația UNESCO de a participa la acțiunile Centrului Internațional al Filmului pentru tineret.

În concluzie, deci, una dintre cele mai importante hotărâri ale sesiunii de la Helsinki, a

fost Apelul pentru convocarea celui de-al IV-lea Congres al F.D.I.F. pentru primăvara anului 1958. Acest Congres va oglindi contribuția tot mai mare a femeilor la viața economică, culturală și politică în fiecare țară, în fiecare continent — fenomen care constituie unul din factorii cei mai importanți ai dezvoltării lumii moderne.

3. Pentru că vă referiți la educația copiilor, a tineretului, ce părere aveți despre problemele noastre în această privință?

Un sentiment care ne-a încercat foarte des în timpul dezbaterilor, a fost acela de mândrie față de marea grijă a statului nostru, a întregului popor, pentru copiii țării. Urișa rețea sanitară și școlară, nenumăratele instituții pentru copii de toate categoriile, grija deosebită pentru copiii lipsiți de căldura părintească, toate acestea sînt realizări pe care nu le pot nega nici dușmanii noștri.

O problemă care se pune cu tărie astăzi la noi este aceea a educării unui tineret demn

de vremurile noi și mărețe pe care le trăim. Familia și școala au încă sarcini mari, grele și de răspundere în această privință și tocmai de aceea este atât de importantă stringerea legăturii și colaborarea dintre familie și școală, dintre familie, educatori și organizațiile de tineret. Bineînțeles femeile, mamele noastre, au în această privință sarcini deosebite, ele fiind ființele cele mai scumpe, cele mai apropiate copilului, din primele zile ale vieții lui.

Avem nevoie de filme bune pentru copii și ar fi interesant ca părinții să se întâlnească cu scriitorii mai des, pentru a le arăta în ce măsură și cum influențează lucrările lor, opera de educație a copiilor. Toți cei vizați trebuie să depună eforturi mai serioase, mai perseverente, pentru educarea copiilor în spiritul dragostei de muncă și știință, în spiritul respectului față de cei mari, în spiritul dragoste de pace și al patriotismului socialist.

Acum, cînd femeile din lumea întreagă se pregătesc să împlinesc cu cinste Congresul F.D.I.F., care va avea loc în primăvara anului 1958, sîntem convinse că și femeile noastre vor putea raporta, prin delegatele pe care le vor trimite, că și în acest colț de lume, cauza păcii și democrației este bine apărată.

VOR SĂ CUNOASCĂ NECUNOSCUTULI

„NOI NU SÎNTEM SENTIMENTALI”

Mi-a tăiat de la început orice nădejde tov. prof. Silvia Ionescu, conducătoarea laboratorului de radiochimie. Și m-am resemnat politicoasă, ascultînd-o (nu fără interes). Explicațiile dumisale mă făceau să văd urlașă însemnătate a acestor cuceriri obținute de mintea omenească, îndrăzneală și neobosită în căutările ei de a stăpîni natura, micocosmosul, de a-l smulge pentru om, pentru înfrumusețarea vieții lui, toate tainele, toate avuțiile.

Pîlbîndu-ne prin încăperile laboratorului, degetele ei atîngeau uneori aparatele cu o duloșie aproape maternă. Într-un tîrziu oprindu-ne în fața unui aparat sovietic mi-a împărtășit: am fost și eu în Uniunea Sovietică. Apoi au urmat amintirile: locurile pe care le-a vizitat, oamenii pe care i-a cunoscut, posibilitățile nelimitate de studiu care i-au stat la îndemînă, aparatele, instalațiile impresionante ale laboratoarelor, iar în cele din urmă Congresul unional de izotopi, la care a fost invitată (o sală arhiplină, unde au fost prezenți 500 de radiochimisti sovietici cu o înaltă specializare, unde au fost prezentate lucrări interesante —

majoritatea de către tineret — metode noi de microradiochimie). Entuziasmul tineretului sovietic pentru muncă de cercetare științifică, atmosfera caldă de familie, dragostea și respectul, admirația sinceră lipsită de invidie a unora față de realizările altora, au impresionat-o profund, au copleșit-o pe musafira romîncă. „La închiderea congresului — mi-a mărturisit dinșua —, cînd prof. Starik a desfăcut larg brațele manifestîndu-și mulțumirea pentru comunicările făcute, mi s-a părut că îmbrățișează tot tineretul din sală. Mă gîndeam: Asemenea sentimente, asemenea bucurie încă n-am trăit în țară. Oare cînd vom ajunge și în ochii câprui, sub fruntea înaltă, în strălucirea emoția. Nu i-am spus nimic. Dar în sinea mea am zîmbit: „și oamenii de știință sînt sentimentali”.

„NU DAU INTERVIU, NICI NU VREAU SĂ FIU DESCRISĂ”

Acesta a fost primul schimb decuvînte cu înăra cercetătoare Marta Weiner, cînd am cunoscut-o la trecuta sesiune a academiilor. „Nici n-am de gînd să vă dau interviu și nici să vă descriu” — i-am răspuns, ghicindu-i firea modestă: „Bine, să fim înțeleși” — a convenit ea cu un zîmbet ștrengăresc în colțul buzelor. Și cu această înțelegere i-am făcut o vizită în laboratorul unde lucrează. M-a primit cu aceeași rezistență. (Părea că spune: „Încă n-am făcut cine știe ce ca să mă laud”). Dar eu știam că ea a reușit să fabrice contori, acele aparate mici și sensibile — altă dată importate — pe care le folosește geologii pentru a afla rocile radioactive, lucrătorii din minele de substanțe radioactive și cercetătorii în studiul razelor cosmice.

Pe o masă ședeau la rînd aşezate niște baloane mari, ciudate de sticlă (lămpi pentru stațiile de radiochimie) și Marta Weiner mi l-a arătat pe tov. Ianculovici Baruch, „tatăl lămpilor”. Stînd de vorbă cu dînsul am aflat cum au ajuns să aducă statului economii de sute de mii de lei, reparînd aceste lămpi venite din import (cu o durată de trai de cca. 2.000 ore), aducîndu-le la viață de 5—8 ori cîte 2.000 de ore, schimbîndu-le filamentul ars. (Și m-a făcut să pricep că de această realizare Marta Weiner nu era străină.)

Am vrut la plecare să-i atrag atenția că n-am uitat de înțelegerea noastră de la început, dar n-am mai găsit-o. (Va vedea de altfel în revistă că m-am înțeles de cuvînt.)

„VĂ INVITĂ SĂ VEDEȚI O PELICULĂ FRUMOASĂ I”

Sînt zile de o înalțătoare emoție și îndreptățită mîndrie: țara noastră a fost aleasă

membră în Consiliul guvernatorilor (al agenției atomice, organizație internațională pentru grăbirea și sporirea contribuției energiei atomice la pace, sănătate și prosperitate în lumea întreagă — cum spune statutul); savanții sovietici au lansat satelitul artificial, dovedind începutul altor cuceriri visate de neobosită și cutecătoarea minte omenească! Și mi se pare firească verva tov. E. Friedlander, cercetător în laboratorul de „raze cosmice”, care îmi vorbește despre însemnătatea studiului acestor particule (cu o energie de 10 miliarde electron-volți) venite pe pămînt din adîncul marelui univers, despre colaborarea largă a laboratorului din care face parte, cu toate țările lumii (posezoare de utilaj necesar) privind studiul razelor cosmice în stratosferă. Îmi spune pe unde a fost, unde s-a specializat și vorba sa e atât de înalțată încît mi se pare (și așa găsi firească) că acuși, acuși îmi va spune că pe curînd va face o vizită în macrocosmos. E uluitor, da: totul însă pare posibil acum, cînd omul a îmbogățit universul cu încă „o lună” plămîuită de mintea sa, cînd fantasticul vis al drumurilor interplanetare a început!

În încăperea unde ne aflăm — cu fei de fei de aparate, făcînturi, beculute care, se sting și se aprind continuu — cîteva fete cîțese la microscop pelicule fotografice pe care sînt imprimare fenomene obținute cu uriașul sincrozotron de la Dubna. Tov. Friedlander, ca să mă convingă de toate cele spuse, mă invită să văd o peliculă „frumoasă”. Una din fete îmi face loc la microscop. Privec: o linie subțire descrie un cot, picurînd apoi mărunț ca să formeze aproape un triunghi! E emoționant: o particulă obținută în laborator cu aceeași proprietate ca acele ce vin din adîncul marelui univers, o soție mică a lăsat aici dovada existenței sale, a energiei sale nebănuite altă dată. E într-adevăr o peliculă frumoasă: ea confirmă că mintea omenească a mai smuls o taină firii, a mai deschis o cale spre înfînit.

„CE ÎNSEAMNĂ DUBNA”

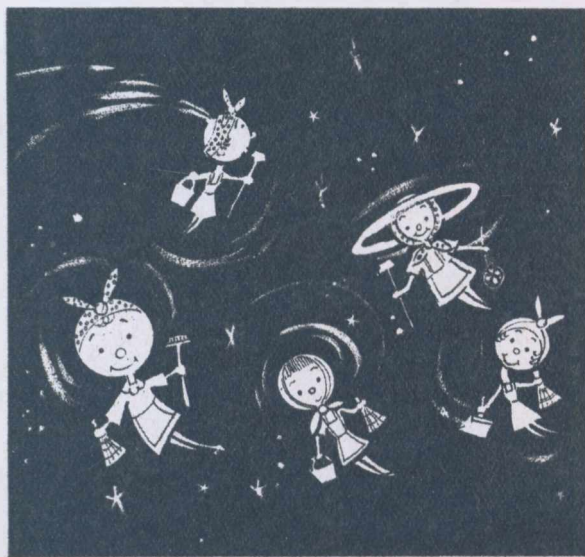
Cercetătorul principal, Marieta Nicolae, de la laboratorul emulsiilor fotografice, pentru fizica nucleară mi-e cunoștință mai veche. Aflasem că pleacă la Dubna și m-am dus să-mi iau rămas bun.

Blondă, subțirică, delcitată mi-a zîmbit candid: era bucuroasă că pleacă. Mai fusese la Dubna. Acum pleca pe un timp mai îndelungat, pentru specializare.

Dubna, Dubna pe Volga, Institutul unificat de la Dubna! De cîte ori am auzit aceste cuvînte în timpul petrecut printre cercetătorii fizicii nucleare? În ce situație nu mi s-a pomenit de Dubna?... Și atunci, ce înseamnă oare Dubna, lăcașul unde cercetătorii din toate țările de democrație populară, membre ale Institutului unificat, au dreptul și posibilitatea să soarbă din apa vie a acestei științe noi?

Nu e oare însuși poemul lui Octombrie a cărui primă filă s-a scris atunci în 1917, și căreia i se adaugă noi și noi cînturi de slavă închinare omului, genului său?

A.L.

„Să facem repede curățenie, că ne vin mosafiri din URSS!”

Desen Paul ȘERBAN

DUPA 40 DE ANI

PROROCI

Oficial și neoficial, dușmanii U.R.S.S. au la sat de-a lungul anilor tot felul de zvonuri, ane dote și pronosticuri cu privire la situația științ și tehnicii în Uniunea Sovietică, cu privire la perspectivele, la viitorul ei. Începând cu cei care negat existența U.R.S.S și pînă la cei care numit-o „colos cu picioare de lut“, n-a exist fantezie de vînzare care să nu fi fost „mobiliz tă“ de dușmani pentru a face prorocirile necesar. Zadarnice au fost milioanele de dolari cheltui pentru propagandă, zadarnice miile de kilomet de hîrtie și tonele de cerneală risipite. De cit timp, însă, a început pentru proroci o adevărată perioadă neagră și omenirea asistă la jalnica decădere. Poate cineva să afirme oare că a m auzit în ultima vreme vreo anecdotă despre niv lul scăzut al tehnicii în U.R.S.S.? Prima ce trală atomică din lume, primul sincrofazotro primul avion de pasageri cu reacție, primul spă gător de gheață atomic, prima rachetă balistică intercontinentală, primul satelit artificial al p mîntului —, iată o listă impresionantă, ca nu i-a putut lăsa indiferenți pe proroci și ni pe protectorii lor. „Orice îndoieli — se spune comentariul agenției americane „United Press“ — sau orice scepticism asupra capacităților științifice ale Rusiei, care mai dăinuiau, au fost spu berate ca printr-o lovitură de tun.“

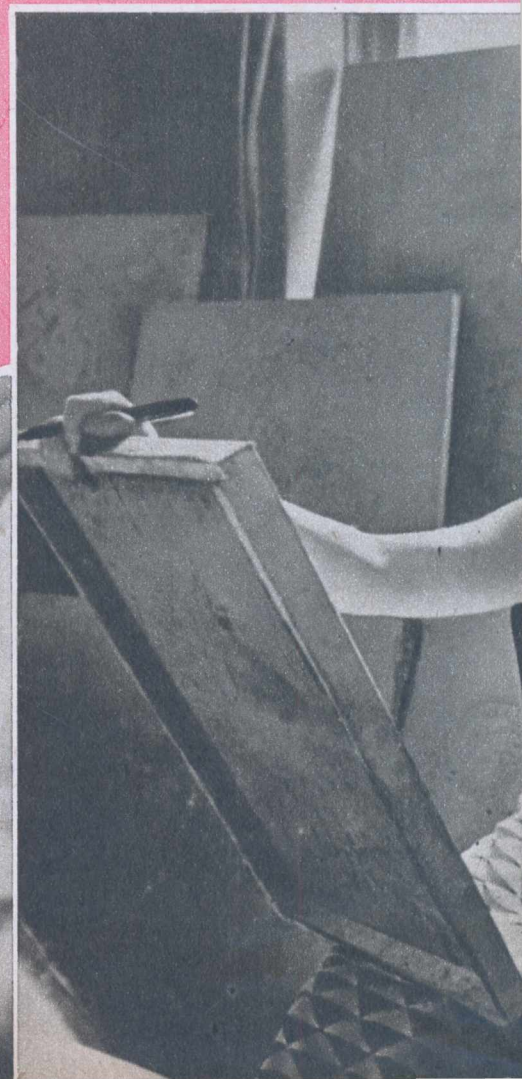
Binențeles, ei nu pomenesc nimic despre fapt că toate aceste uriașe succese au fost cu puțin tocmai pentru că țara care le-a făurit este țar

Bunicii lor nu aveau dreptu exploatați și asupriți. Aceste rămas numai în amintiri s pentru Gulsin Almehamedov, laboratorului Institutului de ch demiei de Științe a R. S. S. pentru cercetătoarea științifi hasova

Această colhoznică uzbecă povestește nepoților săi despre viața de altădată la ei în Kișlak. Opațul a rămas doar o piesă de muzeu. Ei au acum lumină electrică, radio, televizor, frigider

Tînăra doctoriță estoniană Irbi Soap își aduce aportul său la sănătatea și viața oamenilor sovietici

AU MINȚIT

cu cea mai înaintată orînduire pe care a cunoscut-o omenirea, orînduirea socialistă.

La începutul existenței tînrului stat sovietic, vorbind despre planul de electrificare a țării, Lenin spunea că trebuie luat mușul de pe cal și așezat în automobil. Și iată că mult luatul în rîs mușic a ajuns în sferele interplanetare, de unde face semne prietenești tuturor celor care i-au arătat simpatie și încredere. Iar despre proroci, cu siguranță că s-ar putea face acum multe anecdote. Numai că pentru oamenii sovietici timpul e prețios. Tocmai de aceea s-a întîmplat așa: unii au lansat anecdote, iar alții... sateliți.

E drept că și în Statele Unite savanții se ocupă de aceste probleme, și, probabil, pînă la urmă le vor rezolva și ei. Dar e foarte important cine le-a rezolvat întîii. Așa cum a declarat generalul francez Gallois, Statele Unite construiesc și ele un satelit, dar scopul lui e „spionarea din văzduh”. Și a subliniat apoi, plin de îngrijorare, că „dacă națiunile Occidentului nu-și vor coordona eforturile în domeniul științific pentru a întrece Uniunea Sovietică, ele vor trebui să înfrunte posibilitatea ca Uniunea Sovietică să cîștige pacea fără a trebui să facă război”. Pentru această posibilitate le sîntem recunoscători savanților, oamenilor sovietici, pentru aceasta le stringem cu putere mîna, pentru aceasta sărbătorim acum, cu emoție, alături de ei, a 40-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

ILEANA LUCHIAN

„Moscova” — avion cu reacție pentru 100 de pasageri

Uniunea Sovietică este singura țară care fabrică în serie avioane cu reacție pentru transportul pasagerilor. Noile tipuri de avioane sovietice au stîrnit un viu interes în întreaga lume

Tăticul meu este pilot pe „Tu-104”

să fie
turi au
vestiri
al la-
Aca-
hlize și
rîl Be-

Încă puțin și vei face cunoștință cu stăpînul tău: cetățeanul sovietic

Serafina Galeo a dorit să devină arhitect. Acum este studentă în anul IV și nu este nici o îndoială că ceea ce și-a dorit se va realiza: va fi arhitect

Intîlnirea soarelui pămîntului

Mal întîl ceva despre locuri:

Cînd m-am aflat în centrul Hirsovei m-am întrebat dezamăgita: „Asta-i tot orașelului?” Abia a doua zi, am înțeles că ceea ce văzusem pînă atunci, din pricina terenului accidentat, era numai mijlocul centrului rațional Hirsova, care se întindea de fapt pe o bună bucată de jur împrejur, peste culmi, la malul Dunării, în locurile antice cetăți romane Carsium, în stepa ondulată a Dobrugei...

Doar telefoanele strineau des liniștea, cu țîrlitul lor strident, pînă-n miez de noapte, transmitînd știri, date, raportînd victorii, aducînd și aici, la comitetul rațional de partid, în biroul primului secretar, Chiriac Pirvu, ceva din atmosfera olocotitoare a satelor:

— Alo! Să știi că în Gîrlieiu am încheiat „bătălia”. Mîine seară ținem adunarea generală, comunică un activist.

— Alo! Tovarășe Pirvu, am isprăvit colectivizarea, vă așteptăm la adunarea generală, chema altul din alt sat. O ținem inline dimineată.

— Alo! Alo! Se aude? Să știi, tovarășe prim, că aici toți țărani, pînă la unul, au făcut cereri, comunica al treilea și, ce mai, peste 300 de țărani au trecut la viața nouă! La viața nouă! Mă auziți?

Un zîmbet lumina chipul primului secretar; l-a recunoscut pe Ungureanu, și după glasul lui atît de plin de bucurie, încît nu mai putea fi stăvilit, și după expresia lui preferată: la viața nouă, tovarășe!

Cuprinse de un freacmăt nestăvilit, aducător de prefaceri îndelung pregătite, satele, un ul

S-a întors acasă Maria Zugureanu, în numeroasele ei familii. Măxinel, Vasilică, și s-a așezat cu drag în brațe

după altul, treceau, cum raportase alt activist „la o formă superioară de trai”. Către această viață activiștii și partizii și de stat, colectivizării și colectivizatei îndemneau oamenii.

Despre Maria Zugureanu și fiica ei Nona

Agitatoarea Maria Zugureanu, de pildă, responsabilă comisiei de femei din Hirsova, fusese repartizată pe două săptămîni în comuna Topalu.

— De ce nu te-au lăsat aici? Ai căsa grea, copii mulți, spuse soțul.

Dar Nona, fiica lor cea mare, o codană blondă în clasa a VIII-a, s-a amestecat în vorbă:

— Ai de gînd s-o oprești, tată? Îl privi mlînită, dezamăgita: Oare nu știi că oamenii au și îndatoriri, nu numai drepturi? Părea că spune. Și șopti mustrătoare: Cînd ne trimite la băi, în tabără, îți place, așa-i?...

Apoi îndulcindu-și privirea, zise rugătoare:

— Tăticuțule, n-o opri. Eu am să fac de mâncare, am să deretic prin casă. Ai să vezi, nici n-are să se simtă că mama lipsește. Și tatăl a trebuit să se învoiască. Cunoștea el bine sufletul copilului: nu se lăuda niciodată că mama ei „luptă pentru construirea

socialismului”, dar în sinea ei era mîndră de asta.

În grija fetei au rămas încă 5 copii și toată casa de dereticat. Nu era deloc ușor, dar Nona s-a ținut de cuvînt.

Despre Maria Techiru și păsul bărbatului ei

În Topalu, întovărășii, unii voiau să intre în colectivă existentă, alții țineau morțiș să închege alta nouă. Agitatoarii au stat de vorbă cu oamenii ba pe cîmp, ba la arii, ba mergînd din casă-n casă, și în câteva zile s-au limpezit apele, iar cererile au prins să ougă puhoi la colectiva cea veche.

Bărbatul Mariei Techiru a oprit-o într-o zi pe Maria Zugureanu și i-a spus păsul lui:

— Te-ai pofti să vorbești dumneata cu femeia mea, orugă ei. O aduc eu la

di că aș îndrăzni să te îndemn la rău?...

Îi vorbi multe Maria Zugureanu. Femeia o asculta liniștită, îmbunătă și gînditoare. Apoi se întoarse deodată către omul ei și spuse moale:

— Adă cererea încoace s-o iașăleac. Țar către Maria: Să știi că numai vorba dumitale de mamă m-a înduplecat, m-a biruit...

Despre „dușmănia” dintre Vasilișă Potop și Suzana Papadat și împăcarea lor

Ghîndărești. O comună de lipoveni, pe malul Dunării, Cald, zăpușală. Am tras la „Bufet” să cerem o cană cu apă rece. O femeie voinică, frumoasă, cu coștele cărunte cunună pe creștet, ne îmbie:

Îi prietea vitei de vie în pămîntul Dobrugei! Hectare întregi la gospodăria colectivă din Gîrlieiu au dat primul rod. Mama și fiica, Ioana și Maria Trandafir, au ieșit la cules

— Nu vrei să mîncați o ciorbă de pește? Poate v-o fi foame.

— Ești bucatăreasă? am întrebat-o. Ea a izbucnit în ris:

— Azi am fost și bucatăreasă. Ce să fac? Cineva trebuia să le gătească mîncare agitatorilor. Sînt singura femeie printre ei.

Așa am făcut cunoștință cu agitatoarea Suzana Papadat, contabilă din Hirsova, care ne îmbie la gazda ei să ne răcorim puțintel.

— Acuma sîntem prietene bune cu Vasilișă, zise ea făcîndu-ne cunoștință. Gazda, o lipoveancă înaltă, voinică, ne aduse îndată niște scaune și ne întrebă fără ocol după ce ne așezară:

— V-a spus cum o dușmăneam la început? și rise. Apoi ne povesti:

...Într-o seară președintele șfulețului sîtesc o adusesse pe Suzana la Vasilișă, s-o găzduiască: „Ei, doamnă! N-are să-mi roadă așternutul ori peretii!” — Își zise și o primi. Dar, aflînd, apoi cu ce rosturi venise Suzana în sat, se căi: „Ia te uită cum mi-am primit singură dușmanca în casă!”... Și-și puse în gînd s-o alunge făcîndu-i în fiecare seară scandal.

Suzana umbra toată ziua prin sat, sta de vorbă cu oamenii, abia spre miezul nopții venea să se culce. Dar Vasilișă, care trăsese de-acum un somn bun de cu seară, se trezea și prindea s-o ocărăscă.

— Hai-ma este, nu femeie. Umbli hai-hul, stricator! Dacă ai fi de treabă, ai sta acasă, lingă bărbat...

Dar cite nu-i mai zicea! Suzana tăcea, nu scotea un cuvînt și obosită, Vasilișă se oprea.

Cînd o văzur Anica Vovil că părișii ei stau pe glăduri s-a încreș singură în gospodărie. Și atunci părișii n-au mai avut încotro, au păsit și ei pe urmele fiicei lor

sfat mîine dimineată și să știi că nu plec pînă nu va zice și ea: „da”.

A doua zi, soții Techiru venîră. Maria-i întrebă de una, de alta, apoi aduse vorba dacă nu cumva au venit să facă cererea. Maria Techiru, care n-o învrednicise pînă atunci pe Maria Zugureanu nici c-o privire măcar, sări ca arsă și nu se sftii față de lume să-și ameninte omul:

— Dacă te scrii, desează nu te primesc nici la picioarele mele să dormi, nici în casă, nici în ogradă!...

Agitatoarea cercă s-o potolească.

— Ia te uită! o repezi femeia. Dacă ești așa de isteată, scrie-te tu cu dînsul în colectiv.

— M-aș înscrie, dar vezi că nu eu am copii cu dînsul, nu eu mine a făcut căruța, caii. Vezi, nu am dreptul să-ți laud bunurile, rise Maria Zugureanu.

— N-am nevoie de dînsul. Dacă se înscrie, îl las, îl las, îl las...

Agitatoarea nu mai gîia ce să facă. Recurse la o subtilitate. Luă o foaie de hîrtie și scrisse o declarație, ca din partea Mariei Techiru, cum că-și lasă bărbatul și i-o dădu s-o semnere:

„Lasă-i, să poată intra omul în colectivă și pace” zise. Abia atunci întoarse capul Maria Techiru și-o privi drept în ochi. O privi năucită, fără să scoată o vorbă. Tîrziu, regăsindu-se parcă, zise rîzînd cu un fel de răutate căutată:

— Ei, uite că n-am s-o iscălesci. Cine ești dumneata?

Agitatoarea rupse declarația, își trase scaunul mai aproape, îi puse mîna pe umeri și, adunîndu-și toată dîușia în zîmbet și-n vorbă, îi spuse privind-o în față:

— Știam că n-ai să iscălești. Doar și eu sînt femeie și mamă... Ascultă: pe dumneata te cheamă Maria — pe mine tot Maria. Dumneata ești mamă de copii, și eu sînt mamă. Dumneata ai trei copii, și eu am... șase.

— Dumneata... ai șase copii? murmură cealaltă tulburată.

— Șase. Inima dumitale se desface în trei, a mea în șase. Uite, i-am lăsat singuri, cu bărbatu-meu acasă... Cum poți gîtu-

Atunci Suzana o întreba cu vorbă
blindă, dulce:

— Spune, mă mai lași să dorm,
or să plec?

Glasul blind al Suzanei, după toate
ocările, o topea pe Vasilisa, care se
ridica în capul oaselor și privea spre
ferestrele întunecate: „Dumnezeule, ce-l
cu mine? Am înnebunit? Cum am s-o
alung în puterea nopții?” — se muștra
în gând cuvioasa Vasilisa și răspundea:

— Știi unde e patul, culcă-te și
dă-mi pace.

Suzana se culca, dar somnul nu se
lipsea, curînd, de pleoapele ei. Poate din
pricina oboseții, poate din pricina
surdălmelor Vasilisei... Nici pe Vasilisa
n-o prindea somnul îndată, și atunci
Suzana începea să-l povestească ce se
întîmplă prin sat, ce făcuse, pe unde
umblase, cu cine
vorbiase, la cine
fusesse. Îi povestea
ca și cum Vasi-
lisa i-ar fi fost
cea mai bună prie-
tenă:

— Știi, cum am
ieșit azi diminea-
ță pe poartă, sud
că mă strigă ci-
neva din urmă.
Cine crezi că era?
Vecina dumitale:
Salomea Fedot
Averian. „Scrie-ne
și pe noi în colec-
tivă — mă roagă
ea. Fă-ne cererea”.

— Și i-ai făcu-
t-o? se pomeni
Vasilisa întrebînd-o.

— Sigur. I-am
scris-o pe loc. Dar
parcă numai ei?
Altece cereri am
scris azi... Uite,
mi-au amorțit de-
getele.

— Sărăcuța..., o
auzi Suzana căin-
dînd-o.

— Păi s-a trecut
în colectivă și cu-
tare, și cutare, cum
n-ai aflat?

Așa îi aducea
vești Suzana, în
fiecare seară. Nu-i
spunea: Haiscrie-
te și dumneata,
dar îi da de înțeles
că toată lumea a
pornit pe un singur
drum. Și Vasi-
lisa înțelegea,
dar nu zicea nimic.

Intr-o seară îi
văzu pe bătrînul
ei dîndu-i Suzanei
o hirtie. Suzana
n-a ascuns-o. A
despăturit-o și a citit-o cu glas tare.
Era cererea de intrare în gospodărie.
O scrisese bătrînul în odașa de alături,
ajutat de fecioru-său, cel care era pre-
ședintele întovărășirii.

Cînd a auzit Vasilisa cum le-a înșir-
rat pe toate în cerere: pămîntul, plugul,
cail, vînturătoarea, tot, tot — a înce-
put să răcnească și să se tăvălească pe
loc, ca apucată. Bătrînul a încercat s-o
potolească, dar, nimic: Vasilisa răc-
nea și se tăvălea și mai înfrico-
gător.

Suzana s-a speriat: Ce să facă? A
dat fuga după Oșip Emelian, un în-
structor de la regiune, de fel din
Slava-Rusă, om din satul Vasilisei.

Cînd l-a văzut intrînd pe ușă, Vasi-
lisa și-a acoperit ochii cu palmele.
Oșip Emelian s-a apropiat de dînsa
și-a întrebat-o mîhnit:

— Ascultă, Vasilisa, ți-aduci amînte
cum slujeam la boteri?

— Mi-aduc, zise Vasilisa fără să-și
descopere fața.

— Ți-aduci amînte cum ne hrăneau
cu lături, că nici porcii nu le-ar fi
mîncat?

— Mi-aduc amînte, cum să nu, Oșip,
suspînă Vasilisa.

— Atunci de ce răcnești așa?
Vasilisa se ridică mai înțîi într-un
cot, privindu-și rușinată, printre gene,
consăteanul, apoi se așeză pe laviță.

Pe nesimțite, cînd unul, cînd altul.
Își depănau aduceri amînte, de demult,
grele, amare. Temîndu-se parcă să nu
spulbere liniștea și îmbunarea Vasi-
sei, Suzana asculta tăcută dintr-un
ungher al odăii. Socoti că ar fi mai
bine să iasă din casă și în virful pi-
cioarelor se îndreptă spre ușă. Vasilisa
își întoarse capul și, întîlnindu-i pri-
virea, își aminti de cele întimplate,
și fața i se acoperi de roșeață.

— Suzana, draga mea, iartă-mă, se
repezi Vasilisa s-o cuprîndă în brațe.
Nu te supăra, sînt o proastă.

— Nu... nu... Vasilisa...

— Sînt, Suzana. Vezi, n-am vrut să
te ascult pe tine...

Suzanei îi fugiră cuvintele din mînte.
Nu știu ce să-i spuie și atunci o îmbră-
țișă și ea și se sărotară.

Despre trei oameni de un leat și un joc vechi

După ce-am vorbit despre acestea
toate, se cade să spunem ceva și des-
pre veselie cu care se încheia fiecare
adunare generală. Căci pretutindeni,
și la Topalu, și la Coruja, și la Ghin-
dărești, și la Ciobanu, vechii colecti-
viști, oameni cu greutate de-acum, au
pregătît primire sărbătorească noilor
înscriși: petrecere cu lături, cu gus-
tare și băutură.

Iar noii înscriși, o dată primiți,
simțeau și ei nevoia să se apropie, să
se dezvăluie, să-și arate firea, să do-
vedească cine-s, ce pot, să li se vadă
cum li-i înima. Glumeau, rîdeau, se
prindeau în lureauul horelor și bătrîni,
și tineri.

Mihalache Constantin din Hirșova,
om la 73 de ani, a comandat lăturiilor
„buzuceasca”, un joc vechi, și cu atîta
foc a bătut pămîntul, încît te uimea de
unde a adunat atîta energie. Văzîndu-l,
Nicu Geambașu și Ion Burlacu, oameni
de-un leat cu dînsul, s-au prins și ei
să joace. Atît de ușor le săltau picioarele
pe cît de ușor le era la inimă. Cine
și-ar fi închipuit că la aceștia au fost
agitatorii de cîte 30 de ori pînă au
reușit să-i convingă să intre în colec-
tivă? Dar se vede că așa este: greu
pînă ai scuturat nehotărîrea din suflet.
Pe urmă, sufletul se înseninează, se
luminează și săltă ca un izvor.

Despre gralul faptelor

La 22 august, pe stadionul din Hirș-
sova, împodobit sărbătorește, peste 60
de autocamioane sîdneau rînduite unul
lîngă altul. Erau autocamioanele gos-
podăriilor colective, care aduseseră
președinții și colectiviștii din cele 44
de sate ale raionului să raporteze, în
fața comitetului raional de partid,
biruința obținută. Era primul raion
din țară colectivizat în întregime...

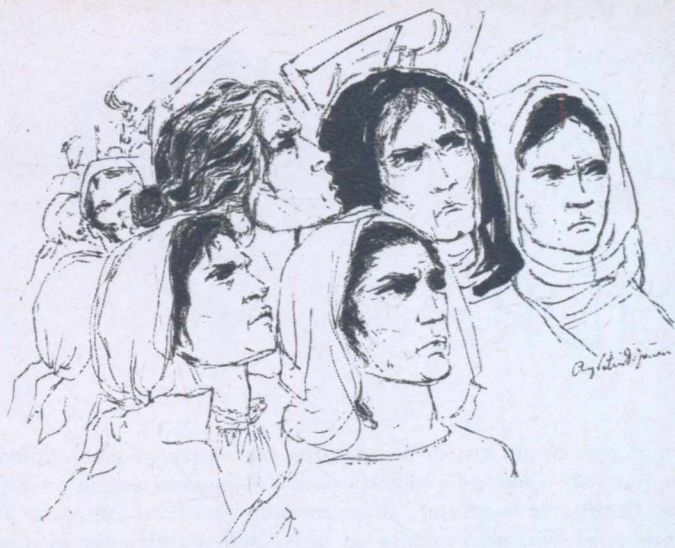
Acum raioanele sînt anunțate unul
după altul... regiunea Constanta a fost
colectivizată în întregime. Și mi-am
amîntit de Hirșova...

Sînt și acum, aud, văd totul atît
de viu și de puternic fiindcă însăși
intensitatea impresiilor trăite a fost
uriașă, pe măsura faptelor cunoscute,
văzute, auzite, din care se desprinde
un adevăr neasemuit de scump.

... Un neîntrecut bard al naturii.
M. Prișvin, spunea că, aflîndu-se odată
într-o luncă înflorită, a înțeles minu-
nata și simpla poveste pe care florile
o spun despre ele însele și viața ce clo-
cotește în jur — uitîndu-i-se soareului
în față fără stîlă, vorbind simplu și
fermecător chiar despre întîlnirea soa-
reului cu pămîntul, pe care ele, prin
lujerul lor, o mijlocesc.

Astfel de gral am sentimentul că
am ascultat și eu pe meleagurile
Hirșovei, printre acei oameni minu-
nați, activiști și activiste de partid
ori de stat, colectiviști și colectiviste,
agitatori și agitatoare. Era graiul fap-
telor lor, care povesteau simplu și
emoționant despre „întîlnirea soareului
cu pămîntul”, despre împămîntenirea
definitivă a înnoirilor aduse de Revo-
luția din Octombrie, cea mai uriașă
victorie din istoria omenirii.

Ano LUNGU

Femei 1917

Ciudate mai sînt și femeile:

Trag cu urechea
La vorbele vîntului,
În slăcări
Preschimbă scinteile
În cremene
Tihna pămîntului,
Ciudate mai sînt și femeile.
Una, într-un sat,
Citește la șezătoare
„Noi, draga mea,
Sîntem prizonieri în Rusia,
Pe-aiiei țării
Sărută în loc de cruce topoare.
Pe-acolo,
Cum își mai păzește baronul
moșia?”

Ciudate mai sînt și femeile!
Pîng pe șirul strîmb
Al scrisorii citite,
Plecate ca sălciile
Peste dragoste și amintire,
Vorbesc despre copii, despre
vite,

Despre biețul baronului,
Cu șfichiul subțire.
Ciudate mai sînt și femeile!
La miezul nopții
De toamnă foarte tîrzie
Stau, ciorchine,
În jurul răvașului venit de
departe.

Ce le tot spune,
Dumnezeu să mai știe!
Printre șușoteli
Înoată cuvîntul „moarte”.
Ciudate mai sînt și femeile!
Cu lămpașele mici, zgribulite,
Ca niște sullete de copii,
Împînzese satul
Tolanit — urs greoi — pe
colină.

Cocoșii cîntă a treia oră
Ca ducă-se-pe-pustii
Să nu mai îndrăznească să
vină.

Ciudate mai sînt și femeile!

În loc să doarmă,
Plutesc ca stafiile
Între o casă și alta,
Între un suflet și altul.
Bolboroseli, cu miile,
Invadează înaltul.
Ciudate mai sînt și femeile!
Pe cînd se îngină
Ziua cu noaptea amară
Baronul, zvircolit,
Legat fedeleș
Privește olaturile
Aprinse afară
De mîinile femeilor
Ce n-au dat greș.
Ciudate mai sînt și femeile!
Cică: „Măria-sa
La prînz ee poltește?
Vă tăiem un picior?
Și vi-l dăm la frigare!
Bărhatul meu
În pămînt putrezește!
Al meu
Un picior nu-l mai are!”

Ciudate mai sînt și femeile!
Cică: „Dracul
S-a făcut az-noapte argat
Și-n loc să dezgroape
Comorile,
S-a culcat cu stăpîna
Anna Maria în pat,
Și-acum pregătește
Spînzurătorile”.
Ciudate mai sînt și femeile!
Baronul
Trage la plug,
Îndemnat cu turca din urmă,
Cum sulletele femeilor
De veacuri arară!
Plugul mușcă țărîna
Și scurmă, și scurmă...
O melodie se cîntă
Ca zorile clară...
Ciudate mai sînt și femeile!

Ion BRAD

Astoria poeziei „Femei 1917” s-a inspirat din lapte reale petrecute în urmă
cu patruzeci de ani. Femeile dia mai multe sate din Ardeal, primind scrisori
de la soții lor, prizonieri în Rusia în timpul Marii Revoluții din Octombrie, au
prins să-și facă dreptate dînd foc conecelor moșieresti.

ADY ENDRE

Se împlinesc 80 de ani de la nașterea marelui poet revoluționar maghiar Ady Endre. Cu această ocazie și poporul român va depune florile recunoștinței pe mormîntul poetului pe care îl consideră și al său, prin creația sa universal-valabilă, dar și prin faptul că în anii cruntei asupra naționale a cîntat frăția între popoare, prietenia romîno-maghiară.

„Cînd ne vom strînge laolaltă,
Maghiari și nemaghiari, dar frați?
Cînd răsuna-va glasul nostru,

Al celor frinți și împilați?” (Cîntecul iacobinului maghiar).

S-a născut în Ardeal, în satul Metențiu, azi satul Ady, la 22 noiembrie 1877. Studiile și le-a făcut la Colegiul Reformat din Zalău. Începe să scrie versuri de pe băncile școlii, dar devine poet consacrat în anii studenției la Debrecin și mai tîrziu în anii de activitate gazetărească de la Oradea. Ady nu se poate împăca cu orînduirea semifeudală de la noi. În versuri, articole, nuvele, el cheamă poporul la luptă. N-a fost socialist, dar credea că viitorul este al poporului, al clasei muncitoare.

În opera lui își găsesc răsunet marile evenimente ale timpului. Articolul „Cutremurul” aprobă și elogiază frămîntările revoluționare din Rusia anului 1905. Peste cîțiva ani va saluta fericit Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și — sub influența ei directă — revoluția din Ungaria — în care vede realizarea idealurilor sale de viață. Ros de boală, Ady moare în ianuarie 1919. Poporul maghiar îl consideră un erou al său, al revoluției.

Szabó LASZLO

CÎNTECUL FIULUI DE PROLETAR

DIN VOLUMUL „POEME”
tradus de Eugen JEBELEANU

Biet tatăl meu, din zori în seară
Transpiră-n munci, din răsputeri,
Mai bun ca el nu-i om pe lume,
Nu, nicăieri.

El poartă haine ponosite,
Dar mie-mi ia vestminte noi,
Vorbînd de timpul ce-o să vină
Și pentru noi.

Pe tata-l umilesc bogății
Și-l țin în crunta lor robie,
Dar, seara, ne aduce-acasă
Nădejdea vie.

Om mare, luptător e tata,
De dragul nostru se jertfește,
Dar pentru bani, făptura-i dîrză
Nu-și ploconeste.

Sărac și plin de griji e tata,
Dar dacă n-aș fi eu, — la dracu
Ar răsturna planeta asta
De-a berbeleacu.

Dacă ar vrea el, toți bogătașii
Nu ar mai fi, ș-o știe bine,
Și totii copiii de pe lume
Ar fi ca mine.

Doar un cuvînt de-ar spune tata,
Ce-ar împietri, hei, lumea mare!
N-ar mai trăi doar în petreceri
Și-n nepăsare.

Munceste tatăl meu și luptă,
În fruntea lumii-i el, mereu.
Și decît regii, mai puternic
E tatăl meu.

Pentru

întrebări, mari întrebări...

(Continuare din numărul trecut)

„E mai bine că ne-am întîlnit acum, decît să nu ne fi întîlnit niciodată... Viața, doar, ne aduce cînd vrea ea fericirea, nu cînd credem noi că-i potrivit... Cine îți dă dreptul să te porți după scheme, să înghesui ce-i viu în tipare? Am dreptul să-ți cer să înțelegi că însemni pentru mine mai mult ca orice în viață... De altfel, nici nu pot pricepe cum am trăit cînd n-ai fost tu. Înțelege-mă și nu mă azvîrli, de dragul omeniei de care te agăți, în prăpastia unei existențe peticite, cenușii, așa cum a fost aceea dinaintea!.. Și apoi tu, tu crezi că vei fi fericită alături de altul? Nu, tu ești prea mult a mea! Nu te dau!...”

Chinuitor de greu, zbciumîndu-se cumplit, eroina noastră s-a depărtat de brațele care se întindeau după ea să o oprească, a fugit de ochii plini de o deznăjduită implorare... Sprijinul și l-a găsit în gîndul că pe lumea asta mai sînt oameni minunați. S-ar putea ca mai tîrziu, cine știe cum, unul dintre ei să i se arate; unul a cărui viață să nu fie legată de altă viață și care să aibă nevoie de ea... Fiește, dacă un astfel de viitor va veni, el va veni pe drumul pe care va fi rămas zdrobită dragostea celui de care se chinuiește acum să se smulgă. Dar ce putem face dacă nu sîntem în stare să ocolim toate asprimile vieții?...

Văzînd-o astăzi pe Cristina căsătorită, cu un copilăș de doi ani și cu unul în așteptare să-l nască, muncind cu înflăcărare și strălucind de optimism, înțeleg că nu a trebuit să aștepte prea mult plină cînd a venit acela care să-i dea o fericire cu dreptul la viitor.

Știu că natura muncii sale îi dă multe ocazii să se întîlnească cu Petru. Desigur, vă interesează — așa cum m-a interesat și pe mine — ce este cu el, s-o fi potolit în sufletul lui durerea de a fi pierdut iubirea pentru care fusese gata să-și părăsească familia? Despre aceasta Cristina nu-l întrebă, iar el nu vorbește.

Să încercăm să facem presupuneri, știînd că de fiecare dată cînd se întîlnesc Petru o învăluie cu privirea lui tăcută, gravă, un pic parcă aburînd ușor de o undă caldă, știînd că totdeauna susține convins părerile ei într-o chestiune sau alta de muncă? O să-l lăsăm mai bine în pace pe Petru și să sperăm că va fi totdeauna un părinte bun al fiilor săi.

Am vrut să aflu și dacă soțul Cristinei știe despre iubirea ei de altădată, ce crede, cum o privește.

„Vezi, mi-a spus el, nu cred să fie om care în intimitate să nu-și zică: ce minunat ar fi ca eu să fi fost unica dragoste a celui pe care îl iubesc! Și aceasta nu mi se pare numai o chestiune de orgoliu. Dar modul cum a procedat Cristina în cazul cu Petru îmi inspiră respect deosebit. Dacă atunci a putut fi tare, am încredere că nici în viitor, orice împrejurare i s-ar ivi, nu va fi ușuratică... Am toată siguranța în viitorul căsniciei noastre...”

Vă asigur, fetelor, nu urmăresc ca prin exemplul Cristinei să dau o rețetă. Vă invit doar să vă gîndiți la acest exemplu.

Dacă, totuși, una dintre voi vrea un răspuns mai precis la întrebarea de la care am pornit, nu pot decît să repet cuvintele prietenei mele: „Sînt mulți oameni minunați. Unul dintre ei, neavînd legată viața de altă viață, s-ar putea să-mi dea o fericire nouă în locul aceleia la care renunț pentru că așa mă obligă conștiința și n-am încotro...”

Și, totuși, aș adăuga ceva. Dacă nu oricare fată poate să se ridice la nivelul de conștiință necesară pentru o atitudine ca a Cristinei, să ia aminte la ceea ce au exprimat cîteva tinere din orașul Suceava cu ocazia unei consfătuiri: „Cînd un bărbat căsătorit, sub scuza că-i nefericit cu soția lui, îți jură că te va iubi în veci, de unde poți fi sigură că așa va fi? Dacă n-a fost statornic față de prima soție, va fi mai statornic față de tine? Mai tîrziu îi va apare în cale alta, pe care o va găsi mai atrăgătoare și decît tine și-i va jura și aceleia credință veșnică”.

III

În fond, răspunsul la cea de-a doua și la cea de-a treia întrebare poate fi stabilit tot prin prisma conștiinței demnității.

„Ce părere aveți despre fetele care, pentru a-și atinge un scop ca: terminarea studiilor, obținerea unei situații favorizate, se căsătoresc cu bărbați mult mai în vîrstă ca ele?” (Întrebarea a doua.)

De fapt, ce se întîmplă cu aceste fete? Ele nu pot să nu-șidea seama că mărîtîndu-se, nu le

tinerele noastre prietene

așteaptă fericirea unei iubiri deplene. Doar văd limpede deosebirile caracteristice între cei de generații diferite, deosebiri în preocupări, în gusturi, în comportare. Dar, vorba este: „Voi fi eu soția cutărui om de vază? Voi fi! Mi se vor deschide mie ușile dorite fără să-mi bat capul? Trebuie să mi se deschidă!“

E veche practica asta de a vinde dreptul la o viață frumoasă, clădită pe dragoste sinceră și prețuire dezinteresată! E un colier ce poate părea strălucitor, deși fiecare briliant se identifică cu cîte o doză din otrava nefastei morale burgheze. Viața le pune însă pe acelea care-și aleg un astfel de colier în situații de neînviat.

Care-i de pildă soarta tinerei Gabi V. dintr-un oraș din Ardeal? Are 22 de ani, e frumoasă, locuiește într-o casă mare, la dispoziția ei stă o mașină cu șofer, apare la recepții în rochii după ultimul „Vogue“. Dar s-o fi văzut și voi într-o seară cînd, aflîndu-mă acolo, a venit la mine. Mă ruga s-o ajut ca să-și găsească un serviciu la București, pentru că nu mai poate sta cu soțul ei. Să-i fi văzut obrazul răvășit, să-i fi văzut ochii grei de o deznădejde imposibil de stăpînit, să-i fi ascultat vocea, ba sugrumată de revoltă, ba pierdută în tînguire: „Își bate joc de mine! Cînd eram dactilografă, din salariul meu de 500 lei, 100 li puteam trimite mamei. Acum din miile pe care le am, nu-mi este permis să-i trimit nici măcar 10 lei. Îmi ține socoteală pînă și la cămășile de noapte pe care mi le-am făcut cînd eram fată! N-am voie nici să mă gîndesc la vizite, să mai schimb o vorbă cu altă lume. E gelos pe fiecare colaborator al său, chiar dacă e căsătorit, numai pentru că e mai tînăr... Ah, ce fericite trebuie să fie femeile cu soți tineri! Dragoste, viață, bucurii... Îl aștept acasă, vine, mîncîncă, se culcă, poruncindu-mi să-l las în liniște, să-l înțeleg... Dar cum mă înțelege el?... Am să-l las în bătrînețele lui! Unde voi merge însă, pe cine am să găsesc ca să mă primească cu amîndoi copiilașii?“

A fost cîndva un băiat tînăr și drăguț care se prăpădea de dragul lui Gabi, dar nu avea funcție mare, nu avea mașină ca actualul ei soț, anexate la vîrsta de peste 50 de ani. A rămas undeva acel băiat, să-și caute alt drum. Gabi a zîmbit cochetă rangului de nevastă a unui om „important“ și cu salariu mare. Acuma e cam tîrziu să-și spună că ar fi fost de milioane de ori mai bine ca în jocul ei să se afle acea femeie

bătrînă care, părăsită de soțul ei, s-a retras umilită într-o căsuță unde să n-o vadă nimeni. Ea ar avea răbdare să se ocupe de toate tabieturile bătrîmului ei, să-l aștepte cu masa și să nu-l tulbure cu nici o dorință...

Cîte nu sînt ca Gabi! Cunoașteți și voi unele dintre ele. Dar sînt și altele.

Am primit la redacție o scrisoare semnată „Aurora din București“. Aurora ne scrie: „Am 22 de ani, sînt funcționară la o întreprindere și... nu sînt chiar urltă... M-a cerut în căsătorie un bărbat bătrîn și cu situație materială bună, dar pentru avere nu mă mărit. Visez și eu ca toate fetele «marea dragoste»... Părinții mă îndeamnă să mă mărit cu acel bătrîn, dar eu nu vreau“.

E drept că Aurora este neliniștită din cauză că pînă acum nu a întîlnit „marea dragoste“. Dar de ce să te neliniștești, Aurora dragă? Douăzeci și doi de ani nu e o vîrstă înaintată, cum îți se pare ție. E de abia începutul tinereții. Abia de acum încolo ești în situația să te poți orienta cu pricepere către un om care să-ți aducă dragostea pe care o vizezi. Principalul este că nu vrei să te măriți pentru „avere“ și nici să nu o faci. Marea dragoste va veni și în viața ta. Te-ai sfătui numai să nu aștepti ca ea să îți se arate sub chipul desăvîrșit și strălucitor al unui Făt-frumos. Un tînăr harnic, dar modest, fără altă strălucire decît a curățeniei ființei lui interioare, cu inimă sinceră, zîmbet cald și ochi cinstiți, te va putea însoți în încîntătoarele, necuprinsele de bucurie grădini ale dragostei. Ai încredere în tine. Sînteți de acord cu mine, tinere prietene, în ceea ce o privește pe Aurora?

Ultima întrebare de pe lista noastră sună destul de neplăcut:

„Ce-i de făcut cu fetele ușuratice, care se dedau desfrîului de dragul luxului?“

Într-adevăr, ce-i de făcut? Să le înconjurăm cu dispreț și dezaprobară, e simplu. Mai complicat este să le determinăm să ție la demnitatea lor, să-și dea seama din timp de urmările jalnice pe care le va avea, în mod fatal, neseriozitatea lor de acum în viața de mai tîrziu.

Oare e atît de greu pentru părinți, pentru colegi, pentru cunoscuți și mai ales pentru organizația U.T.M. să pună pe gînduri fetele cu înclinații ușuratice? Orice fată inteligentă va înțelege că luxul nu poate fi un mijloc de

dezvoltare a valorii personalității sale. Dacă ea ține să aibă succes în viață — și fără îndoială că trebuie să țină la aceasta — se va preocupa înainte de toate de rezultatele muncii sale, de cultura sa, de dezvoltarea spiritului său. Desigur, lucruri frumoase, fine, tot ce este mai nou și atrăgător în modă, reprezintă o tentație mare, și în măsura în care ni le putem procura în mod onest, muncind, ne fac atîta plăcere! Dar să nu-ți cruți nici onoarea de dragul acestei plăceri, e o adevărată decădere morală.

Se întîmplă cîteodată ca vina decăderii unei fete să fie în aparență nu a ei, ci a unui bărbat care o urmărește cu propuneri și insistențe nedemne. Dar numai în aparență, pentru că și în astfel de cazuri totul depinde de gradul demnității fetei. Că așa este, vă poate convinge Eugenia Crudu din orașul Suceava.

„Pînă cînd am intrat în serviciu — a povestit ea la consfătuirea de care am mai pomenit aici—nu știam decît de școală, casă, colegi. Iată-mă însă repartizată în muncă. Aproape imediat, șeful meu, un om în vîrstă, cu familie, a început să mă cheme la birou după-amiaza și, fiindcă altcineva nu mai lucra cu noi, să-mi spună cît sînt de drăguță, că aș putea fi elegantă, dar că-mi trebuie «puțin cap»; deoarece eu am mai mult cap decît credea el, au urmat amenințările... Înțelegeam că cel mai bun lucru ar fi să nu mă duc la birou după-amiaza, dar a nu mă duce însemna să-i dau motiv pentru ca să mă acuze de indisciplină. Vă rog să mă credeți, am ajuns la desperare: el poate să mă concedieze dacă vrea, îmi spuneam. Ce o să se întîmple însă cu mine? Căci întorcîndu-mă în sat, la părinți, lumea ar fi zis că am fost dată afară fiindcă-s proastă...“

Odată, cînd a vrut să mă înșface cu brațele lui brutale, am alergat să sar pe fereastră; asta l-a speriat, pentru că ne aflam la etajul trei.

— Mucoasă nenorocită ce ești! a urlat la mine. Vrei să te arunci pe fereastră ca să mă bagi pe mine în pușcărie?!... Mai bine ia 500 lei, uite-i, și-ți mai dau cîți vrei, dar nu mai face mofturi de sfîntă.

Vă dați seama că nu m-am putut opri să-i arviz banii în obraz...

În cele din urmă mi-am dat seama ce am de făcut. M-am dus la partid și, cu toată jena de a povesti despre intențiile murdare ale șefului meu, am cerut sfat și sprijin. Am primit alt serviciu... După aceea a fost și el destituit

din post. Eu, tovară, i, sînt utemistă și m-am gîndit că decît să fiu elegantă din banii rușinii, mai bine mă îmbrac atît cît și cu ce îmi pot cumpăra din banii muncii de mine...“

Ce s-ar mai putea adăuga la povestirea Eugeniei Crudu? Atîta doar, că te cuprinde bucuria și satisfacția văzînd că între fetele din țara noastră sînt nu numai dintre acelea a căror comportare pune mari semne de întrebare, ci și conștiințe demne, dirze — la nevoie — în apărarea onoarei lor. Ele sînt o mîndrie a noastră.

Elena EDROIU

O familie obișnuită

În sobă arde focul și zgomotul obișnuit ce răzbate din bucătărie nu tulbură liniștea casei. Dimpotrivă, îi dă ceva viu, tihnit și vesel, care te cuprinde ca un cântec cunoscut și iubit.

Deșteptătorul de pe poliță ticăie sprințar. Ochiul părintelui se îndreaptă către el, nu îngrijorați, ci mai mult cercetători. „Ei, cât mai te-nvîrți pînă-mi aduci fetele?” pare că spune privirea tatălui.

— Uite acuși, răspunde ceasul netulburat. Pînă mă rotesc încă o dată pe cadran, ele vor fi aici. Știi, doar azi e miercuri, zi cînd au la școală corul.

— Da... da, ai dreptate, gîndește părintele, dînd liniștit din cap.

Dialogul acesta s-a înfiripat, firește, în fantezia autorului, care se afla într-o după-amiază mohorîtă, cu lapoviță și crengi frînte de vînt, într-un cuib modest, curat și tihnit: locuința familiei muncitorului Teodor Munteanu.

Dar de ce tocmai despre familia acestui muncitor să vorbim acum? Nu-i nici frunță, nici codăș. E un om obișnuit, maistru distilator la uzinele „1 Mai”, și totuși...

Omul acesta obișnuit, alături de soția sa, de asemenea, o femeie modestă, harnică și obișnuită, au doi copii, două fetițe, de a căror educație se ocupă în fiecă clipă liberă. Mariana Munteanu, din

Cuib cold și vesel. Aici se află... tihnită și statornică... fericirea

clasa a VII-a a școlii mixte nr. 12, a fost de curînd propusă a fi conducătoare a unității de pionieri. De cînd era în clasa I-a elementară, în carnetul ei n-a existat niciodată altă notă în afară de 5. Iar acum a pornit noul an cu 10.

Doinița este în clasa a V-a, la aceeași școală, și se află și ea printre frunțele clasei.

În ceea ce privește lotul experimental, fetițele tovarășului Munteanu au fost date ca exemplu nu numai pe școală, ci și pe oraș.

Așadar, vedeți de ce merită să vorbim de această familie obișnuită, care știe să-și educe atât de frumos copiii.

Mulți părinți fac greșeala de a gîndi că munca de educație trebuie dusă numai de învățător: „Asta-i meseria lui, eu n-am timp, muncesc în fabrică — nevasta are și ea destule pe cap... cu tirguitul, cu gospodăria, spală, calcă, gătește...”

Cum gîndesc însă cei doi soți Munteanu?

— Încrederea fără un control serios este egală cu indiferența, spune tatăl. De mic, copilul trebuie îndrumat, ajutat și... controlat. Pînă aproape de clasa a III-a, un părinte trebuie să-și urmărească atent copilul, nu numai asupra felului cum și-a făcut temele, ci și asupra felului cum și-a împărțit timpul pentru a nu „lucra în asalt”.

Începutul a fost greu, ca orice început. În clasele mici, Mariana și Doinița trebuiau atent supravegheate. Dacă lecția era urît scrisă, o mai scriau o dată. De se împiedicau la citit, mai citeau o dată. Cărțile, caietele, pînă și ținuta fetițelor, erau riguros controlate.

În primele clase — cum spune tovarășul Munteanu, copiii trebuie constrînși să-și îndeplinească dato-

Chiar dacă ai treabă, nu strică din cînd în cînd să te așezi cum îți fac copiii lecțiile

Așa faci tu întotdeauna cînd s treabă, te ții de joacă!

ria, apoi îndeplinirea datoriei se integrează în firea lor.

Acum însă, grija cea mare a părinților constă în aceea de a veghea ca fetele să aibă un program zilnic bine chibzuit.

Cele două fetițe, care au cursuri după-amiază, vin de la școală pe la ora șapte. Se joacă între ele, mai istorisesc întâmplările de peste zi, pînă se apropie ora mesei.

Masa o iau de obicei în jurul orei opt, iar culcarea se face între orele 9 și 10.

Dimineața, Mariana și Doinița strîng prin cameră și cumpără plina (cu rîndul).

După ce mîncă se duc în odaie, unde e curat, aerisit și cald, se așază la masă și încep ora de „liniște”. Doar penițele se aud scrișind pe filele de caiet și din cînd în cînd întrebările șoptite ale Marianei: „Să-ți ajut Doinița?”

Problema-i grea și complicată. Dar Doinița se tînguie alintată (e doar Prîslea familiei): „De ce

să-mi tot arăți tu... ce crezi? Eu n-am suflet? Nu vreau și eu să-ți arăt ție? De ce tot tu?”

Lîngă fereastră, mama calcă. Își ascunde zîmbetul ce s-a furisat cu înțeles între ea și Mariana. Doinița se tînguie șoptit, se-ncruntă și... socotește.

Deseori mai vin alți copii prietene și colege, să-și facă temele laolaltă cu surorile Munteanu. Mariana ajută la învățătură și un vecin mititel, de clasa a II-a. Și pentru că în clasă cele două fete sînt întotdeauna atente la explicațiile învățătoarei, ele nu trebuie să-și treacă multă vreme cu învățatul lecțiilor. Pe la ora 11 ½ lecțiile lor sînt terminate. Pînă la masă au timp destul și pentru joacă, și pentru zburdălnicii.

Am rămas cu o întrebare fără de răspuns

Ceasornicul își vede netulburat de treabă, minîndu-și acele după tipic pe cadranul plin de cifre. Către șapte, porțița a scrișit grăbită și apoi s-a bufnit bombănînd din încheietori.

Tropote mărunte sub ferestre. — Vin fetele!

Doina și Mariana au intrat îmbujorate, vesele și aceeași veselie

a strălucit pe dată și în ochii părinților.

— Bună seara...

Nu voi relata acum discuția ce s-a înfiripat atunci. Ce mi-a atras atenția a fost gestul firesc al Marianei, care, în timp ce vorbea voioasă, stringea de pe masă farfuriile de dulceață, paharele, le spăla și le rînduia la locul lor. A făcut lucrul acesta în mod spontan, firesc, fără vreo vorbă a mamei sau vreun gest care s-o îndemne. Mi-au venit în minte atunci învățăturile marelui pedagog Makarenko, ce spunea că adevărata disciplină este aceea cînd copilul acționează singur, liber și în mod firesc în diferite ocazii.

PĂRINTI

CUM VĂ RESTETI COPILII?

I-am întrebat pe părinții acestor două copii ce „metodă educativă” au folosit, reușind să-și învețe copiii să se poarte atât de cuviincios, modest și liniștit?

— Dehl Știu eu... se poartă așa cum trebuie...

Mama înaltă din umeri: „Dar oare cum să se poarte? Se poartă așa cum ne purtăm și noi. Soțul meu nu-mi vorbește niciodată urt, nu mă insultă, nu strigă la mine. Mă respectă și eu îl respect, și ce să zic... ne înțelegem!”

Credeți că întrebarea a rămas fără răspuns? Dimpotrivă, răspunsul s-a arătat prin fapte. Acolo unde respectul se contopește cu dragostea, exemplul e cea mai bună școală.

Ca să fii doctor, inginer, să vindeci sau să construiești trebuie să înveți. Părinte te pomenești așa, deodată, fără să ai la mână vreo diplomă care să dovedească că ai vreo pregătire în domeniul educației copilului. Căci un lucru principal în viața unui părinte este felul cum își crește și își educă copiii.

Cu puțin efort, puțin tact și multă răbdare, părintele poate deveni „doctor” în educația propriilor săi copii.

Să nu credeți că în această familie nu se aplică și sancțiuni. Desigur, se-nțimplă rareori, când copiii fac cte o poză care trebuie neapărat sancționată.

Ei bine! Bătăile sau ocările atât de des întreprinse de alții părinți sînt aici înlocuite printr-o pedeapsă mai simplă, dar care atinge cele mai sensibile coarde sufletești.

— Noi muncim cu toții, spune tatăl. Duminica o petrecem, de asemenea, cu toții. O plimbare, un film, un teatru sînt recompense binemeritate. Dar dacă fetele sînt pedepsite să nu meargă, atunci rămînem cu toții acasă. Nu mergem nici noi fără ele.

Și tocmai acest lucru le doare cel mai rău.

Dar asta se întîmplă foarte rar... — Da, da, foarte rar, întărește mama zîmbind tainic copiilor...

În educație ajutorul învățătorului este de mare însemnătate. Familia Munteanu ține o strînsă legătură cu școala. Tatăl nu lipsește de la nici o ședință cu părinții, iar ca membru în comitetul de părinți el se ocupă cu mult interes de buna gospodărire a școlii.

— Părintele își cunoaște copilul și-l supraveghează acasă, spune

tovarășul Munteanu. La școală însă, unde copilul își petrece aproape jumătate de zi, el este sub directă grijă a dirigintelui și a învățătorilor. Discutînd cu ei, părintele poate afla despre abaterile copilului, despre victoriile sau preocupările lui. Tot de aici părintele poate verifica observațiile proprii cu privire la unele trăsături negative de caracter ale copilului său: egoism, lipsă de voință etc. și împreună cu învățătorul poate lupta pentru înlăturarea lor.

Legătura părinților cu școala are și un efect direct educativ asupra copilului. În sufletul lui activitatea părinților pentru bunul mers al școlii, legătura între aceștia și învățătorii întind punți trainice care unesc școala cu casa, creînd astfel pentru el un echilibru.

Dimpotrivă, atitudinea ostilă a părinților față de învățătorii sau indiferența față de școală îl despart sufletește pe copil în două. O viață e cea de acasă, o alta cea de la școală, atitudini deosebite, tănuiri de note și fapte.

Iată pentru ce am crezut de folos să scriem despre familia muncitorului Teodor Munteanu.

Luiza VLĂDESCU

AȘA NE VĂD EI EU PE MĂMICA N-O SUPĂR

Grea li să ai copii! Îți scot porci albi, vorba mamei, și încă mama o mai scoate la capăt cu mine, că-mi zice: „Lică, am nervi”, „Lică, mă doare capul” sau „Lică, nu mă plăcisi” și eu înțeleg fără să mai zic ceva. Dar ce se fac alte mame, cum e mama lui Gică, prietenul meu, care atunci cînd o cheamă la școală vine, vorbește cu profesoara despre copii, vede ce note are, ba încă ajută și la scriere și mai are vreme acasă să vadă și lecțiile ce le face aia, adică Gică. Mă gîndesc, săraca mama aia, ce s-o face ea cu durerile de cap, de șale sau cu nervii?! Copil rău e Gică, rău și egoist! Ca să ia el note bune și să aibă lecțiile făcute, supără pe mama lui toată ziua, o strigă: „Mămică, ia vezi, am făcut bine socoteala?” sau întreabă mama: „Ia să văd cum ai scris?”

Am vrut și eu o dată să-l arăt mamei socotelele, dar mama mi-a spus: „Nu mă plăcisi, Lică, nu vezi, am nervi... să vadă profesoara, că d-ai-a-i profesoară. Nu mă mai bate la cap!”

Și eu nu am bătut-o. Eu nu-s egoist. Ei și ce-i dacă iau o notă proastă?! Să se supere profesoara, că d-ai-a-i profesoară! Eu pe mămica mea nu o supăr!

Lică pentru conf.
LUIZA VLĂDESCU

PENTRU COPIII NOȘTRI

Azul acesta, problema organizării cantinelor școlare preocupă într-o măsură mult mai mare secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare, direcțiile școlilor, precum și conducerea întreprinderilor.

Aceste cantine școlare, precum și sălile de meditație, se creează pe lângă școli sau pe lângă întreprinderile din cartier pentru copiii ai căror părinți sînt amîndoi în producție.

La Școala elementară mixtă nr. 31 din cartierul Crîngari s-a terminat anul acesta, cu ajutorul sfatului popular, construcția cantinei pentru școlari. Ea cuprinde o mare sală de mese, precum și celelalte încăperi necesare: bucatărie, spălător, cămări pentru alimente, oficiu etc. Acum se așteaptă terminarea întocmirii formalităților și a aprovizionării cu alimente pentru a începe să funcționeze. Numai că, lucrurile se târîgănează cam mult, ceea ce practic face zadarnice toate cheltuielile și munca depusă.

Tot în această școală s-a amenajat la colțul rău o sală pentru meditații.

În alte școli, unde nu se pot crea astfel de cantine, s-a organizat ca fiii muncitorilor să ia masa la o cantină din apropiere. 66 de copii de la Școala elementară mixtă nr. 51 iau masa la cantina liceului nr. 13, care se află în apropiere, iar orele de meditație le fac în cadrul școlii lor. Cheltuielile sînt suportate de întreprinderea în care lucrează părinții copiilor.

În școlile unde nu sînt asemenea posibilități, comitelele sindicale ale unor întreprinderi, în dorința de a veni în ajutorul muncitorilor care au copii, s-au străduit să organizeze astfel lucrurile, încît la cantina întreprinderii să poată lua masa și acești copii. Astfel întreprinderile „I. T. B.”, „Timpuri noi”, „Semăntoarea”, „Grivița roșie” și altele s-au angajat fiecare să dea masa la cantina fabricii la cte 100 de copii.

Pentru unii din ei, ai căror părinți au salarii mai mari, masa costă 1,75 lei; pentru alții, masa este gratuită, iar cheltuielile sînt suportate de întreprindere.

Tot pe lângă clubul întreprinderilor sau la bibliotecă s-au creat săli de meditație.

În Ploeghi, 24 de școli au asigurată masa pentru elevi la cantinele întreprinderilor.

La Rafinăria nr. 5, în sala mare de mese, este un colțisor rezervat copiilor. Mesele lor au învelitori roz, veseli și se bucură de atenția deosebită a ospătarului. Sătui și veseli, copiii se îndreaptă după-masă, în rînd, spre școală.

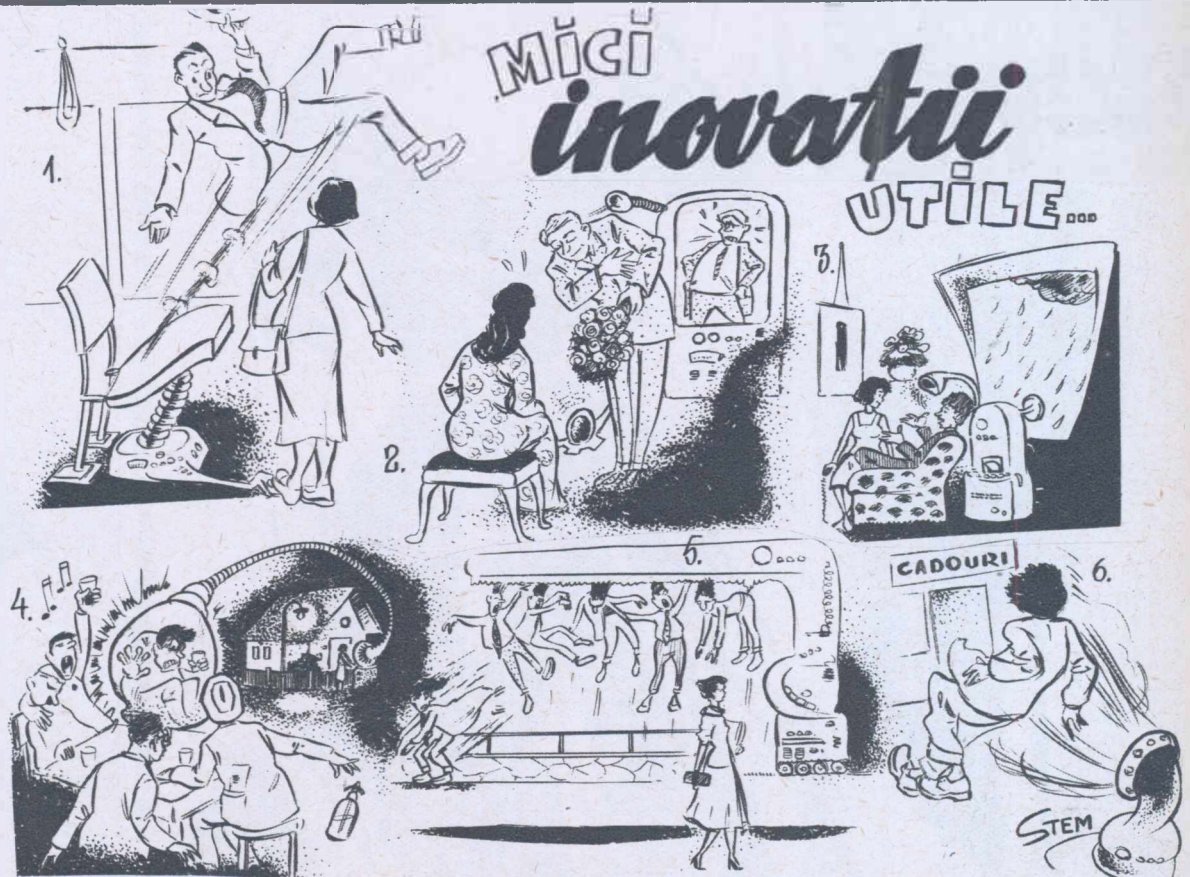
Acolo unde întreprinderea la care lucrează părinții este departe de școală, copiii iau masa la cantina fabricii celei mai apropiate de școală. Întreprinderea unde lucrează părinții plătește regia

și cheltuielile necesare din fondurile sale. Pentru asigurarea mesei copiilor din școlile periferice unde nu se află prin apropiere vreo întreprindere (cum e de pildă Școala elementară mixtă nr. 21 din cartierul Malul roșu), Sfatul popular al orașului Ploeghi a pus la dispoziția secției de învățămînt suma de 50.000 lei.

De la început, aceste măsuri au dat roade foarte bune. Copiii vin mai bine pregătiți, cu temele scrise și lecțiile învățate, iar părinții muncesc cu mai mult spor pe locul lor de muncă, știindu-și copiii în acest timp supravegheați și îngrijiiți.

Pentru fiii noștri, pentru a crește din ei oameni bine educați și instruiți, cantinele școlare și orele de meditații sînt de o mare însemnătate. Părinți și profesori, deputați, directori de școli și de întreprinderi, reprezentanți ai comitetelor executive și ale comisiilor de femei sînt chemați să depună toate strădaniile, să găsească meru noi soluții operative pentru ca în toate școlile din țară să li se asigure copiilor, ai căror părinți sînt ambii în producție, acest prețios ajutor.

ALINA ALMAȘU

1. Scun cu efect reactiv pentru oferit locul în tramvai; 2. Ecran prevestitor pentru logodnici; 3. Aparat de valorificat promisiunile; 4. Ventuză aspiratoare pentru cazuri „externe”; 5. Mașina „Mulliganite” (magnetică) servește pentru curățirea străzilor de anumite elemente turbulente; 6. Aparat pentru reîmprospătat memoria în vechii săsătorii

1. Taior și justră pentru seară din catifea neagră. Bluza din satin cu garnitură din dantelă neagră.

2. Rochie de seară din catifea. O mică garnitură din lame sau satin completează decolteul. Aceeași garnitură se repetă și la cordon.

3. Palton închis la 2 rânduri, din stofă groasă. Garnitura care se face din tighel se repetă la guler, revere, manșetă și buzunare. Se poate dubla și cu blană.

4. Palton elegant din stofă neagră, garnisit cu un șnur gros ce formează buzunarul. Gulerul e prins de asemenea cu șnur.

Creația casei Jacques Griffe, Paris.

5. Taior tineresc de iarnă din stofă groasă. Căciulița și gulerul formează garnitura de blană a acestui taior.

6. Rochie dreaptă din jerse; creația casei „Mariane” Paris. Se închide în față cu nasturi formând un drapaj elegant. Mineca chimono.

7. O frumoasă și elegantă rochie din jerse. Corsajul pensat și fusta în pliuri necălcate. Lansat de jurnalul „Vogue”.

Țigănuși

de GEORGE DAN

Albastră e marea
ca ochiul de gîscă
Și-albastre-s meduzele
— clopot de mîzgă.
Pietroaie cu barbă
și plete de alge
Se-nclină, talazul
pe cap să le calce.
Pe dintele stîncii
sînt gata în mare
Să sar și să-i spintec
albastrul de sare.
Albastru-s sub aripi
și-acești pescăruși,
Dar iată,
tot cerul îl umple acuși
Un arc de triumf
zburător — țigănuși.
Deasupra-mi bat aripi
cu ciocul-lopată
Pe-albastrul zenit zugrăvind
cîte-o pată.
Răsufletu-mi țin
— filstirea le-aud...
Li-e pîntecul încă
de Dunăre ud
Și ochii li-s negri
tînjind către sud.
— Drum bun, țigănuși
ca peneturi de lac!
Se duc și cu pieptul
oăzduhu-și desfac.
Se duc hieroglifele
negre și zvelte,
Șirag de mătânii
din delte în delte.
Spre Nil... Amazoane...
spre Congo se duc...
Ca fumul, funingine —
pier în oăzduh...
Ca fir de păianjen
în tremur subțire...
Se-neacă-n azur,
s-au făcut amintire...
.....
Și gînduri în stoluri
și dulci simfăminte,
Ca-n zbor țigănuși
spre sudul fierbinte,
Spre tine, iubito,
mi-o iau înainte,
Și pier preschimbate-n
aduceri-aminte.

Din volumul „Flori de mare” (Editura Tineretului)

CRAIOVA

O frumoasă inițiativă

Comisia de femei a orașului a inițiat un ciclu de expuneri cu scopul de a populariza în rândul maselor de femei unele legi, decrete și hotărâri care privesc viața în familie și societate.

Prima consultație a avut loc în septembrie a.c. În fața celor aproape 100 de participante, judecătorul Radu Marcel, de la tribunalul popular orășenesc, a vorbit despre „Codul familiei” în ceea ce privește nașterile, căsătoriile și divorțurile.

Pentru următoarele luni sînt programate expuneri în legătură cu legislația locativă și unele capitole din Codul Penal.

M. CIONICĂ

PIATRA NEAMȚ

Activitatea echipelor de control obșteșc

În anul acesta comisia de femei a mobilizat 27 de gospodine care au intrat în nouă echipe de control obșteșc.

Ca exponente ale masei consumatoare, controloarele obștești Elena Pietraru, Elena Agavriloaiei, Elena Pascu, Veronica Sturza, Elena Chiribău și multe altele au combătut cu stăruință și severitate abaterile ce se manifestau în comerțul de stat.

Combătînd atitudinea recalcitrantă a unor lucrători din comerț ca Ana Pavel, gestionară la centrul de piine, Ioan Dascaluic, ospătar, și alții, ele au reușit să îndrepte unele stări de lucruri necorespunzătoare unui comerț civilizată.

Pentru întărirea autorității echipelor de control obșteșc și pentru ca munca lor să dea rezultate, se impune mai multă operativitate din partea secției comerciale în luarea de măsuri în urma sesizărilor făcute.

Față de rezultatele obținute de femei în această acțiune, și pentru viitor 30 de femei gospodine au fost alese în echipe de control obșteșc.

Renée CAI

BASARAB-REGIUNEA CONSTANȚA

Descoperire arheologică

Intr-o colină de cretă din comuna Basarabi s-a descoperit o mică bise-

rică creștină, care, după cum reiese din inscripții, datează din secolul X, anul 922 e.n. Se crede că ar fi fost părăsită încă din anul construirii sale.

În prima încăpere se află o masă și două scăunele, ambele cioplite din piatră. Pe pereți se văd inscripții în limba slavonă veche, desene zoomorfe și diferite cruci. Desenele parcă ar fi zgiriate cu un vîrf ascuțit. Acest gen de biserică e unic în țara noastră.

Datorită acestei descoperiri, prin ansamblul de scrieri și desene zoomorfe, savanții noștri arheologi și istorici dispun de noi date interesante privind istoria patriei noastre.

Elena IVAN

TIMIȘOARA

Dupa-amiaza distractivă

În munca mea caut mereu forme noi, distractive și educative pentru tineret. Și astfel am organizat un concurs-ghicitoare pe temă muzicală. Am ales din timp, cu alți tovarăși din comisia culturală, plăci care

cuprindeau muzică din opere, ușoară și populară.

Cu o săptămîină înainte concursului, am popularizat prin afișe acest concurs, precum și modul de desfășurare, iar delegatele culturale au făcut propagandă prin viu grai.

După desfășurarea concursului, tinerii au început să danseze. Am anunțat că urmează un concurs de dans. Și aici am avut 18 perechi concurente.

Deodată o pereche a început să „danseze” așa cum de multe ori poți vedea pe la baluri pe așa-zisii „malagambiști, bulevardiști”.

„Dansul” lor a stîrnit risul celor din sală și toți au înțeles că așa nu trebuie să se danseze. Vă spun un secret. Perechea era pregătită dinainte de noi.

Cînd după-amiaza noastră distractivă s-a terminat, cînd după fețele vesele și mulțumite ale participanților am înțeles că am făcut un lucru bun, folositor, de abia am început să mă gîndesc ce alte lucruri noi să facem. M-am gîndit să facem un „concurs al mincișozilor”.

Sînt sigură că și în alte întreprinderi din țară se desfășoară acțiuni culturale. Și cred că prin intermediul revistelor putem face un schimb de experiență folositor.

Emilia URSU

responsabilă culturală la întreprinderea de tricotaie „Ioan Foașag”

INTRE PRIETENE

Răspuns la scrisoarea tov. Mariana Ionescu, publicată în numărul trecut.

Dragă tovarășă, Am citit scrisoarea d-tale și mă grăbesc să-ți răspund, pentru că lucrul de ani de zile în domeniul reeducării copiilor pornește pe o cale greșită, am avut ocazia să trag anumite concluzii cu privire la cauzele care au stat la baza nenorocirii acestor copii.

Eu înțeleg perfect că, pe de o parte, din cauza lipsei ei și a lipsei de experiență, pe de altă parte datorită unor sfaturi greșite, ai ajuns astăzi în situația de a fi divorțată, cu un copil. Ești încă tânără și ai dreptul de a-ți refăce viața. Ai dreptul și totuși... azi nu mai ești fetița de altădată, cînd ai greșit din neștiință; acum îți se cere ca pe baza experienței trecutului să judeci sănătos. Spui că Nelu e un bărbat bun și nu mi-ai vrea să-l pierzi, dar fiindcă te-ai lăsat pentru trecut. Dar te întreb: de ce nu te-ai lăsat total? De ce vrei să te despartă de copilul la care îți ești? Cu ce drept, pentru care vină vrei să lipsească acest copil de dragostea de mamă, de căldura părintească? Și apoi mai o ceva: ce părere va avea copilul d-tale cînd va fi mare și-și va da seama că l-ai îndepărtat pentru a te căsători cu un bărbat care-l urăște? Crezi că te va respecta, te va mai iubi?

Ca să-l dai în gînjă statului nici nu poți fi vorba astăzi timp cît copilul are părinți sănătoși, capabili să-i asigure întreținerea. Și chiar de ar fi primit, nu te gîndești că el va ocupa locul unui copil orfan?

Dacă te-ai cunoaște, îți-am da nenumărate exemple concrete din care ai putea vedea mai clar ce tragădii se pot petrece în sufletul copiilor aruncați de colo-colo, de către părinți lipsiți de spirit de răspundere.

Păreașea mea este, deci, că trebuie să cauți să-ți întreci din nou un oșmîin, în care să găsească și copilul d-tale căldura și securitatea de care are atîta nevoie. Omul pe care-l vei alege ca soț să iubească însă și copilul, la

fel ca și pe d-ta, căci numai așa poate fi vorba de o dragoste sinceră, întemeiată pe înțelegere și respect reciproc.

ECATERINA CHIRVASE
asistentă socială București

★

Geta A.

Și eu sînt de părerea mamei tale că la 17 ani ești încă prea tînără pentru căsătorie. De ce? Pentru că la vîrsta asta n-ai experiență și ai putea greși în alegerea celui care-ți va fi tovarăș de viață. Să nu mă înțelegi greșit, s-ar putea ca prietenul tău să fie într-adevăr un băiat bun și serios și în cazul acesta nimic nu v-ai împiedica să vă căsătoriți după terminarea studiilor.

În ceea ce privește mutarea de la Timișoara la Cluj, cred că ar trebui să stai serios de vorbă cu mama ta, să-l arăți motivele, situația de inferioritate în care ești pusă față de colegii tăi care cunosc limba germană, condițiile neprielnice în care trăiești la Timișoara și care au conștiințe nefavorabile asupra sănătății tale. Cred că mama ta va avea încredere în tine și te va lăsa. Mai rămîne ca tu să nu-l înșeli această încredere.

O nefericită mamă din Sibiu

Am consultat un jurist pentru a-ți putea răspunde. O fată este majoră la 18 ani. Conform Codului familiei, copilul major este obligat să întrețină părințele aflate în incapacitate de a-și câștiga existența. În cazul în care mama primește o pensie, judecata hotărăște dacă și ea cît mai trebuie să contribuie copilului la întreținere. Curatela nu se poate încheia asupra fiicei dacă aceasta își câștigă singură existența. Locuința nu poate să fi-o la sub nici un motiv.

Dana

Îți pot spune fără șovăire că, asemenea oamnei cum cauți tu: oșmîniți,

sinceri, dezinteresați există și încă mulți. Este copilăros să-ți închipui că la vîrsta ta, cînd de abia ai terminat școala medie, ai cunoscut deja atîția oameni. Încet să te îndoiști dacă mai poți nădărdui să găsești un „om adevărat”. Experiența pe care ai făcut-o cu un om care nu merită încredere nu dovedește că nimic nu există alții mai buni pe lume. Și apoi, nu e oare copilăros să crezi că vîrsta și lipsa de cultură constituie garanția unui caracter integru?

Nu te supăra, dar felul în care îți cauți d-ta un prieten mi-l amintegte pe Diogene. Mai simplu, mai realist mi se pare să nu cauți un om care să aibă înșăsurile pe care le stabilești d-ta în închipuire, ci să prețuiești calitățile reale pe care le vei găsi la cel din jurul d-tale. Astăzi să îți să-ți placă cineva, să te atragă, și te asigur că o față inteligentă și-o să vadă foarte repede, din fapte mici, neamănunțate în aparență, cu cine are de-a face.

Zmaranda X.

Pentru ca să-ți pot da un sfat concret, ca să te pot îndruma spre „ceva”, așa cum ești, am nevoie să cunosc localitatea în care te afli, adresa ta, precum și ocupația părinților. De asemenea ar fi bine să-mi spui cîte ceva despre inclinațiile, preoșimțele tale. Aștept deci să-mi scrii.

C. Elena.

Răspunsul meu va fi scurt pentru că nu necesită o argumentare. Dacă prietenul tău vrea să te ia în căsătorie și acceptă și copilul, du-te la el.

★

Rog pe această cale pe toate tovarășele care se adresează rubricii „Între prietene” să indice și o adresă, eventual a unui prieten, sau „poște restante”, în care să-l pot răspunde în cazul în care spațiul nu-mi va permite să răspund prin revistă.

SANDA

RĂSPUNS CITITOARELOR

Dragă tovarășă Ecaterina, Îți răspundem la întrebarea d-tale: „Cînd apare mașina universală, despre care revista a scris la sfîrșitul anului trecut?”

Cu acest prilej răspundem și altor cititoare interesate.

Tovarășul M. Pitaru, șeful serviciului producție al Uniunii cooperativei metalo-chimice, ne-a răspuns:

„Comunicați cititoarelor d-vo. că mașina universală nu s-a pus în vânzare la data fixată și... nu din neglijență. Ne-am gîndit să-i mai aducem unele completări și anume: am adăugat la ea încă două piese care vor bucura pe gospodine, mașina de spălat rușe și un aparat de preparat înghețată.

În felul acesta cred că vom fi iertați de cititoare dr. pentru întîrziere, mai ales că în cursul lunii noiembrie o vor putea cum-păra.”

C. F.

Dragă Irina,
Pentru ați putea da sima-
vrile cerute, te rugăm să ne
scribi din nou, cu date mai
complete asupra cazului, pre-
cisând dacă urmăriți rectifi-
carea actului de naștere al
copilului, schimbarea nume-
lui sau întocmirea formelor
de înființare.

Dragă Maria,
Bunurile dobândite în tim-
pul căsătoriei sînt proprie-
tate comună a ambilor soți,
dar aceasta nu poate împie-
dica pe fostul soț să vîndă
casa pe care soții au con-
struit-o pe terenul lui, deoa-
rece el apare ca singurul
proprietar în fața legii. În
situația d-tale ai dreptul să-i
ceri, pe calea justiției, despă-
gubiri pentru cheltuielile fă-
cute cu construirea casei.

Dacă, după desfacerea că-
sătoriei, ești amenințată cu
evacuarea din casă, te sfă-
tuim să te adresezi fără în-
tîrziere tribunalului compe-
tent, cerînd să ți se atribuie
dreptul la spațiul locativ pe
care-l ocupi împreună cu
copilul d-tale.

Pop OCTAVIAN
Jurisconsult

CINE RĂSPUNDE?

O curte mare, plină de buru-
ieni, te face să crezi că ești într-o
gospodărie părăsită. De fapt, aici
este casa de nașteri din comuna
Vladimiru, raionul Gilort.

Pături murdare, în dezordine, pe
geamuri și în colțuri păianjeni, pe
jos nemăturat de cine știe cîtă
vreme. Pește tot te întîmpină lipsa
de gospodărire, de curățenie, cu
toate că aici locuiește și felcera
Cimpoca Victoria, care conduce
această casă de peste 2 ani.

Cînd am văzut această stare de
lucruri am mers la sîatul popular
și împreună cu tovarășul președinte
și responsabilă comisiei de femei,
Arsenie Emilia, am plecat la casa
de nașteri, pentru a le arăta situația
existentă.

Tovarășul președinte Petrișor Ni-
culae a rămas netulburat. De fapt,
el cunoștea situația de multă vreme,
însă motiva că nu poate trage la
răspundere pe felcera Cimpoca, care
depinde de secția sănătate a raio-
nului; că a cerut ca aceasta să fie
schimbată ca necorespunzătoare,
însă cei de la raion nu au luat nici
o măsură. Jan Călăianu, medicul
circumscripției medicale din comu-
na Săulești, cînd vine în comună nu
se interesează de felul cum merg
treburile la casa de nașteri.

De cîte ori a fost vizitată această
comună de organele venite de la
raion, nu s-a sesizat nimeni de
această lipsă de gospodărire? Sau
poate nimeni nu a trecut pe acolo?
Cum controlează secția sănătate a

păreți...

sfatului popular raional, tovarășul
medic-șef Grubneac Valeriu, pe me-
dicul circumscripției din Săulești?
Nu am rămas nepăsătoare în
fața acestor lipsuri, pînă la o rezol-
vare favorabilă. Am căutat să or-
ganizez un comitet de sprijin din

deputate și delega-
te de femei. Ele
au scos casa de naș-
teri din situația
jalnică în care se
afă. Însă dacă
nepăsarea și lipsa de grijă vor
dăinui ca și pînă acum, paragina
se va așterne din nou.

Badea ALEXANDRINA
responsabilă comisiei de femei a Sfatului
popular regional Craiova

Cărți noi apărute

VĂ RECOMANDĂM:

Mircea Șerbănescu — „Prețul tăcerii”;
Fedor Gladkov — „Anul crîncen”;
N. Atarov — „Prima dragoste”.

Evitati DEPLASĂRILE pe vreme rea

telefonînd
TELEGRAMME
DE LA DOMICILIU
la
1.18.90 SAU
7.19.10

SIGUR • COMOD • PRACTIC EFTIN

Convorbirile interurbane solicitate de la cabinetele telefonice și posturile telefonice de la domiciliu beneficiază de 40% reducere zilnic între orele 17 și 7 dimineața, iar duminicile și sărbătorile legale toată ziua.

Pentru o deservire rapidă și în bune condiții, faceți comenzi la dv. începînd de la ora 17.

Serviciile telefonice noi sînt puse la dispoziția abonaților și publicului de la cabinetele telefonice.

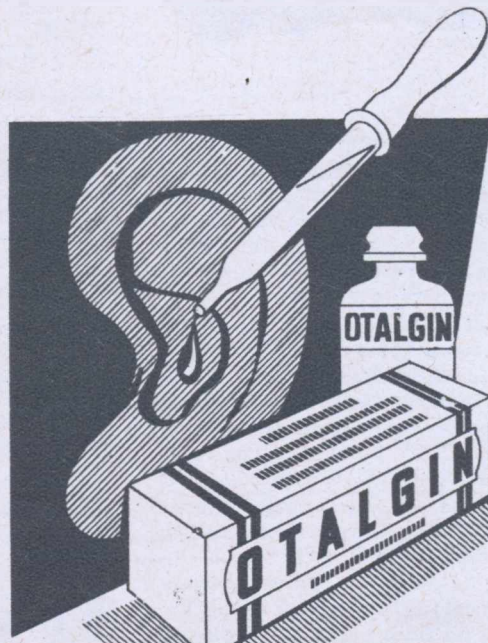
Cînd sînteți grăbiți sau postul chemat nu răspunde, puteți transmite un mesaj local sau interurban la numărul de telefon dorit.

Textul mesajului indicat de dv. va fi comunicat de către telefonista din centrală direct postului telefonic din aceeași localitate sau din altă localitate.

Pentru a evita întîrzierea la serviciu, la deplasările în alte localități sau pentru alte motive, la cerere, vi se poate face apel la o oră anumită din zi sau din noapte.

Puteți fi informat la cerere de rezultatele tragerii LOTO CENTRAL sau rezultatul meciurilor din buletinul PRONOSPORT, precum și asupra rezultatului meciurilor care nu sînt trecute în buletinul PRONOSPORT.

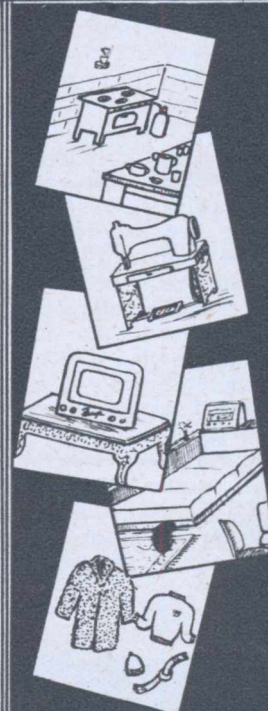
CALMANT DESINFECTANT in afectiunile URECHII

OTALGIN

DIRECTIA GENERALA FARMACEUTICA

doriți să le
procurați mai ușor ?

economisili pe librete
și obligațiuni CEC

Masa de regim

ÎN TIMPUL IERNII

Prepararea mesei dietetice cere o atenție și o preocupare deosebită. Iarna, când dispunem de legume mai puține decât toamna, gospodina se întreabă adesea ce să prepare pentru cei cărora medicul le interzice mâncărurile obișnuite. Dăm aici câteva sugestii.

hare cu lapte și turnăm în el o lingură de făină desfăcută în lapte rece. Fierbem 10 minute la foc mic, amestecând mereu, apoi adăugăm o bucătică de unt sau puțin untdelemn și sare.

Putem acri acest sos cu zeamă de lămlie, cu bulion de casă sau îl amestecăm cu o lingură de smântână și verdeață. Acest sos îl servim cu legumă rasol, carne și pește rasol.

Putem înlocui laptele sosului alb cu supă vegetariană.

PIREURI

Din cartofi, morcovi sau țelină amestecată cu cartofi facem pireuri gustoase și hrănitoare. Legumele curățate le fierbem bine în apă puțină, le dăm fierbinți prin sită și le amestecăm cu puțin lapte fierbinte și cu puțin unt, untdelemn sau smântână. Le putem îndulci cu foarte puțin zahăr.

Pireurile le servim cu carne sau pește rasol, șuncă slabă, ochiuri în apă (după indicațiile medicului).

CARNEA

Dacă medicul prescrie numai carne fiartă putem varia felurile ca bolnavul să nu se plictisească. La carnea fiartă adăugăm legumele din supă tăiate bucățele și legăm fie cu sos alb, fie cu sos acrișor cu verdeață, fie cu sos de bulion. Servim cu fidea.

Tocăturile fierțe ne ajută să variem masa bolnavului. Tocăm carnea fiartă cu franzelă muiată, jumătate de ou cu verdeață și facem din ea perișoare fierțe în supă vegetariană. Le putem servi cu supă, dar și cu legumele tăiate mărunt și cu sos alb, cu smântână sau cu sos de bulion de casă. De asemenea, din tocătura amestecată cu o lingură de smântână, putem prepara budincă fiartă în aburi sau o budincă cu fidea ori cu pireu de cartofi.

Dacă doctorul permite bolnavului să mănânce creier, îl servim fiert, tăiat bucățele și amestecat cu pireu sau fidea. Din creier fiert, zdrobit, amestecat cu miez de pline albă muiată și cu ou facem o budincă fiartă în aburi, care poate fi servită simplă, precum și cu sos alb, sau sos de roșii și cartofi.

CARTOFII

Această legumă bogată în vitamina C se poate prepara în nenumărate feluri care nu plictisesc pe bolnav.

Cartofi în zeamă. Punem la fiert

cartofii tăiați în sferturi în supă vegetariană, în supă de carne sau de oase, cu lichid puțin, ca după ce au fiert să rămână doar puțină zeamă, cu care servim cartofii.

Cartofi în lapte. Fierbem cartofii tăiați felioare subțiri în lapte. Când cartofii sînt fierți, cu puțină zeamă scăzută, îi servim presărați cu verdeață.

Cartofi la cuptor. Cartofii tăiați felii îi acoperim cu lapte și adăugăm puțin unt sau untdelemn, sare

SUPELE

Zarzavaturile de iarnă: morcovii, țelina, păstirnacul, pătrunjelul, prazul, cartofii, ceapa sînt elementele principale pentru supele de legume. Din alimentația de regim trebuie să excludem fasolea albă, mazărea uscată, lintea, varza, gulia și uneori sfecla.

Supă albă vegetariană. Fierbem felurite legume în apă cu sare, pînă scade la jumătate, strecurăm zeama limpede și o servim cu puțin unt și tăieței, griș fiert în supă sau orez.

Supă vegetariană este baza supelor și sosurilor de regim.

Cremă de orez. Fierbem o ceșcuță de orez în apă cu o bucătică de unt. Dăm orezul prin sită și-l subțiem cu supă vegetariană.

Cremă de legume. Fierbem legumele ca pentru o supă vegetariană, le dăm prin sită, repunem la fiert în zeama lor și îngroșăm cu puțină fidea, griș sau sos alb.

La fel facem supa (crema) numai din cartofi cu praz, din țelină cu cartofi, din morcovi, din chimen, pe care îl fierbem în supă vegetariană, strecurăm și îngroșăm supa după plac.

SOSURILE

La masa de regim facem sosurile fără rintaș și fără ceapă prăjită.

Sos alb. Punem la fiert două pa-

SĂ FERIM COPILII

Copilul mic depinde cu totul de noi. El este la discreția unei greșeli, a unei clipe de neatenție din partea noastră. Tot ce inconjoară copilul este pasionant pentru curiozitatea lui în dezvoltare, dar este totodată un univers presărat cu capcane și pericole. Ca tinere mame, să nu credem că copilul „crește singur”. Să nu pierdem din vedere nenumăratele amenințări care stau în calea vieții sale plătinde. Copilul nu trebuie speriat și înfricoșat la tot pasul, ci prin experiențe progresive să-i deșteptăm și să-i educăm simțul pericolului.

ATENȚIE!

...la scări interioare fără balustradă sau cu grilaje, prin care copilul își poate băga capul, la scările lunecoase, cu marginile tocite.

...la ferestre și balcoane, care trebuie prevăzute cu un grilaj destul de înalt, ca nici de pe scaun copilul să nu se poată pleca în afară.

...la mobile colțuroase, de care copilul se poate lovi; la cele ce nu stau solid pe dușumea și la obiectele grele de pe mese și dulapuri, pe care copilul, trăgîndu-le, le poate trînti peste el.

...la instrumente tăioase, ascuțite, cu vîrf.

...la obiecte lăsate pe jos — ace de cusut, ace cu gămălie, nasturi, cuie, bile, simburi, boabe de fasole (pe care copiii le găsesc și se grăbesc să și le vîre în urechi sau în gură).

...la jucăriile de tablă, cu muchia ascuțită și cu vopsele dăunătoare; la trompete metalice, cu care copilul căzînd, își poate răni gîtul, abdomenul etc.; la areuri, prășii, săbii de lemn sau de tablă cu care se poate răni; la păpuși de pînză sau „în costum național”, în care poate fi uitat un ac cu gămălie; la păpușile cu „articulații”, care au fixate brațele de trunchi cu ace invizibile și cu care copilul se poate răni. Să alegem pentru copiii mici jucării suplă, cu contururile rotunjite, ușoare și lavabile (pentru ca să le putem întreține curate și să nu se strice atunci cînd copiii le bagă în apă, vopselele care ies constituind și ele un pericol).

SĂ NU DĂM VOIE COPILULUI:

Să strîngă afară, de pe jos, felurite obiecte aruncate: bucățele de sticlă, cutii de metal etc.

ATENȚIE LA MĂGĂZ, ELECTRICITATE ȘI FOC!

Copiii lor le place să se joace cu tot ce le este la îndemînă. Ei trag de cauciucul buteliei de aragaz sau umblă la robinete. Butelia de aragaz trebuie să fie închisă, cînd nu ne servim de ea, și prevăzută cu o siguranță care împiedică copiii să umble la butelie.

Prizele electrice constituie, de asemenea, o atracție pentru cei mici, care viră tot felul de obiecte în găurile prizei. Pentru a evita accidentele,

și-i fierbem la cuptor pînă scade tot lichidul și se rumenesc ușor. Dacă doctorul permite, presărăm către sfîrșit cu brînză rasă.

Aluat de cartofi. Din pireu de cartofi nesubțiat, amestecat cu ou sau numai cu albuș (după indicațiile medicului) și cîteva linguri de făină facem găluște mici pe care le fierbem în apă cu sare și le servim cu unt sau smîntînă. Găluștele le mai putem rumeni la cuptor cu unt și brînză sau sos alb și brînză. Aluatul de cartofi îl putem amesteca cu verdeață, brînză sau bucățele de șuncă. Mai putem umple găluștele cu brînză de vaci, carne, pește fiert sau bucățele de creier. Din aluatul de găluști putem face o budincă (cu albușul bătut spumă)

coaptă la cuptor, servită cu smîntînă, precum și umplută cu carne fiartă, brînză sau legume fierte.

Orezul fiert în supă vegetariană, în supă de oase sau de carne, îl presărăm cu verdeață. Îl putem servi cu sos de roșii (bulion de casă) sau bucățele de unt. Acest pilaf este bun cu carne de pasăre sau șuncă, iar dacă amestecăm pilaful cu un ou, coacem din el o budincă. Budinca dulce de orez o servim ca desert cu sirop de fructe sau cu dulceață.

DE ACCIDENTE

să facem un întrerupător de priză, plasat pe perete la o înălțime la care copilul să nu poată ajunge.

În casele încălzite cu lemne să ținem un grilaj de fier în jurul sobei, ca cei mici să nu se poată apropia de porțița și să se ardă.

ALTE PERICOLE

Medicamentele cele mai inofensive, înghițite de copii în doze mari, le pot provoca moartea. De aceea, să nu ținem medicamente în sertarul noptierei, iar dulăpiorul în care le ținem să fie încuiat cu cheia, altfel copiii se urcă pe scaun și dacă reușesc să deschidă ușița, duc la gură tot ce găsesse. Pentru a face copilul să înțeleagă de ce i se interzice să se atingă de medicamente, îi lăsăm la îndemînă un borcanel cu muștar sau o soluție de chinină. Simțindu-le gustul neplăcut, nu se vor mai atinge de borcane.

În curțile cu puț, acesta trebuie acoperit cu capace greu. Copilul jucîndu-se în jurul puțului și privind în el cade înăuntru și se înecă.

Să nu lăsăm în locurile frecventate de copii hîrdaie cu apă, butoaie cu apă descoperite. E pericol de înec.

Să nu lăsăm la îndemînă copiilor cutia cu chibrituri, luminări sau lămpi cu petrol aprinse. Copiii mici trag adesea lucrurile de pe masă. Ca să-i facem să înțeleagă pericolul focului, să le apropiem minuța de foc atît cît să simtă dogoarea. Astfel se vor feri singuri de foc și nu se vor apropia de oale care fierb pe mașina de gătit.

Să nu trimitem copiii sub 10 ani după cumpărături cu sticle sau borcane. Copilul cu o sticlă în mină trece prin curte sărînd, se poate împiedica de o piatră, de un prag, de o treaptă și scăpînd sticla din mină se poate tăia grav. De asemenea, să nu dăm copilului mic să ducă obiecte mari (o piine, o cutie) cînd ureă scările. Insuși urcatul cu mîinile goale este o problemă de echilibru pentru copil.

În genere, să fim vigilente, ca atunci cînd, prinse de ocupații, nu putem avea tot timpul ochii asupra copilului, acesta să nu găsească la îndemînă ceea ce-i poate periclita sănătatea și chiar viața.

MĂDĂLINA BREBU

SFATURI PRACTICE

Pentru gospodinele care nu au în pivniță nisip. Morcovii și pătrunjelii fără frunze, nevătămați și uscați, se învelesc fiecare în cite o hirtie și se așază straturi într-o lădiță. Țin foarte bine pînă la recolta viitoare.

Pătlașele numai puțin pîrguite sau gogonele, fără nici o lovitură, se înfășoară, de asemenea, în hirtie și se așază pe rafturi în cămară. La Crăciun le mîncăm salată. Se mai pot păstra și în felul următor: un rînd de pătlașe verzi, unul de rumeguș de lemn, le așezăm straturi într-o lădiță.

De asemenea, ouăle unse cu untură, în loc să le punem în cenușă sau în apă de var, se învelesc în jurnal și se păstrează la rece citeva luni. Ocupă mai puțin loc și se conservă mai bine.

ELENA IVAN

DIN EXPERIENȚA COMISIILOR DE FEMEI ȘI GOSPODINĂ ȘI MAMĂ ȘI... ȘCOLĂRIȚĂ

La Tirgoviște, toamna mi-a apărut mai blîndă decît în părțile cîmpiei. În plin centrul orașului, pe o stradă mică și cotilă, strînsă între garduri de lemn, ce aduce mai mult a uliță, într-o grădină, am văzut un cais înflorit a doua oară. Era ca o fată ce ride soarelui învîluit în bura de aur a după-amiezii...

Venisem în oraș să fiu de față la deschiderea unui curs de cultură generală pentru gospodine inițiat de comisia de femei de pe lingă sfatul popular. Scopul unui asemenea curs? Să dea posibilitate femeilor să-și însușească cunoștințe temeinice, iar cele care sînt și mame să-și poată ajuta copiii să-și pregătească lecțiile.

Deschiderea cursului s-a făcut într-o sală de clasă obișnuită cu bănci, cu tablă, pe marginea căreia atîrna un burete, cu catedră și cu tablouri pe pereți, lucrute stingaci de către puștani care acum se aflau acasă. Profesorul, un om de vreo patruzeci de ani, și-a făcut intrarea, de data aceasta neanunțat de sunetul clopoșelului și fără catalog sub braț, a dat ziua-bună și și-a început expunerea, cu mai puțină siguranță ca de obicei, cum singur mărturisea la urmă, fiindcă elevele pe care le avea acum în față, cu caietele deschise, trecuseră demult vremea cînd umbli de ghiozdă-nul pe spate și rozi vîrfurile creionului în dinți. Liniștite, serioase, ele își însemnau cu grijă ceea ce spunea profesorul, întocmai ca niște școlari silitori.

★

Elena Tudorîu locuiește într-o margine a orașului, într-o casă mică, cu perdele de iedera către miazăzi, cu ușile, ferestrele și cornișele frumos lucrate cu dalta. Grădinița din față te încîntă prin felul cum e îngrijită. Cărări mici, acoperite cu pietriș de rîu și presărate cu nisip, despart tușurile de coacăze și iasomie de răzoarele cu crizanteme și orăițe înflorite la mijlocul toamnei. În spate e livada — dacă poți numi astfel o pașiste de trifoi și cîșiva gutui încărcăți de roade. Casa strălucește de curînd. Gospodina a spoit-o de curînd pe dinafară și pe dinăuntru.

Sotul Elenei e muncitor. Pleacă la lucru dimineața devreme și se întoarce subseară cînd, ostent cum e, mîncîncă și se așază pe un scaun în grădiniță să se odihnească. De copii — au trei —

vă închipuiți că se ocupă mai mult mama. Dînsa-i școală dimineata să le dea de mîncare și să-i trimită pe fiecare la rostul lui, la școală ori la joacă, îi muștră cînd se ceartă și-i alintă, să-i impace cînd au necazuri. Băiatul cel mare și fetița sînt amîndoi școlari, unul a trecut într-a șasea, e măricel, celălalt e într-a doua și se luptă de zor cu tabla înmulțirii. Sînt sîrguincioși copiii la învățătură, dar uneori tot au nevoie de ajutorul cuiva mai în vîrstă să le explice anumite lucruri care li se par de neînțeles. Mama, în tinerețe, n-a avut parte de multe bucurii. A intrat la stăpin cînd trebuia să isprăvească școala și n-are cum să le dea ajutorul pe care i-l cer; tatăl, care ar putea să-i descurce, e mereu plecat. Și copiii încearcă pe la vecini.

Cînd comisia de femei a inițiat cursul mai sus pomenit, Elena s-a gîndit să se ducă și ea, apoi și-a schimbat hotărîrea zicîndu-și că n-o să aibă timp pentru așa ceva și mai cu seamă temîndu-se să se arate neștiutoare față de celelalte tovarășe. Sotul, pe care l-a întrebat cum e mai bine să facă, a stat să chibzuiască și i-a răspuns ca să se ducă. Dar femeia parcă tot nu se îndemna. O săptămînă întregă a tot tras cu urechea pe la vecine să afle ele în ce ape se scaldă, și cînd a văzut că se găsește și altele dornice să urmeze cursul și-a luat inima în dinți și s-a prezentat la responsabilă rugînd-o s-o înscrie și pe ea.

După ședința de deschidere, Elena s-a întors acasă emoționată ca o fetiță de cincisprezece ani. Sotul grebla în livadă. Și-au dat binețe și au stat o vreme să se privească în tăcere. Apoi el a întrebat-o cum a fost, și ea s-a așezat alături să-i povestească. A avut o singură rugămintă față de el: să nu le spună copiilor nimic cu privire la cursul ce-l urmează. El a înclinat din cap rîzînd — adică așa o să fac —, și femeia, mulțumită, s-a apucat să împlinească treburile gospodăriei.

★

Tovarășă Elena a făcut aceeași rugămintă și celui ce a înșirat aceste rînduri. Ba mai mult, ca să tacă, i-a oferit la despărțire două gutui.

Îi cer iertare pentru că mi-am încălcat promisiunea și-i mulțumesc pentru gutui — au fost tare bune.

F. NEAGU

Înainte de război am văzut filmul „Cercul”, care a lăsat asupra mea o puternică impresie. Am întrebat-o atunci pe mama de ce nu vin mai multe filme din acestea. Dînsa a clătinat neștiutoare din cap. Abia peste ani și ani am putut să-mi explic de ce în România un film sovietic era o raritate. Filmul sovietic înfățișa viața și aspirațiile oamenilor sovietici, care erau cu totul altele decît cele prezentate în reportajele mincinoase din fițuicile burgheze. Or, stăpînitorii de atunci ai țării se fereau ca de foc ca masele să afle adevărul despre Uniunea Sovietică.

Și azi, ca întotdeauna, filmele sovietice, fie că redau o epopee istorică sau o poveste simplă de dragoste, te învață ceva, îți transmit un mesaj. Bineînțeles, nu toate filmele sovietice stau pe picior de egalitate în privința valorii artistice. Nu toate se pot compara cu „Crucișătorul Potemkin”, „Marele cetățean”, „Deputatul din Baltica”, „Lenin în Octombrie”, din producția mai veche, iar din cea mai recentă cu filme ca „Zvăpă.ata”, „Othello”, „Al 41-lea”, „Garnizoana nemuritoare”, socotite capodopere nu numai ale cinematografului sovietic, ci și ale cinematografului mondial.

În ultimii ani, cinematografia sovietică, paralel cu ecranizarea unor opere de seamă ale literaturii sovietice, cum sînt „Pe Donul liniștit” sau „Calvarul”, creează numeroase filme pe teme cotidiene, în genul filmelor „Într-un ceas bun” sau „Primăvara pe strada Zarecinaia”, care atrag spectatorul tocmai prin firescul lor, prin aceea că redau o părțică din viața în care te poți regăsi și tu, x sau y.

Festivalul filmului sovietic ne-a făcut cunoștință cu cîteva filme noi, printre care „Don Quijote”, după celebrul roman al lui Miguel de Cervantes Saavedra, în care rolul principal este deținut de marele actor Nekulai Cerkasov, „Malva”, una dintre cele mai bune adaptări cinematografice, inspirată după minunata povestire a lui Maxim Gorki, „Poetul”, un film care redă imaginea luptelor pentru apărarea puterii sovietice, relevînd în special rolul mobilizator al artei. Filmul „Căile dragostei” este povestea emoționantă a destinului Ekaterinei Voronina, o simplă femeie sovietică.

Precum se vede, tematica este variată. În același timp, tuturor acestor filme le este comun mesajul cald, umanist, adresat spectatorului.

Heana MĂGURĂ

● Ciudată este Malva, femeia cu sufletul pătimăș, îndrăgostită mai presus de orice de libertatea ei. Tinăra artistă letonă Dzidra Ritenbergs a realizat o „Malva” așa cum a descris-o Gorki.

● Întorcochete sînt căile dragostei, vor spune poate spectatorii care vor viziona filmul „Căile Dragostei”.

● Scenă din filmul „Poetul”: motrozul bolșevic Tarev (artistul Nikolai Kriucikov) și poetul (Serghei Dvoretcki) însușeșind cu versurile sale detașamentele soșii în marș spre front.

